ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
20. 7. 1984. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН
БРОЈ 1699

ПРВИ ПУТ У „ЗАБАВНИКУ" СТРИП

СЕНКА

ЦРТА ГА **ХУГО ПРАТ** АУТОР ЧУВЕНОГ КОРТА МАЛТЕЗЕА

У ИДУЋЕМ БРОЈУ:

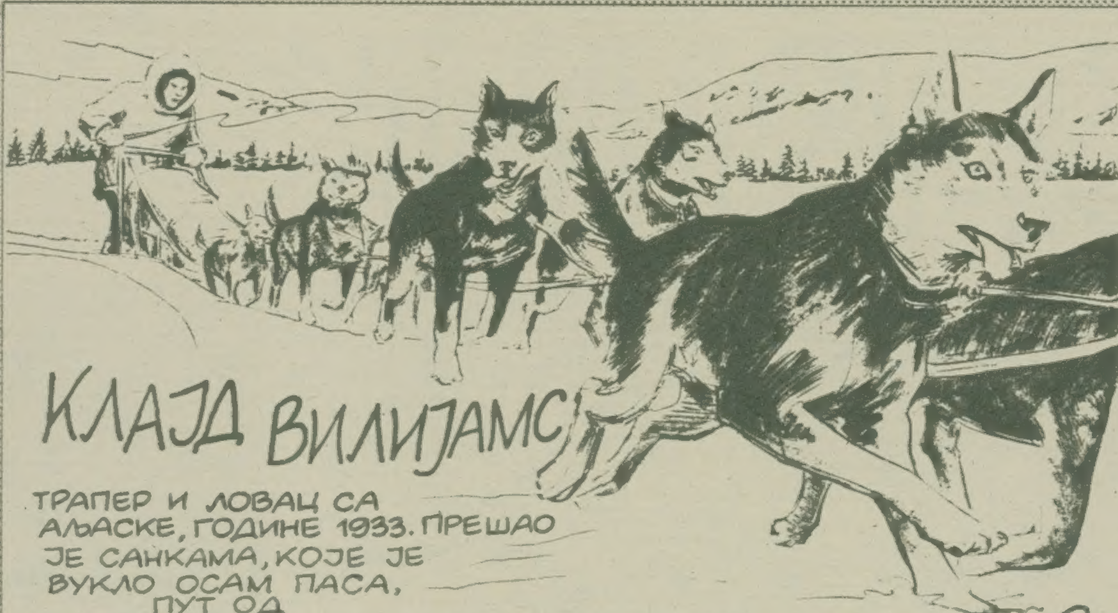
ПРОНАЂИТЕ ТАЈНИ ЗНАК!

ЗАБАВНИК БРОЈ 1700 ДОНОСИ 10 НАГРАДА ОД ПО ЈЕДАН *стари* МИЛИОН!

Рипли

Веровали или не!

КЛАЈД ВИЛИЈАМС

ТРАПЕР И ЛОВАЦ СА АЉАСКЕ, ГОДИНЕ 1933. ПРЕШАО ЈЕ САНКАМА, КОЈЕ ЈЕ ВУКЛО ОСАМ ПАСА, ПУТ ОД КОПЕР ЦЕНТРА НА АЉАСЦИ ДО ЧИКАГА И ПРЕВАЛИО РАЗДАЉИНУ ОД 7400 КИЛОМЕТАРА.

ЏЕФ ЕДВАРДС

ИЗ КОРИНТА У ДРЖАВИ ЊУЈОРК СВАКЕ СУБОТЕ ВОДИ ЈЕДНОЧАСОВНУ МУЗИЧКУ ЕМИСИЈУ НА ЛОКАЛНОЈ РАДИО-СТАНИЦИ, ИАКО МУ ЈЕ САМО 11 ГОДИНА.

Радно место

ЈЕДНОГ СЛУЖБЕНИКА ФАБРИКЕ „РОЈАЛ ДОУЛТОН" ИЗ ЕНГЛЕСКОГ ГРАДА СТОК-ОН-ТРЕНТА, ПОЗНАТОМ ПО ПРОИЗВОДЊИ ПОРЦУЛАНА, ЈЕ ДА РАДНО ВРЕМЕ ПРОВОДИ РАЗБИЈАЈУЋИ ОШТЕЋЕНЕ ПОРЦУЛАНСКЕ ПРЕДМЕТЕ.

МОНАРХ

ЛЕПТИРОВИ ПОКАЗУЈУ 2408 ПУТА ВЕЋУ ОСЕТЉИВОСТ ОД ЉУДСКОГ ЈЕЗИКА. У НЕКИМ ОПИТИМА УСТАНОВЉЕНО ЈЕ ДА СУ У СТАЊУ ДА РЕАГУЈУ НА РАСТВОР ШЕЋЕРА КОЈИ ЈЕ НА 1000 ДЕЛОВА ВОДЕ САДРЖАВАО 1/120400 ДЕЛОВА ШЕЋЕРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● нека врста агаве по имену магуеј која расте на Куби и у Мексику цвета само једанпут и то после тридесет година, да би, потрошивши сву своју енергију на цвет, увенула.

● ● ● путници из „боинга 737" који су пре извесног времена кренули из Сингапура за Брунеј (један од арапских султаната) затекли су у авиону један предиван „ламборџини" намењен султановом возном парку.

И то још и не би било необично да сирена аутомобила није прорадила одмах након узлетања... А нико није имао кључеве аутомобила! Пакао је трајао тачно сат и по времена.

● ● ● данас људи поједу годишње отприлике 375 милијарди тона хране, од чега је највећи део биљног порекла. Укупна

површина зелених листова на Земљи процењује се на неких 65 милиона квадратних километара. Из доњој страни само једног једног листа из те огромне „армије" налази се милион покретних „усана" које прождиру угљен-диоксид, а производе кисеоник стварајући тако храну за човека и животиње.

● ● ● ваздух је гушћи уколико је ближи површини Земље. Тако тежина једног кубног метра ваздуха изнад Земљине површине износи просечно 1293 килограма. На висини од десет километара она опада на 400 грама, а на висини од 40 километара кубни метар атмосфере тежи само 4 грама. Иначе, сваки квадратни километар наше планете трпи притисак ваздуха који прелази 10 милиона тона. Отуда је могућно одредити и укупну тежину ваздушног омотача Земљине кугле: она износи 5 милијарди и 300 милиона тона.

● ● ● једна четвртина свих адвоката у Француској су жене.

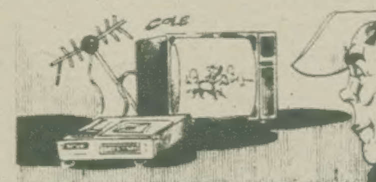
● ● ● Шангај, највећи индустријски центар НР Кине, уједно је и највећи град ове земље. Он је крајем прошле године бројао око 11 950 000 становника.

● ● ● у јавним локалима Сједињених Држава све чешће се понавља следећа сцена: пушач вади цигарету, непушач своје тајно оружје. То није пиш-

тољ већ противдимни спреј назван „Освета". Реакција је таква да ни пушач више није у стању да нормално дише.

● ● ● осамдесет три милиона америчких породица у свом дому има бар један телевизијски апарат. Преко десет посто од

овог броја (тачније 8,5 милиона породица) поседује и видеорикордере. Према неким предвиђањима већ крајем ове године ова бројка ће се удвостручити.

● ● ● звезде имају различите површинске температуре од чега зависи и њихова боја. Релативно „хладне" звезде, са температуром од 3 до 4 хиљаде степени Целзијусових, црвенкасте су боје, док најврелије, са 10 до 12 хиљада степени изгледају црвенкасто. Температура Сунчеве површине износи 6 хиљада степени и оно има зеленкасто-жуту боју.

● ● ● „сребрни метак" је најмање возило на млазни погон. Тешко је само 200 килограма, а може да се креће брзином од 500 километара на час. Пројектовали су га супружници Боб и Мери-Елен Бишоп.

ПРУГА ИЗНАД ОБЛАКА

ПЕРУАНСКА АНДСКА ЖЕЛЕЗНИЦА ВОЗИ ТОЛИКО ВИСОКО ДА ПУТНИЦИ ПАДАЈУ У НЕСВЕСТ ЗБОГ НЕДОСТАТКА КИСЕОНИКА. СА НАЈВИШОМ ТАЧКОМ ОД 4.818 МЕТАРА ОВА ПРУГА ЈЕ БЕЗ ПРЕМЦА НА СВЕТУ – ЗА 8 МЕТАРА НАДМАШУЈЕ ВРХ МОН-БЛАНА! КАД НЕ БИ СТВАРНО ПОСТОЈАЛА, ОВАКО НЕШТО ЧИНИЛО БИ СЕ НЕМОГУЋИМ.

За већину Европљана железнице су везане за име Џорџа Стивенсона. Али, он је био само најуспешнији! Међу многима који су смишљали локомотиву и воз био је Ричард Тревизик, такође Британац. Он је 1801. конструисао парну локомотиву, а 1803. прву локомотиву на шинама која је повукла пет вагона коњске железнице. Међутим, тадашње ливене шине нису могле да издрже оволико оптерећење и разочарани Тревизик је напустио пројекат. Посветио се локомобили – парној машини и игром случаја доспео у – историју латинско-америчких железница, као и претеча. Његове парне машине испумпавале су воду из вртача у месту Серо де Пасто у Перуу.

Прва железница у Јужној Америци била је изграђена 1848. на линији Каљао – Лима, а затим чилеанска пруга од луке Калдера до рудника злата и сребра Копија Пок коју је градио Американац Виљем Вилрајт 1852.

У то време је побегао у Америку извесни Хенри Мајгз. Зар о њему не постоји никакав филм? Мајгз је био коцкар, авантуриста ловац на срећу. У Сан Франциску је направио огромне дугове али је успео да умакне гониоцима који су га јурили бродом по Пацифику! Избегавши хапшење, предузео је изградњу моста Маипо у Чилеу, а затим се изборио да добије уговор за градњу једне целе, 135 км дуге пруге Маипу – Сан Фернандо, коју је завршио пре рока и тако се прочуо. Са сваким новим послом бивши пробисвет увећавао је свој добар глас и – капитал.

Тако се догодило да Мајгзу буде поверено и грађење Андске железнице. Многи су сумњали у успех тог подухвата јер је изгледало невероватно да воз може доспети небу под облаке. Неуништиви Мајгз је, међутим, рекао тадашњем председнику Перуа пуковнику Балти:

„Где може лама може и моја железница!"

Изградња је почела јануара 1889. године из Лиме и одвијала се у етапама. Месечно је 2.000 тона експлозива дубило трасу андске железнице у граниту планина. Прво је пруга 1893. године достигла 3.726 метара надморске висине до села Ла Ороја. Одатле су грађена два продужења: 1904. су пуштена 132 км до места Серо де Паско које лежи на висини од 4.346 м, а 1906. је отворена 124 км дуга југоисточна линија до Хуан Кајоа која је доцније продужена и до Хуан Кавелике.

Циљ изградње ове „небеске железнице" био је брзо повезивање рудника – овде се копа злато, сребро, олово, бакар, цинк, жива – са луком Каљао. Некада су товаре из рудника носиле муле, које су прелазиле растојање Серо де Паско – Лима за девет до десет дана, док воз та 354 км превали за десет сати. Са главне пруге се одвајају се бочни колосеци до појединих рудника.

Као највреднији и најважнији радници на железници овде су се показали Кинези које је Мајгз довео у Перуу. Од тих кинеских градитеља потичу и данас бројни кинески ресторани у Перуу, а садашњи председник Централне перуанске железнице Сото и сам је, као што му име говори, потомак Кинеза – његов прадеда је био градитељ чувене пруге!

Изградња је однела хиљаде жртава, нарочито међу чилеанским индиосима. Шириле су се болести и епидемије, а оскудица кисеоника је још и додатно слабила организме радника. Међутим, Мајгз није био бескрупулозни гонич радника. У повести железнице ретки су били градитељи хумани попут њега: упамћен је као послодавац који је много бринуо о својим радницима. Али, Мајгз није доживео да види завршетак свога дела. Умро је 1877. кад се доспело до места Чикла на сто четрдесет првом километру пруге и висине од 3.734 метра.

Највећи проблем при градњи железнице лежао је баш у огромној висинској разлици коју је требало савладати на кратком растојању – тј. у великом успону. У ваздушној линији између Лиме која лежи на 150 м надморске висине и Галере високе 4.781 м има свега 100 км! Своју највишу тачку достиже железница у место Ла Симакоја: са својих 4.818 м стрши у небо 8 метара више него Мон Блан највиши врх у

ПРУГА ИЗНАД ОБЛАКА

ВОЗ КАО УСПИЊАЧА – Кад машиновођа крене, он не зна када ће се путовање завршити! То и није могуће предвидети јер су обурвавања и судари увек могући. Мада старе, посебно конструисане парњаче које се „ложе" нафтом, веома су корисне на овој прузи: што је већа висина, вода све лакше испарава, кључа већ на 80 степени – и ове локомотиве постају све јаче и јаче. Дизелке губе у снази што је већа висина, парњаче добијају, па ипак преостале су још само три старе локомотиве.

ОВО ЈЕ „противприродна" железница! Пробија се у погибељне висине: за минут вожње светска рекордерка у просеку савлада 17 метара успона. Пролази преко стотину мостова и тунела и тринаест јединствених цик-цак шпицева: оштрих заокрета у облику латиничног слова V.

ЛОПОВСКО ПОЗОРИШТЕ – Кад ујутро у 7,40 воз крене из Лиме, у препуним вагонима не налазе се само невини путници. Ту су и ситни коцкари, џепароши и разни други преваранти који „ступају у дејство" – тек у зони ваздушне болести. Да би се жртва „ослободила" пртљага, један од удружених лопова глуми несвестицу, а остали притрче да помажу. У створеној гужви пртљаг неприметно нишчезава...

ИСТО ПРОЛАЗЕ и они што воле да гледају кроз прозор или се при успутним задржавањима сувише баве куповањем од продаваца поред воза.

И ПРУГА И ДРУМ – Пруга кроз дивљину истовремено је и пешачки пут. Многи су присиљени на ходање јер се возне карте за железницу увек распродају муњевитом брзином – километар вожње другом класом кошта непуна два динара! Сем тога, због одрона или клизишта дешава се да је саобраћај недељама обустављен, па се пут мора обављати – снагом мишића.

Европи!

Највећи успон трасе од 4,37% уједно је и највећи могући који дозвољава постављање железнице по законима физике – иначе би се „одвалила" и срушила. Некадашње парњаче данас су замениле дизел локомотиве. Како при успону, тако и при силаску ове локомотиве морају се често мењати јер различити услови на великим висинама захтевају различито прилагођене машине тако да једна композиција на овом путу промени и по 5-6 локомотива.

Посебна карактеристика ове пруге су цик-цак успони (уобичајени су серпентинасти) који почињу на 103 км и има их тринаест. Туда се воз креће веома споро пошто су то најопаснија места на прузи.

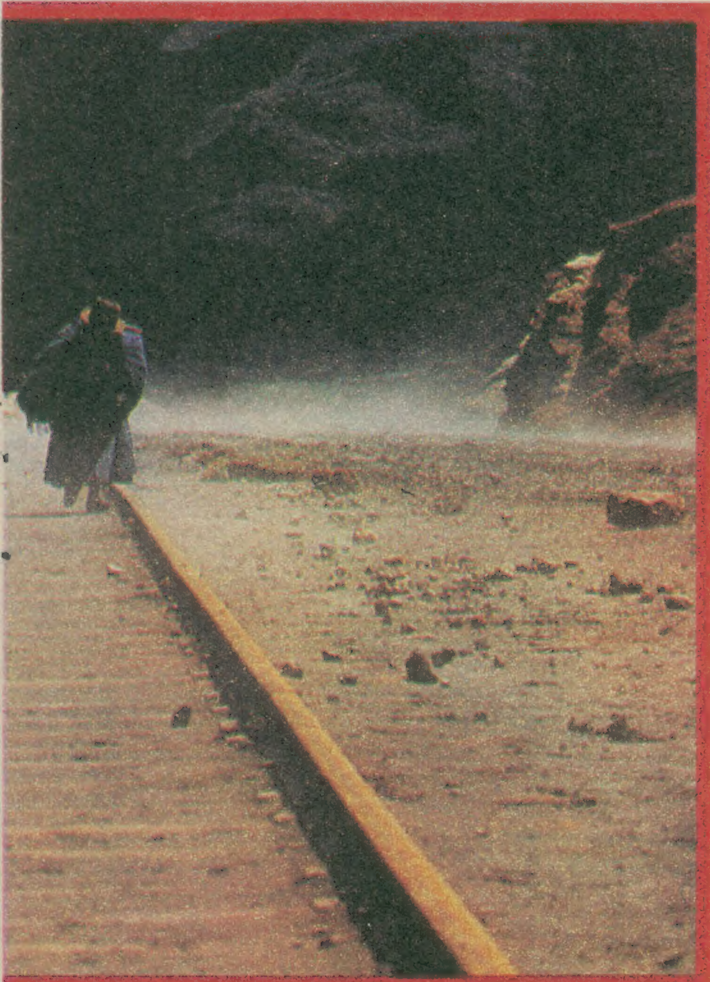
На крововима вагона андског воза путује увек и неколико радника железнице – за њих нема места у возу. Ни на једној раскрсници као ни на овим цик-цак успонима не постоје никакви сигнални уређаји нити скретничари. Ови радници тада, пошто воз стане, трче, откључавају големи катанац, померају руком скретницу и дају знак машиновођи, а по проласку воза поново закључавају скретницу. Тако је и на платформама за окретање локомотива које не раде на притисак дугмета него три радника морају да запну пуном снагом док не окрену локомотиву!

Перуанске пруге уопште, па тако и ова, уједно су и трговачки путеви. Продаје се све, од игле до локомотиве, а највише храна и главно освежавајуће пиће у овим крајевима – пиво од кукуруза. Справља се тако што жене Индиоса жваћу кукуруз и пљују га у

ОБАВЕЗНЕ БОЦЕ С КИСЕОНИКОМ – Када се приближи висини од 4.000 метара и ваздух се сасвим проређи, нестаје и последњег осмеха. Јер, тада почиње за путнике „сороће" – висинска болест која се испољава у млитавости, главобољи, вртоглавици и општој слабости. Најугроженијима особље воза даје кисеоник како не би пали у несвест. А и то се догађа.

КАДА СЕ ИДЕ низбрдо у повратку, опасност је много већа, јер тада све зависи од кочница!

ИЗМЕЂУ ДАНА И НОЋИ – 50 СТЕПЕНИ! – На великим висинама као што су ове куда се креће андска железница природа не даје човеку много. Он поред осталог мора бити опремљен и за температурне разлике од 50 степени Целзијусових између дана и ноћи! Радити на тим висинама чини се просто немогуће, међутим, рудници због којих је железница и изграђена стално су у погону.

КАДА СУРВАНА СТЕНА блокира колосек, то не одговара ни путницима ни особљу. Оно мора да прикључи свој пољски телефон како би се јавило о застоју док се пруга не расчисти. Свугде присутни трговци од којих најпромућурнији натуцају и стране језике, за разлику од путника обожавају овакве застоје из разумљивих разлога: људи морају и да једу и да пију и ето сјајне прилике да продају све што нуде.

буре где оно после ври.

Најзанимљивија тачка ове пруге чуда налази се у тунелу Галера на сто седамдесет другом километру и на висини од 4.781 метра. Вода која капље са свода тунела цури у две рачвасте вододерине које одлазе једна на исток, друга на запад, низ две падине Анда и на тај начин се уливају у два океана: Атлантик и Пацифик!

М.К.

УБОДИ И УМРИ!

ЖАОКА СМРТИ

ДЕСИ СЕ ДА ПОТПУНО ЗДРАВОГ ЧОВЕКА УЈЕДЕ ПЧЕЛА И ОН ОД ТОГА УМРЕ ИЛИ ПОСЛЕ ШЕСТ МЕСЕЦИ – ДОБИЈЕ ОПАСНУ АЛЕРГИЈУ

Ту ноћ ни дванаестогодишњи Дејан ни његови родитељи неће заборавити. Дечак је отишао на спавање као и сваког другог дана и ништа није говорило да следи права драма. Међутим, нешто после пола ноћи промуклим гласом пробудио је родитеље:

– Мама, ја се гушим! Тата, помози ми!

Кад су уплашени родитељи дотрчали до Дејанове постеље, он је био сав у зноју, са великим црвеним печатима и отеклинама на рукама и ногама изобличеног лица. Дечак се грчевито хватао за груди и врат:

– Онесвестићу се... Око мене се све врти... – говорио је све тише. – Боли ме срце...

Отац се брзо прибрао: са сином у наручју отрчао је до аутомобила и одвезао Дејана у Дом здравља.

– Не брините, биће све у реду. У питању је алергија! – рекао је дежурни лекар пошто је прегледао дечака и одмах му дао инјекцију. Вашег сина је убола пчела или оса а он је осетљив на њен отров.

Дејанови родитељи зачуђено су погледали доктора: зима је у јеку, једва су се пробили кроз снег, а он говори о убоду пчеле. Најзад, они станују на осмом спрату солитера. Тата је већ заустио да се успротиви лекару, али му овај спусти руку на раме:

– Знам шта хоћете да кажете: како вашег сина пчела да убоде у по зиме? Али, њега је заиста убола пчела или оса, а ви покушајте да се сетите када. Можда јесенас. Ово је само једна посебна реакција на њен отров.

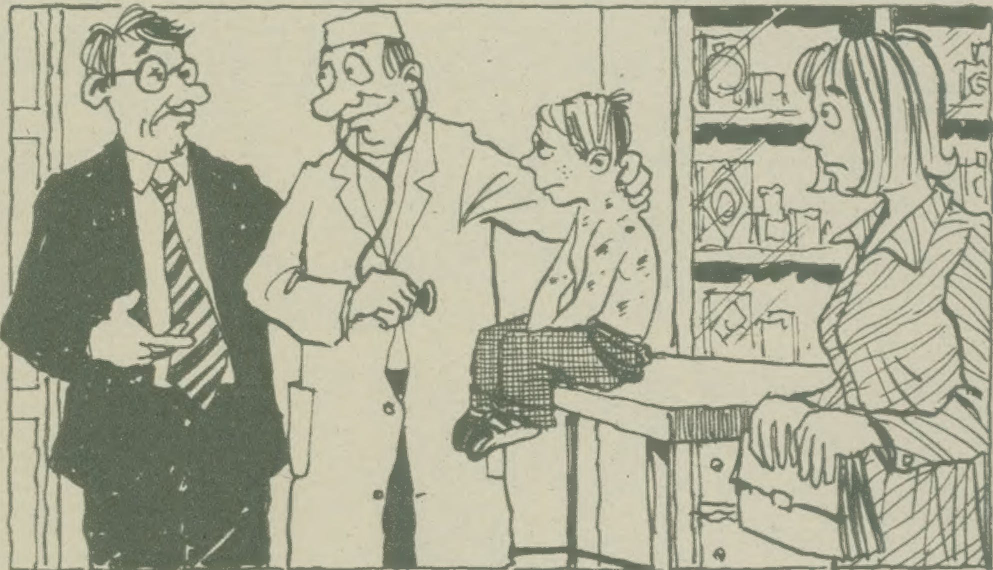
Доктор је био у праву: прошле јесени, сетили су се и Дејан и његов отац, неколико месеци пре ове узбудљиве ноћи, дечака је пчела убола у подлактицу док је код деде на селу брао јабуке. Потпуно су заборавили на тај догађај коме тада нису ни придали неку важност.

За тих десетак дана колико је остао на испитивању у болници, лекар је Дејану, његовој мајци и оцу испричао занимљиву причу о пчелињем отрову и о томе због чега се тако бурна реакција јавила после толико времена.

Жесток и на 100°C!

„Све је отров, ништа није лишено отровности и све је лек. Само је доза та која чини материју отровом или леком". Ову мудру мисао изрекао је познати алхемичар и лекар Парацелзус, и ретко се на коју супстанцу она може применити толико као на пчелињи отров или апитоксин. (Назив долази од латинске речи apis што значи пчела и грчке toksikon – отров). Дакле, у већим количинама отрован може да буде чак и мед, као што у врло малим може да буде лековит и пчелињи отров, наравно под строгом контролом стручњака. Али, овде је реч првенствено о штетном дејству новог производа пчела који врло често угрожава човека, доводећи у неким случајевима и до смрти. Ко зна шта би било и са Дејаном да је Дом здравља био далеко...

Пчелињи отров је безбојан, оштрог мириса који подсећа на мирис меда, горког је и оштрог укуса и киселе реакције што значи да ако се стави на лакмусову хартију, она одмах поцрвени. Иако пчеле и све што оне дају човек познаје већ хиљадама година, састав њиховог отрова познат је захваљујући тек новијим истраживањима.

Утврђено је да у њему има мравље, соне и ортофосфорне киселине, затим хистамина, холина, триптохана, сумпорних и других једињења. У њему су откривени још и бакар, калцијум, магнезијум, фосфор, испарљива уља и беланчевинасте супстанце. По мишљењу неких стручњака, управо због ових уља место убода не само што боли него и жестоко пече. У овом отрову налази се и апамин који снажно делује на нервни систем и изазива грчеве, што је утврдио немачки професор Хаберман тек 1965. Захваљујући врло широком спектру деловања многобројних састојака који се налазе у пчелињем отрову, не постоји ниједан орган нити биолошки процес на који он не би могао да има дејство!

Пчелињи отров брзо се суши чак и при обичној собној температури, губећи при томе две трећине своје тежине. Кад је осушен има изглед прозрачне масе, подсећа на гумарабику. Раствори живе соде и сумпорне киселине не разарају га чак ни у току 24 часа. Променама подлеже тек кад се дуго загрева са соном киселином! Пчелињи отров подноси веома добро и топлоту: може се десет дана држати на температури од 100°C, а његове одлике се неће променити. Ни дубоко замрзавање не ремети постојаност овог производа пчела. Ако нема влаге, задржава отровност неколико година! А како његов хемијски састав ни до данас није проучен у потпуности, човек још није у стању да произведе његову синтетичку замену. Штета, јер научници сматрају да је од свих познатих антибиотика најјачи управо – пчелињи отров.

На жалост, он је у природи, па и у животу човека, још много већа опасност него корист. Уз то, између отрова пчеле, осе и стршљена који најчешће људе и убадају, готово да нема разлике. Колико је он заиста отрован показује и чињеница да у њему нема микроорганизама чак ни у раствору 1:50000!

Убада и умире

За пчеле, осе и стршљене, као и за многе друге врсте инсеката, отров је једини начин да се одбране од непријатеља, али и средство које им помаже да лакше дођу до плена.

Убадајући човека пчела губи своју жаоку и умире. Покуша ли да жаоку извуче из еластичне људске коже, она се кида, пошто је снабдевена веома танким посувраћеним зарезима који се заглављују у кожи. Познато је да пчела која је убола другу пчелу или било којег инсекта жаоку – не губи.

Много више отрова доспева у тело човека ако се жаока дубље зарије у

КАФИЋИ ВЕНЕЦИЈЕ

Кафа је у Европу стигла преко Венеције. Становници италијанског града на води, као изврсни трговци, уз размену робе с Турском, примили су и неке навике људи из те азијске земље. Већ у 17. веку Венецијанци су од Турака прихватили и унели у јеловник сецкано месо, суво грожђе и многе зачине. Тако су од њих примили и кафу коју су већ увелико пили око 1615. године. Прва јавна кафетерија отворена је у Венецији 1645.

У 18. столећу кафа је већ постала омиљени напитак Венецијанаца. Године 1763. у граду на каналима било је 218 „кафана". У њима су мушкарци увече седели на ниским дрвеним столичицама и сркутали топлу црну кафу.

кожу. Кад убоде човека, пчела инстинктивно тежи да одлети, али јој то онемогућавају зарези жаоке који се чврсто држе у кожи. Заједно са жаоком у кожи остају, поред отровне жлезде и отровног мехура, и ганглије трбушног нервног ланца (нервни

чвор) који обезбеђује аутоматско надраживање нерава комплетне жаоке ван тела пчеле и њено повлачење. Убодени са своје стране обично прстима покушава да истисне жаоку, што је погрешно, јер при томе цеди сву резерву отрова из жлезде и мехура. Жаока се лако и брзо најбоље вади пинцетом јер се тако сав отров задржи у њој. Препоручује се да се место убода премаже вазелином или ланолином. Међутим, то није довољно ако пчела убоде човека који је на њен отров изузетно осетљив.

Крај за неколико минута

Убод пчеле најчешће се заборави већ после неколико дана. Али, познати су случајеви, истина врло ретки, да од једног убода убрзо умре потпуно здрав човек. Неки научници сматрају да прави имунитет према пчелињем отрову – не постоји. Понекад чак ни патолошко-анатомска обдукција не може да установи како је микроскопска капљица пчелињег отрова, односно убод осе или стршљена, могла за неколико минута да усмрти здравог човека.

Ни за једно од многих средстава која се данас користе против ове врсте отрова, човек не може рећи да су сасвим сигурна. Још се 1788. у једном руском часопису каже: „Узалудно ће се у пчеларским књигама тражити свеопште средство против пчела испитивања доказала су линьег убода. Јер ни сирће, ни свежа хладна земља, ни мокраћа, ни першун, гњечена пчела или уље од шкорпије и томе слично, неће онемогућити отоке ако је организам томе наклоњен".

Хиљадама година стара запажања и најновија научна испитивања доказала су да пчелињи отров делује на нервни систем. За дејство отрова интересовала се и египатска краљица Клеопатра, па је скупила збирку разних отровних материја, трудећи се да пронађе отрове који делују безболно. Показало се да отров оса (пчеле се у ову сврху нису користиле јер су тада сматране светим животињама) изазива смрт са најмањим патњама. При убризгавању отрова осе човек губи свест и он умире брзо и без патњи. Немачки истраживачи В. Нојман и Е. Хаберман тврде да мелитин, беланчевинаста материја издвојена из пчелињег отрова, изазива нагло снижење крвног притиска, разлагање црвених крвних зрнаца, грчење попречнопругастих и глатких мишића, а такође блокира и такозване ганглијске синапсе. (Ганглија је скуп нервних ћелија, влакана. Синапса је место контакта међу неуронима. Нервни систем човека изграђен је од преко десет милијарди нервних ћелија, а свака нервна ћелија са свим њеним органцима назива се неурон).

Најопаснији лето и јесен

Организми људи различито реагују на пчелињи отров: најосетљивија су деца, жене и старија лица, што опет у великој мери зависи од врсте инсекта, броја, места убода. Наше тело другачије реагује ако га је убо стршљен чија је жаока снабдевена са више отрова него ако је у њега доспео отров осе. Реакција такође зависи да ли је убод на табану или рецимо врату.

Према истраживању наших лекара најчешће жртве убода ових инсеката су деца до десете године и то не у пролеће, како би се у први мах претпоставило, него у лето и рану јесен. Најбројнији су случајеви убода у главу, врат и руке. Огромна већина људи убод поднесе без већих проблема, што није случај са неким за које је обична пчела, оса или стршљен представљају смртну опасност.

Посматрања су показала да 1–5, па чак и 10 истовремених пчелињих убода здрав човек подноси доста лако. Они изазивају само уобичајену, локалну реакцију: црвенило коже, оток, осећај жарења, свраб. Међутим, 200–300 истовремених убода изазивају тровање организма са карактеристичним знацима поремећаја крвотока и нервног система то је пропраћено тешким дисањем, модрином коже, убрзаним пулсом, грчењем, парализом. Али ако једног човека убоде 500 и више пчела, смрт је неизбежна, најчешће због парализе дисајног центра. Код људи који су на убод ових инсеката преосетљиви или алергични јављају се јак бол у глави, копривњача коже, повраћање, пролив, несвестица, осећај гушења и страха, како се десило и Дејану с почетка ове приче. Некад се у оваквим случајевима као помоћ свака три-четири сата узимала смеша од 50 до 100 грама меда, 200 грама јаке ракије, 1 грам аксирбинске киселине и 1 литар прокуване воде. Наравно, овај рецепт је давно превазиђен јер медицина данас има савремене лекове који готово увек врло успешно лече угроженог.

И на крају, неопходан савет за све оне који су алергични на пчелињи отров, односно за мајке и очеве уколико и сумњају да њихово дете тешко подноси убод једног од ових инсеката.

Наравно, и даље се на излет, летовање или бербу воћа може ићи сасвим нормално, без страха, али уз неопходну предострожност која је врло једноставна: треба само са собом понети таблете синопена, авила, oxtetala, фенергана или капсуле лентостамина што се све може набавити у апотеци. У случају да отровни инсект убоде алергичну особу, одмах треба да јој се да један од ових лекова, а затим што пре – у најближу амбуланту. Са пчелом се није шалити. *Иван Лончар*

СУПЕРВАН II – најбржи на свету

ГАЈБИЦЕ У ФОРМУЛИ 1

ГУТА ГОРИВО, АЛИ ЗАТО ЗА САМО ТРИ СЕКУНДЕ УБРЗАВА ОД НУЛЕ ДО 100 КМ/h. НАЈВЕЋА БРЗИНА КОЈУ ПОСТИЖЕ ИЗНОСИ 300 КМ НА ЧАС.

Познаваоци су сигурно препознали „форд транзит" само у специјалној верзији. Овај доставни ауто (какви се иначе употребљавају за пренос робе на аеродромима, снабдевање намирницама у граду и слично) добио је и ново име „суперван II" и званично је најбрже возило ове врсте на свету.

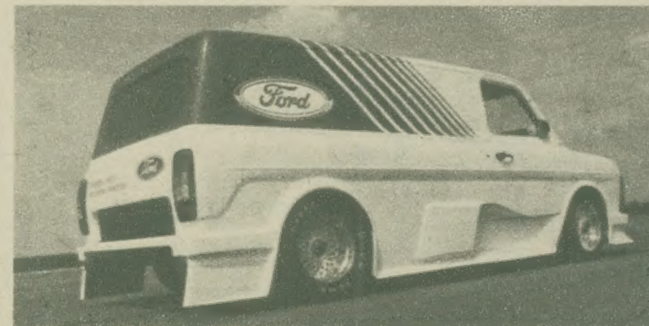
Споља је овај комби лепо уредио познати дизајнер спортских аутомобила Тони Саутгејт, а шасија и погонски механизам преузети су од формуле 1! Мотор је фордов DEL V 8 што значи да има осам цилиндара у „V" распореду, запремине 3.900 кубних центиметара а снага 590 KS. Од старта до 100 km/h треба му само 6,5 секунди! Кабина има само два удобна седишта, као код аутомобила намењених за рели, ту је чак и сигурносни лук.

Јасно је да „транзит" подешен за рекорде мора да троши и знатно више горива: 47 литара на 100 km. Поређења ради „транзит" са дизел-мотором троши свега 7,8 литара.

Претходник овог лепотана „транзит – суперван I", направљен још 1970/71, имао је такође осмоцилиндрични мотор, али снагу од „свега" 435 KS док је највећа брзина коју је постизао износила 220 km/h.

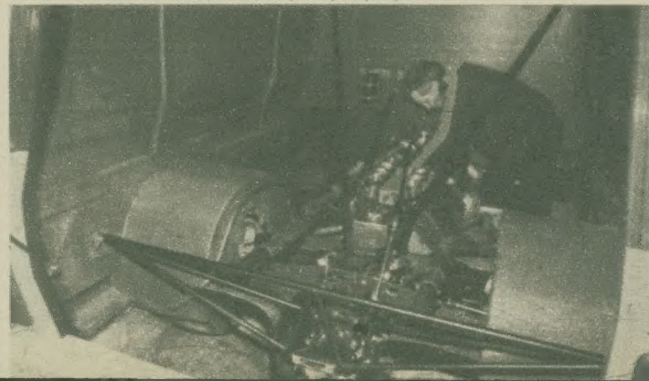
Лепи, јаки и брзи „транзит суперван II" биће приказан на аутомобилским пистама у току овогодишње спортске сезоне. Изузетан дизајнерски подухват студија „Ауто рејсинг технолоџи" из Вулстоуна у Великој Британији биће у исто време и одлична реклама за обичан „транзит" које је најбоље продавано возило у Европи, у категорији такозваних средњих комерцијалних возила. Вероватно је то и главни разлог зашто је овај комби уопште угледао свет – иначе шта ће коме да кофере или парадајз вози брзином од 300 km/h.

М. И.

Тони Саутгејт, познати дизајнер спортских аутомобила, направио је и ову изузетно допадљиву каросерију комбија који може да буде и путничко возило. Примењени су спојлери и укомпоновани браник, усисна грла за хладњаке и широке гуме за спортске аутомобиле.

Кад се подигну задња врата, указује се права формула 1. Има места и за пртљаг, али у овој рекордерској верзији – њега неће бити.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

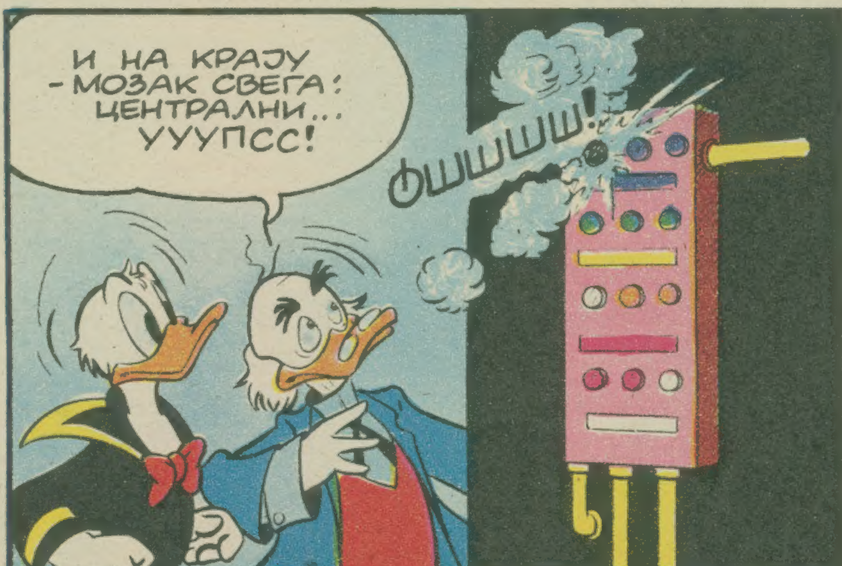

У ОКОВИМА ЛЕДА

КАДА СЕ У ТИШИНИ АНТАРКТИЧКОГ ОСТРВА РАЗЛЕГЛО ДУГО ОЧЕКИВАНО БРУЈАЊЕ ХЕЛИКОПТЕРА, ПОМИСЛИО САМ ДА СЕ ОПЕТ РАДИ О ХАЛУЦИНАЦИЈИ.

У читавој антарктичкој области нема негостољубивијег места од острва Херд. На овој усамљеној, ледом покривеној хридини која штрчи из Индијског океана, истраживаче на сваком кораку вребају опасности: оштри превоји, стрме падине, по 50 метара дубоке пукотине...

Наша трочлана експедиција, која је за рачун аустралијске владе требало да проучи живи свет на овом острву, кретала се већ седам дана без икаквих незгода. Захваљујући великој опрезности, успешно смо савлађивали успоне, обилазили процепе и измицали леденим лавинама које су се сваког часа сурвавале са оштрих врхова.

И управо та срећа која нас је пратила навела ме је да заборавим оно што знају сви истраживачи: да њихов највећи непријатељ нису глечери и пукотине, већ – претерано самопоуздање...

Било је то 10. фебруара 1971. године. Управо смо прелазили један од оних оштрих брегова који се уздижу између два процепа кад помислих да превише споро напредујемо и махинално убрзах корак. Изненада, један налет ветра ме занесе и ја изгубих равнотежу. Следећег тренутка висио сам о конопцу који ме је везивао за моје другове, а испод мене је зјапио 30 метара дубок амбис чије се дно губило у тами.

Док су ме Јан Дилон и вођа експедиције доктор Греам Бад извлачили из пукотине, осетих како ми десну ногу пробада оштар бол. Горе, на брегу, доктору је један поглед био довољан да види да је сломљена. Учврстио ју је помоћу бамбусових штапова, а затим ми је дао инјекцију морфијума. Тренутна опасност је прошла, али је права битка тек стајала пред нама.

Били смо на глечеру Готли, 50 километара удаљеном од базе а читавих 400 километара од цивилизације! И управо ту сам нашао да својом лакомисленошћу доведем у питање наша три живота.

Покушао сам да се извиним друговима, али су они учтиво одбили да ме саслушају. Разапели су шатор, унели ме у њега и сместили у једну врећу за спавање. Затим су ми саопштили шта намеравају.

– Вратићемо се у базу да потражимо хеликоптер – рекао је Бад. – За три дана смо овде. Можеш ли толико да издржиш?

– Могу – рекох знајући да нема другог решења. Трудио сам се да делујем хладнокрвно, али ми се срце стезало при помисли да ћу остати сам у овој леденој пустоши, тим пре што сам мало веровао у успех њиховог покушаја. Било је довољно да се једноме деси исто што и мени па да сва тројица будемо изгубљени.

Оставили су ми један петролејски решо, канту са горивом, храну и кутију са морфијумом и пилулама за спавање. Бад ми је чак дао и један шпијунски роман да прекратим време. Потом су отишли...

Наредних пола часа покушавао сам да читам, али убрзо схватих да је сувише хладно да бих држао руке ван вреће за спавање. Неко време сам тако лежао, а онда ме од мировања ухвати нервоза, те отпузах до улаза у шатор и провирих напоље. Имао сам шта да видим: околни лед почео је да се топи, а око узвишења у која смо забили коце шатора појавиле су се барице. Дакле, моје скровиште неће бити дугог века!

Само што сам то помислио, снажан налет ветра почупа кочиће из њихових лежишта и зидови шатора се срушише на мене. Одмах затим поче и киша.

Био сам сав мокар и дрхтао сам од хладноће, али се некако помирих са својим новим положајем. Једна пилула за спавање помогла ми је да мало одремам. Али, у поноћ ме је пробудила јака грозница. Тако сам, дрхтећи, дочекао јутро.

Борећи се са шаторским платном које је стално падало успео сам да себи припремим мало овсене каше, а затим сам поново легао. Нога је изненада почела тако јако да ме боли да се нисам усуђивао да додирнем чак ни бамбусове удлаге. Уз то, приметих после неког времена да лежим у 15 центиметара дубокој бари и да је крзно вреће за спавање скроз натопљено водом; то је учинила моја телесна топлота!

У оваквим мукама провео сам остатак дана, а увече су ми две пилуле за спавање помогле да чврсто заспим.

Али, сан није дуго трајао. Усред ноћи пробудило ме је језиво осећање да ми нешто стеже груди. Одмах сам видео шта је: вода у којој сам лежао – следила се!

Креснуо сам шибицу да бих упалио решо, али је пламен блеснуо и одмах утрнуо, дајући ми на знање да нема довољно кисеоника. Схватих да се и шаторско платно заледило и да сам – херметички затворен! Као помахнитао, дохватих нож и почех да пробијам отвор у кртом платну како бих у овај ледени гроб пустио мало ваздуха. Затим се, полумртав од страха и хладноће, спремих да будан дочекам јутро.

Са изласком сунца лед је почео да се отапа. Тај и неколико следећих дана проживео сам у некој мешавини бола, нервозе и досаде. Сећам се да сам највећи део времена буљио у свој ручни сат и да ме је споро кретање његових казаљки избезумљивало. Књигу коју више нисам ни помишљао да читам користио сам као календар на тај начин што сам за сваки протекли дан пресавијао по једну страницу.

Седмог јутра приметих да ми је петролеја остало за још највише 48 сати. Уосталом, за паљење решоа била је потребна снага коју нисам могао да смогнем више од два пута на дан. Залихе намирница такође су се смањиле, а предвече сам са ужасом установио да немам више ниједну пилулу за спавање.

Следећи дан донео ми је још једно изненађење: открио сам да само уз велики напор могу да саберем мисли или да јасно видим неки предмет. Готово је, помислих, разум и чула ми отказују...

Лежао сам у том полусвесном стању кад ми се одједном учини да чујем неко пуцкетање. Помислио сам да се негде у леду отвара нова пукотина, али само што сам извирио да осмотрим околину звука – нестаде.

Огорчен, обећах себи да више нећу обраћати пажњу ни на какве шумове. Када се, нешто касније, зачуло брујање мотора, стегао сам зубе и чврсто затворио очи.

Отворио сам их тек када сам осетио да неко скида са мене шаторско платно. Жмиркајући, гледао сам у лице које се наднело нада мном. Било је то лице Греама Бада.

– Здраво друже, – рече доктор, трудећи се да му глас звучи што веселије. – Изгледа да си се прилично намучио ових дана...

Нешто касније, док нас је хеликоптер носио у сигурност, Бад је причао: – Дилон и ја смо за три дана стигли до базе, али нисмо нашли хеликоптер. Морали смо радио-везом да га затражимо из базе у Мосону, на антарктичком тлу.

Гледао сам у бело пространство под собом.

– Имам једну молбу – рекох. – Желео бих да ми следећих месец дана не помињеш антарктичко тле!

Јан Холмс

КО ЖУРИ – ГИПС НОСИ

Журба се често нимало не исплати. У овом случају страховито се журило шездесет петогодишњој Елси Далтон из Престона у Великој Британији која је прво отворила врата на колима свог зета Алана Вилкинсона а онда, пре него што је он успео да закочи, испала кроз њих право на паркинг трговачког центра у који су се упутили.

Запрепашћен зет Алан је брзо пребацио ручицу мењача у рикверц и ташти која се још налазила у лежећем положају прегазио леву ногу. Случајни очевици су у хору завриштали да се помери унапред, што је Алан истог трена и урадио – и тако прешао и преко Елсине десне ноге.

Све у свему Елси је имала среће, јер су јој гипс ставили само на леву ногу. Добро је прошао и Алан јер му ташта ама баш ништа не замера: „Он нема обичај да ме гази. Алан је диван зет".

САД СЕ УНОРМАЛИТЕ...

За Калифорнију важи да се у њој живи преслободно и помало распојасано. Тог су мишљења и житељи и власти суседне државе Орегона који су, колико да не буде недоумице, на ауто-путу 101 који пресеца границу две државе поставили следећи натпис: „Напуштате Калифорнију. Одсад се понашајте нормално".

ОПРАВДАЊЕ НИЈЕ, АЛ' ЈЕ КРАТКО

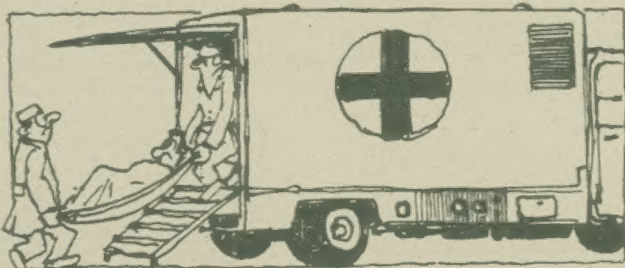
У Бриндизију у Италији извесни Емилио Скарати ухапшен је зато што је украо ватрогасна кола с којима се потом провозао кроз читав град, укључивши сирене и са упаљеним ротирајућим светлом. Његово објашњење: „Досадило ми да чекам аутобус". Можда то и није неко оправдање, али је бар кратко и јасно.

ХИРУРГ У КОНТЕЈНЕРУ

Западнонемачка фирма „Медицин-систем-техник" недавно је направила покретну операциону салу смештену у стандардни контејнер (размере: дужина – 606 cm, ширина – 244 а висина – 259). Намена је јасна: што брже стићи на место несреће и ту указати комплетну помоћ, посебно у крајевима које погоди нека катастрофа.

У контејнеру је монтиран операциони сто, потребни рефлектори, прибор за наркозу, боце с кисеоником и за инфузију, стерилизатор и све оно што је потребно свакој операционој сали. Ова покретна операциона сала оспособљена је за општу и трауматолошку хирургију, хирургију очију, оториноларингологију, ортопедску, гинеколошку, урологију, хирургију крвних судова и рађање беба.

Кад контејнер стигне на место операције, потребно је само да се укључи у водоводну и електричну мрежу.

ХОЋЕМО ВУЧЈАКА ЗА СВЕДОКА

Захтев једног будућег брачног пара из Фленсбурга у Западној Немачкој да им на венчању сведок буде вучјак по имену Нели матичари су одлучно одбили. А људи су све тако лепо испланирали: Нели би се лепо у књигу венчаних уписала отиском шапе...

ХОЋУ ДА ВАС ОПЉАЧКАМ, МОЛИМ ВАС

Може ли неко, у размаку од двадесет минута, да покуша да опљачка четири банке и једну агенцију за уновчавање чекова и да нигде не успе? Може, поготово ако није скројен за пљачкаша што је очигледно био случај са човеком који је недавно у Филаделфији управо тако прошао.

На сваком од пет места на којима се изразито неталентовани пљачкаш појавио догађала се једна од две ствари: пошто би службеницима пружио листић хартије ови су га или хладнокрвно одбијали или их је спопадала паника на шта би се он окренуо и брже боље изгубио.

У чему је ствар? Па, између осталог и у томе што су се на цедуљицама којих је било више налазиле и сасвим непримерене речи и изрази као што су „хвала" и „молим вас". О чињеници да несуђени лопов при себи није имао чак ни пиштољ да се и не говори.

ЧОВЕК КОЈИ РАЗУМЕ НАМЕРЕ ВЕТРА

Када је железничка линија на једном од канадских острва прешла из приватних руку у државне, а нова администрација је у списку службеника открила и дужност „читалац ветрова" или, ако хоћете, ветрочатац. Кад су затражили објашњење чули су следећу причу.

У подножју планине Тејбл која се уздиже над острвом понекад дувају ветрови брзином и преко сто километара на час. Једном је ветар направио праву пустош: изненада је дунуо и с четрдесет отворених вагона „одувао" терет. Штета је била велика. Е, тад је уведена и дужност ветрочатца, заправо за њу се сам јавио месни фармер Лош Мекдугал, већ познат по способностима да на основу неких само њему знаних појава у природи предвиди кад ће се појавити ветар и којом ће брзином дувати.

Посао Мекдугала састоји се у томе да два пута дневно одлази у подножје Тејбла, затим телефонира железничкој станици и обавештава је о својим запажањима: тек тада одлучују да ли ће воз да крене или остане у станици. Мекдугал још ниједном није погрешио. Зато је ваљда и нова администрација, не желећи да изазива судбину, одлучила да дужност ветрочатца и даље буде на платном списку ове железничке линије.

САМО ДА НЕ ПРОЦВЕТА

Кинески биолози ових дана са зебњом гледају у стабљике бамбуса и то врсте која се стручно зове Arundinaria fangiana, прижељкујући да се не догоди феномен који искрсава сваких 30, 60 или 120 година да та биљка процвета. Јер, ако се то догоди, а има изгледа да баш овог лета Arundinaria пусти пупољке, стотине панди биће осуђено на смрт од глади.

Популарни кинески медведићи једна су од угрожених врста које се налазе под заштитом, будући да им се број јединки опасно спустио и ближи се граници истребљења. А панде се, као што је познато, хране искључиво младицама бамбуса. Међутим, кад бамбус процвета – изданци се обавезно сасушују и панде остају без хране. Иначе, цветање бамбуса је појава коју наука још није разјаснила. Зашто цвета баш у појединим годинама после деценија мировања? Шта најављује појаву цвета на бамбусу? На ова питања за сада нема одговора.

Иначе, у Кину већ пристижу, посредством светске организације за заштиту природе, огромне количине шећерне трске која би могла да замени бамбусове изданке. Један панда-медведић поједе десет до петнаест килограма хране сваки дан, па је јасно да проблем њихове исхране није нимало лако решити. Панде живе у покрајини Сечуан и рачуна се да их има око хиљаду укупно.

Додајмо још да на другом крају света, у зоолошком врту Вашингтона, научници исто тако помно прате понашање једног пара панди. То су чувени медведићи Линг-Линг и Хсинг-Хсинг – чувени по томе што су прошле године донели на свет младунче, а то се иначе пандама не догађа у заробљеништву. На несрећу, младунче је брзо угинуло, међутим, могло би се догодити да овог лета Хсинг-Хсинг поново затрудни.

ТО СТРАШНО НЕРВИРА НАШУ КУЦУ...

Поштарима стварно није лако. У Фресну у Калифорнији један крај покривају два поштара који се сваки други дан смењују што је и навело једну незадовољну грађанку да позове надзорника поште и каже му шта о томе мисли.

– Наша куца се одлично слаже са оним што долази понедељком, средом и петком, али је онај други просто избезумљује – објаснила је бесно.

– А где је ваш пас сада?

– Испод нашег мимозиног дрвета.

– А наш поштар?

– Па, он је на дрвету, а то страшно нервира нашу куцу и тера је да без престанка лаје.

ПАРАДАЈЗОМ НА МУВЕ

Ова су досадна бића универзална у том смислу што су права напаст и за град и за село. Многобројни хемијски препарати нису увек довољно ефикасни у борби против њих и, што је још горе, загађују ваздух у собама. Малтене ви се онесвестите, а њима ништа. Али, и за то има лека. По речима западнонемачког професора Каминског довољно је држати у соби неколико саксија са цветом пара-

дајза и муве гарантовано беже из ње. Уосталом, уверите се. У овогодишњој најезди комараца, чули смо, многи Београђани бране се управо на овај начин – цветом парадајза.

СРЕЋА У НЕСРЕЋИ

Када је у једној радњи у Чарлстону у Западној Вирџинији експлодирала боца с гасом, у првом тренутку место несреће деловало је застрашујуће

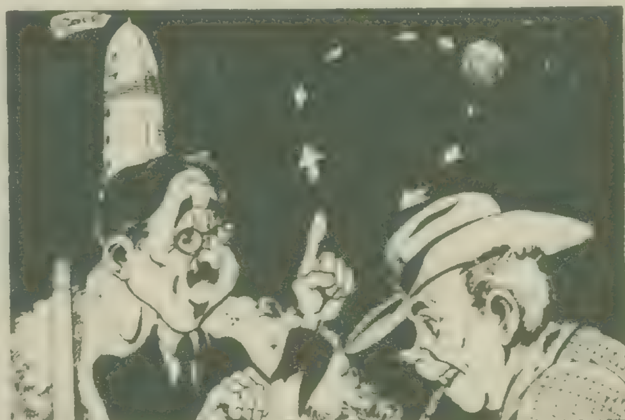

Спасилачке екипе су страховале да ће под рушевинама наићи и на људске жртве. Успели су да извуку седамнаесторо људи лакше или теже повређених, али су сви били ван животне опасности. Срећа је највише послужила Каролајн Грифин и њену двадесетдвомесечну кћи Хитер.

Експлозија је малу Хитер отргла из мајчиних руку и бацила је у правцу стакленог излога удаљеног девет метара. На срећу, пролетела је кроз на-прело стакло и пала на гомилу амбалаже готово неозлеђена. Мати Каролајн одлетела је на супротну страну, према зиду. И она је имала свој срећни отвор и пројурила кроз рупу коју је експлозија направила у зиду.

НЕВРАЋАЊЕ НИЈЕ ДОКАЗ СМРТИ

Пошто је прво резервисао себи место у првом свемирском броду који ће повести туристе на Марс, један Американац закључио је да ће бити најбоље да се претходно за сваки случај осигура. Дотични се обратио једном британском осигуравајућем друштву које је после много премишљања прихватио понуду. У стандардни уговор овога пута убачена је следећа клаузула: „Невраћање на Земљу није доказ смрти".

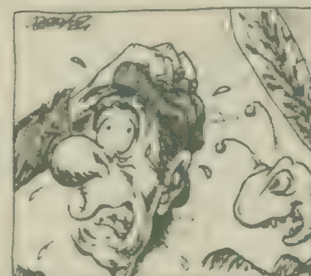

ТЕЛЕЗЕВАЊЕ!

Једна њујоршка тв-компанија на необичан начин завршава свој програм: на екрану се појављује човек који слатко, слатко зева. Јасно, то значи да је време да и тв-гледаоци пођу на спавање. Реакције публике уследиле су врло брзо – у студио су почеле да стижу на стотине писама од људи које мучи несаница с молбом да телевизија продужи телезевање. Ускоро је ова њујоршка тв-компанија продужила програм: сад чика зева пуних пет минута.

СТОП НА ЗЕЛЕНО!

„Поштовани гости, најљубазније вас молимо да не употребљавате било какве предмете или одећу зелене боје!" – прочитаће свако ко стигне на острво Флиндерс, неколико километара јужније од Аустралије. Ово омиљено одмаралиште Аустралијанаца недавно је било буквално преплављено скакавцима који обожавају зелено, било да се ради о биљкама или одећи. Од децембра прошле године

на острву више нема растиња – скакавци су све појели.

АКО НЕКОГ ВОЛИШ, ДАЈ МУ СЛОБОДУ

Рафаела Савинели

БОБО, ИДЕМО ТВОЈОЈ КУЋИ!!

ПОГЛЕД НА БЕСПОМОЋНО БИЋЕ ОТРГНУТО ОД ПРИРОДЕ И БАЧЕНО ИЗА РЕШЕТАКА И – ЈЕДАН МИРАН ЖИВОТ ПРЕТВОРИО СЕ У АВАНТУРУ, ЉУДСКУ И НАУЧНУ.

Угледала сам га у продавници где сам обично куповала храну за животиње у кавезу Био је у заиста јадном стању што и није чудо И свака друга беба шимпанза на његовом месту изгледала би исто Растужила сам се. али ми није падало на ум да га купим и понесем кући Исувише сам знала о мајмунима и проблемима који би ме снашли ако се одлучим на такав корак Осим тога нисам желела да и сама. на неки начин учествујем у тој по мени трагичној трговини животињама Међутим једног дана супруг Марио који је видео моје лице у продавници појавио се на вратима са малим шимпанзом у рукама Поклон' Попустиле су све бране све опирања и размишљања – прихватила сам га и привила на груди тако је почела наша прича

Овим речима се Рафаела Савинели из околине Павије у Италији где живи на већем имању окружена многим другим животињама. сећа свог сусрета са Бобом који ће из темеља изменити њен живот

Ево шта су мајмунска посла!

Бобо је брзо повратио самопоуздање и – постао главни! Његово дружење са осталим животињама на имању Савинелијевих трајало је кратко.

Холанђанин Уго ван Лавик посетио је логор и у њему снимио документарни филм.

Пакао у кући

У новој средини ослобођен решетака. Бобо је брзо повратио самопоуздање Све је запањила његова радозналост. али и нека необјашњива агресивност коју није било лако контролисати Стално је био у покрету и ако би га. макар и за минут. оставили самог. правио је русвај отварао је фрижидер и из њега извлачио ствари палио и гасио светла. одвртао славине и играо се тушем. гребао намештај разбијао тањире. скакао по креветима и орманима. вешао се о лустере.. Рафаелина кућа претворена је у пакао. Више није могла да прима пријатеље нити је имала тренутак слободног времена. Постало је јасно. упркос дивном дружењу и великој узајамној љубави да тако не може даље Марио предлаже да Боба затворе у једну помоћну кућицу у дворишту. али Рафаела је против тога Зна да је Бобо дете џунгле и у њој полако сазрева одлука да малог шимпанзу после годину дана боравка међу људима врати тамо одакле су га трговци узели. Ступа у контакт са људима који проучавају ове животиње Тако. између осталог телефонира професору Данилу Маинардију из Зоолошког института у Парми и једног дана. са Бобом. одлази да га посети

Од Маинардија је Рафаела добила савете и адресе Сазнала је да у Африци једна млада Енглескиња враћа дивљини шимпанзе које су власти одузеле ловокрадицама и разним посредницима широм света Зове се Стела Бруер и ћерка је директора резервата Абуко који се протеже око Бенџула главног града Гамбије Рођена и одрасла у овом резервату. одувек је волела шимпанзе па је одлучила да се настани у подножју планине Асирик у националном парку Ниоколо-Коба у Сенегалу и преда се овом хуманом послу

Школа за шимпанзе

Пред крај децембра 1974 са картом за Дакар. Бобо и Рафаела нашли су се на римском аеродрому После путовања авионом и прилично неудобне вожње аутобусом стигли су у један војнички логор недалеко од Асирика. где је Стела повремено долазила да прими или пренесе радио-поруке Затекли су је тамо

Укрцали су се у један стари ландровер и коначно стигли у Стелин логор – у колибицу од гвожђа и пластике У школи за повратак природи већ су била три „ђака" шимпанза Папуз мужјак стар пет година. затим осмогодишњи предводник Виљем и једанаестогодишња Тина која је већ положила испит – била је способна да се сама о себи брине.

Ходајући на две ноге Бобо је одмах кренуо према Виљему који је био неколико пута крупнији и. мртав хладан. ударио га два пута у стомак Предводник се узбиљио. нарогушио и показао му зубе Схватајући да се не шали. Бобо је. без оклевања. окренуо леђа. што је био знак да се подређује Све је дакле. добро прошло. Па ипак предострожности ради новајлија је ту ноћ провео у колиби

Следећег јутра први су се пробудили Виљем и Папуз. спремни да што пре упознају новог члана породице Бобо се уплашио и сакрио у Рафаелино наручје. али се убрзо ослободио и придружио осталима. у игри која је била нека врста провере снаге „договора" о подређивању старијем и јачем Увече је покушао да уђе у колибу али му то намерно нису дозволили Није знао шта ће од плача. а онда. уморан. одустао од даљих покушаја И он и Рафаела осванули су надувених очију Ипак. шимпанза је научио једну лекцију – мораће да спава сам

Мали несташко правио је чуда. Рафаела је морала да одлучи – или да га обузда, или да с њим крене на далеки пут. Схватила је на време да је Бобо дете прашуме.

Бобо у тренуцима расположења

Њих две су поднеле највећи терет. Стела Бруер (десно) рођена је и одрасла у резервату Абуко који надзире њен отац. Прва је у свету покушала да природи врати шимпанзе из заточеништва. На овом послу је једно време била потпуно сама... А онда се удала и отпутовала на други крај света. Рафаела ускоро одлази да је замени.

Две младе жене временом су ступиле у везу са стручњацима из читавог света: неки им кажу да им све то није било потребно, други се интересују али недовољно. Многи им се диве и храбре их, али нико не предузима ништа да им помогне. А новац им је највећи проблем. У међувремену из зоолошких вртова или одузети ловокрадицама у логор стижу и друге шимпанзе. Ту се подвргавају контроли здравља и припремају за одлазак у планине. Стела и Рафаела сада се брину о укупно осам животиња од којих су неке психолошки потпуно уништене. Из Милана стиже студент ветерине Густаво Гандини да им помогне. Мало им је лакше, али су обавезе и даље велике.

Не прави се мајмун!

– Шимпанзе се буде рано – каже Рафаела у свом дневнику – и тада су веома нерасположени. Ноћу им је хладно, па с нестрпљењем чекају да гране сунце. Кад огреје, они малко лешкаре док ми доручкујемо. Затим, као прави чобани, крећемо ка местима где знамо да за њих има хране. Најмање шимпанзе носимо у рукама, остали нас прате у стопу. Идемо споро, чак најспорије што можемо, и узгред пратимо њихово понашање. Ако налете на змију или шкорпију, одмах надају паклену дреку, што је њихов знак за узбуну. Наиђу ли на дрво окићено плодовима, опет галама, али у граји се осећа радост. Неки од њих, навикнути у заточеништву на другачију храну, не могу баш ништа да окусе, не допада им се. Да бисмо их охрабрили, ми и сами жваћемо лишће, разне бобице и плодове, и правимо се да нам све то веома прија.

Проблеме нам често праве плодови који имају јаку љуску – наставља Рафаела. – Шимпанзе нам их доносе и ми их учимо како да их користе, показујемо им начин који је најлакши за имитацију: служимо се каменом или их разбијамо о стење. Велику помоћ пружају нам Виљем Папуз и Тина који су кроз ову школу већ прошли. Око три поподне враћамо се у логор и идемо на извор да се окупамо. Једном нам украду сапун, други пут одело... Онда се јуримо, задиркујемо, у ствари играмо, и кроз све то некако успемо да се поново обучемо. Прошетамо се још мало око кампа, а онда почиње припрема за спавање. Већина има неко своје склониште, али најмлађи не могу ништа без наше помоћи. Пењемо их на дрвеће, чак и до осам метара висине, и тамо им од лишћа и грања правимо неку врсту платформе, али кад пођемо доле одмах крећу за нама. Операцију тако поновимо по неколико пута. Кад се најзад све смири, нама остане мало времена за писање и сређивање података. Сутрадан, све из почетка. Уморна сам и понекад се осећам толико лоше да се питам: хоћу ли моћи да издржим до краја. Шимпанзе ме гледају радознало, а затим неко од њих приђе, гурне ме, започне игру или крене да од себе прави „мајмуна". Почињем да се смејем, и што сам ја гласнија он се све више труди да буде забаван...

Није крај

После шест година проведених у резервату Рафаела је уморна али се не предаје. Вратила се у Европу да тражи помоћ али нико од њених није спреман да јој новчано помогне. Марио и даље има разумевања, али му одвојен живот нимало не одговара и признаје да је на крају стрпљења. Рафаела мора да размисли шта ће. Не очајава много јер зна да је Бобо у Тини пронашао своју другу маму. Редовно се дописује са пријатељима у Гамбији и после извесног времена сазнаје да је Бобо, из непознатих разлога, угинуо.

То, међутим, још није крај. Рафаела се тренутно припрема за нови подухват где ће моћи да искористи своје шестогодишње искуство на овом послу – има још много шта да каже о шимпанзама. Вратиће се у прашуму! Док прича, гледа у Бобову фотографију на свом писаћем столу...

Д. Варагић

ЛЕТЊА НАГРАДНА ИГРА „ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ"

ЏОКЕР

Ако сте пропустили један од три броја „Политикиног забавника" у којима је објављена Летња наградна игра „ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ", овим **џокером** можете да замените одговор на само **једно питање. Значи: на место купона који вам недостаје залепите ЏОКЕР. Одговоре пошаљите најкасније до 3. августа 1984. године на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 са назнаком „ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ".**

Резултате прочитајте у „Забавнику" од 14. септембра 1984. године.

ВЕШТАЧКИ ПУЖ

Електроника је, може се рећи, из основа изменила живот у данашње време: нема области у којој не царују компјутери и роботи. Тако и у медицини. Најновије достигнуће односи се на ухо. То је електронски уређај који омогућује великом проценту глувих да поново уђу у свет звука. Ово најновије вештачко ухо настало је у Медицинском центру Јуте (САД), а састоји се из неколико делова од којих се поједини оперативним путем – усађују: оно у ствари замењује део унутрашњег уха који се назива пуж (или кохлеја) и помаже онима који не чују због оштећења тог мајушног али веома значајног делића главе.

Да подсетимо: пуж је део унутрашњег уха, смештеног у низу шупљина слепоочне кости. То је коштана шупљина спиралног облика налик на пужа, у којој се налази мек, мембрански део. Најважнији део пужа је такозвани Кортијев орган од кога полазе гране слушног нерва. Сви делови унутрашњег уха испуњени су течношћу перилимфом и ендолимфом. Звучни надражаји долазе претежно преко ваздуха, а преко ушне шкољке и спољашњег слушног канала стижу до бубне опне и изазивају њено треперење које се преко слушних кошчица средњег уха преноси на течност унутрашњег и доводи до треперења Кортијевог органа – а тиме и до надраживања чулних ћелија и стварања слушних утисака.

Електронски „вештачки пуж" састоји се од микрофона који се ставља иза ушне шкољке и који је повезан са батеријом закаченом о појасу. Други крај микрофона везан је за микро-компјутер чија је улога да „преводи" звучне таласе у електронске сигнале које хватају електроде смештене у шупљину пужа. Дакле, неопходна је веома деликатна операција којом се у главу пацијента усађују и микро компјутер и осам електрода. Та операција је предуслов да апарат може да ради.

Неке статистике су показале да око 70 процената глувих чине управо особе код којих је оштећен пуж, тако да вештачко ухо стручњака из Јуте представља решење за велики број особа – разуме се под условом да прихвате овакву операцију. Међутим, апарат назван „Инерејд" не обезбеђује баш потпун слух: он у исто време не може да прати више гласова већ хвата говор само једне особе, што значи да онај ко га поседује не може баш да прати разговор у већем друштву нити да се добро сналази у гужви.

ЖЕДАН САМ – КАЖЕ ЛИМУН

Необична направа на овој фотографији је сложен и веома прецизан уређај намењен свим врстама биљака, а као надокнада за то што оне не знају да говоре. Када би знале, лепо би могле да кажу кад су жедне и кад их треба залити, а када, опет нису, па би људи тако штедели воду (што није свеједно у многим крајевима који оскудевају у овом најнеопходнијем природном благу).

Уређај назван „Биопрограматор" настао је у француском Националном заводу за агрономска истраживања. Његов рад заснива се на простој чињеници да биљке када су „жедне" а не добијају воду кроз земљу њу црпу из сопствених резерви у стабљикама или плодовима. То се одражава тако што се стабљике и плодови смањују. Дакле, чим почне смањивање, треба биљку залити. Специјалне „хватаљке" наместе се на стабљику или на сам плод као код овог лимуна на фотографији. Оне су тако подешене да региструју и најминималније смањивање обима, оно које се изражава микронима. Везане су за компјутер који чим добије сигнал од хватаљки, активира уређај за заливање.

Француски стручњаци који су смислили и конструисали ову направу уверени су да она може допринети веома великим уштедама воде јер омогућује заливање само кад је стварно неопходно

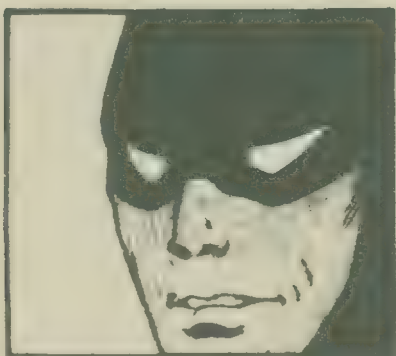
АУТОМОБИЛИ БУДУЋНОСТИ

Јапанска компанија „Нисан" недавно је представила прототип најновијег електричног мотора који се напаја наизменичном струјом. Досадашњи модели електричних аутомобила користили су искључиво једносмерну струју што захтева компликованије одржавање. Што је још важније, овај најновији електромобил једним напајањем акумулатора може да превали веће растојање – чак 160 километара него његови претходници.

Засада је „нисан марч", како се назива овај јапански аутомобил будућности, још у експерименталној фази. Он има мењач са две брзине, алкалне батерије од фероникла снабдевене још и електронским измењивачем једносмерне струје у наизменичну, коју користи мотор. Највећа брзина „нисан марча" је 90 километара на сат, а оних 160 између два пуњења акумулатора овај аутомобил може да пређе под условом да не вози брже од 40 километара на сат – бржа вожња, бржа и потрошња!

Други аутомобил будућности за сада постоји само на папирима. Пројектовали су га француски инжењери Бертен и Си. Према ономе што је речено уз нацрте – Французи су се добро припремили за наредну деценију, кад је реч о аутомобилској индустрији. Овај супер-аеродинамични модел има коефицијент отпора од фантастичних 0,16 одсто – док најавангарднији данашњи модели трпе дупло већи отпор ваздуха. А тек потрошња! При брзини од 90 километара на час ова лимузина за пет особа троши само 2,4 литра бензина, а на брзини од 120 километара на час – једва 3,4 литра. Поређења ради данашњи „најдијеталнији" аутомобили „попију" 6 до 7 литара бензина при брзини од 100 километара на сат.

М. К.

ПРВИ ПУТ У ЗАБАВНИКУ

СЕНКА ДЕЛИ ПРАВДУ

ЧУВЕНИ ИТАЛИЈАНСКИ ЦРТАЧ СТРИПОВА ХУГО ПРАТ ДОЖИВЉАВА НЕЗАПАМЋЕНУ СЛАВУ: ЊЕГОВ ЛИК КОРТО МАЛТЕЗЕ ГЛАВНИ ЈЕ ЈУНАК ФИЛМА „ШКОРПИЈЕ ПУСТИЊЕ" КОЈИ ЈЕ НЕДАВНО СНИМЉЕН У АФРИЦИ, А ЈЕДАН ЧАСОПИС ИЗ МИЛАНА ПОЈАВИО СЕ ПОД ЊЕГОВИМ ИМЕНОМ.

У првој половини шездесетих година када су Венецијанци Алберто Онгаро и Уго Прат – први је писац текстова. а други цртач – измисли маскирану личност и дали јој име Сенка. читаоци стрипа још нису били навикнути на роботе и тајанствена механичка бића. Јер. време великих и малих челичних чудовишта. савршених у својим механизмима и интелигентнијих од људи. још није било дошло. Љубитељи стрипа су тада имали прилику да сретну понеког „гвозденка" у причама о Брику Брадфорду, плавокосом америчком хероју и у научнофантастичним причама генијалног писца Виљема Рита и оригиналног цртача Кларенса Греја.

Свакако да се и понеки други плод инжењерије која смело корача напред појавио ту и тамо на страницама стрипа, разбуктао машту страствених љубитеља футуристике и обогатио приче које су се већ помало понављале уз недовољно праве маштовитости

У том смислу личност Сенке (алиас „добри" научник Питер Крејн) и личност Генерала (алиас „лоши" научник Сандерс) представљају потпуно нове карактере према којима читаоци нису могли да остану равнодушни. Они су потврда таланта двојице стваралаца авантуристичког стрипа који су дали нову снагу илустрованим причама.

Нису „индустријалци"

Онгаро и Прат су дуго боравили у Јужној Америци где су радили на остварењу читаве серије стрипова изван уобичајених шема. Експериментални рад у амбијенту који се разликовао од њиховог домаћег, италијанског, и притисак серијских производа Северне Америке били су велики изазов и права провера способности двојице младих „стрипаџија".

Онгаро и Прат никада нису постали „индустријалци", у смислу да су се прилагодили правилима потрошачког друштва иако су читали туђе приче и проводили сате и дане по биоскопима да би схватили и проучили савршене механизме холивудске индустрије и да би изградили личну сликовну културу која је у то време била прилично потцењивана и на коју су неки гледали са подозрењем.

Њихови јунаци. сматрали су они. нису могли нити смели да имају одлике личности која је изузетна или је суперчовек. Слабост и несигурност, оклевање и напетост требало је схватити као предност, а не као ману Другим речима, искористили су оно што су други творци авантуристичких, јунака одбацили и то уградили у нову личност. Ова вештачка творевина карактерише почетно стваралаштво двојице Венецијанаца и послужила је да до израза дођу неуобичајени садржаји различитих прича које су касније спојене у једну – са Сенком као главним јунаком.

И он има Голдфингера

Сенка је нови тип хероја који се умногоме разликује од јунака кога су читаоци стрипа до тада сретали у лавиринтима шпијунаже. Такав је, на пример, свима познати Џемс Бонд Јана Флеминга. Он је спреман на изузетне подвиге, способан је пилот и непогрешиви стрелац кога лукавост и снага противника не могу да сломе. Он је истовремено и тип који воли удобан живот. Иако на први поглед Сенка подсећа на Бетмена или Фантома. могло би се пре рећи да је двојник Џемса Бонда. И он има свог Голдфингера као противника – моћног и богатог кога штити читав тим бандита. Али. Сенка зна да се шали више и боље од Бонда и на далеко природнији начин, управо захваљујући вештини својих твораца који воле игру мачке и миша и знају да је испреплету замкама и увек новим перипетијама.

Сенка. наравно, мора да разоткрије све тајне и лоше намере својих противника и читаоца доведе до разрешења приче, али не и до краја. А да ли крај уопште постоји? Његов Голдфингер, окружен читавом армијом аутомата који су претеча свемирских робота Џорџа Лукаса, непрекидно мења своју личност: прво је генерал, затим адмирал а онда велики вођа... Игри маште за Онгара и Прата очигледно нема краја.

С. И.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

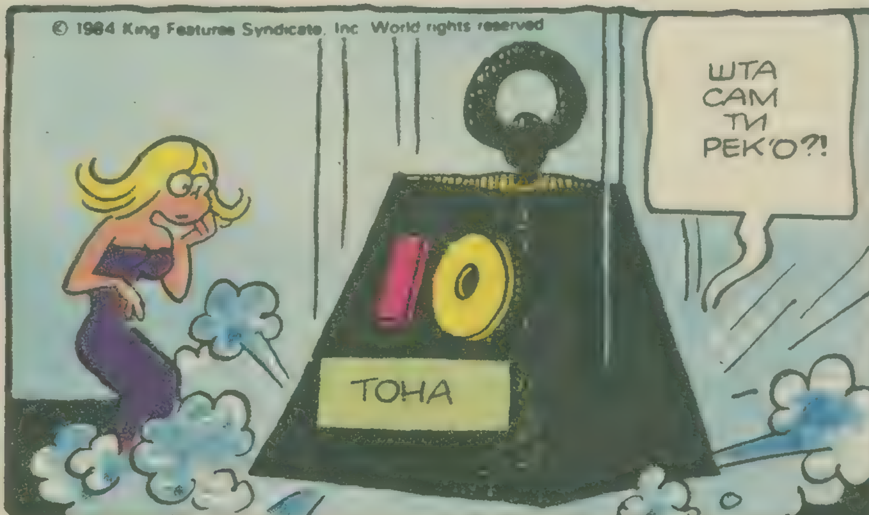

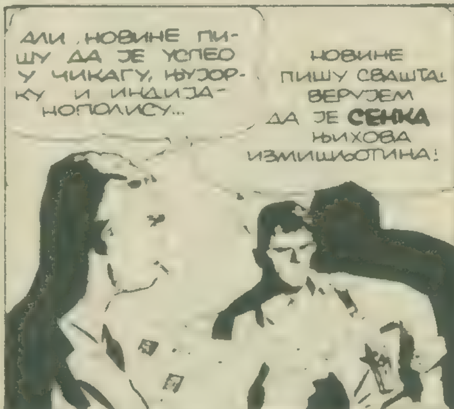

Сенка у акцији: МЕТЕОРСКЕ ИГРАЧКЕ

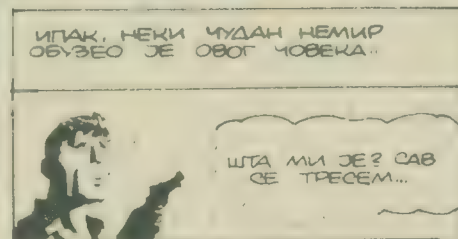

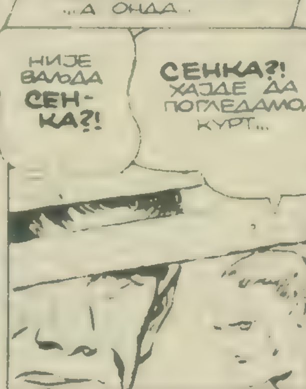

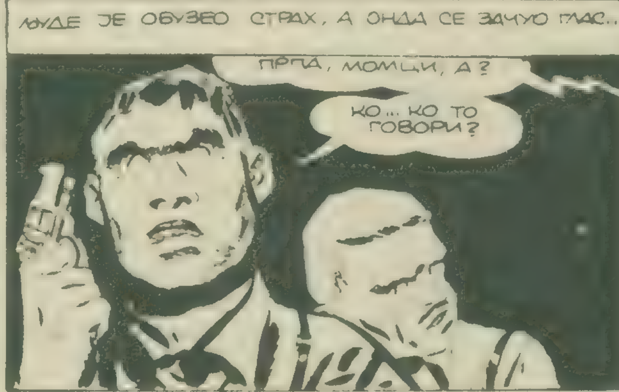

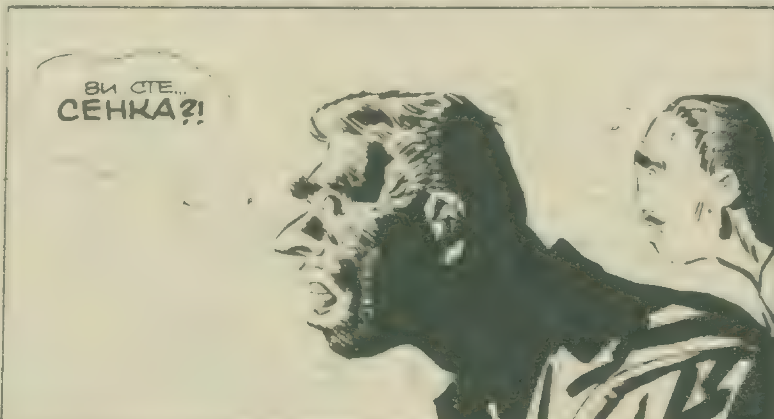

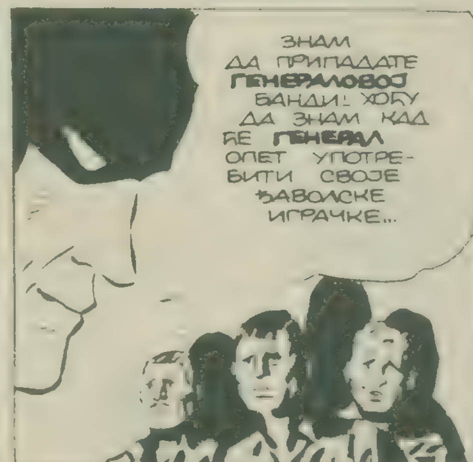

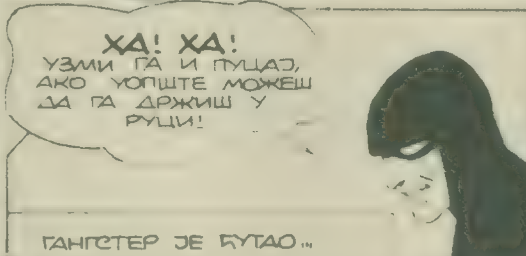

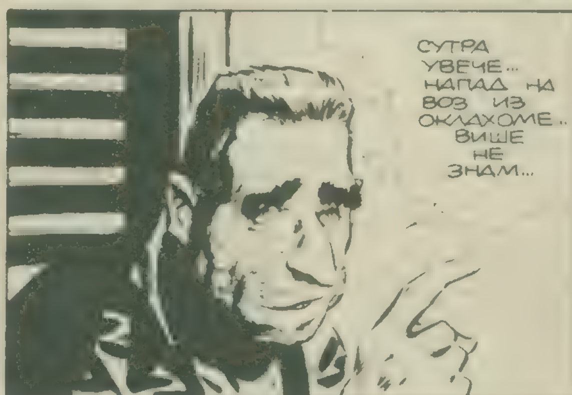

ДА, ЈА САМ **СЕНКА!** А САД УЂИМО У КУЋУ ДА РАЗГОВАРА-МО!

ЉУДИ СУ МЕХАНИЧ-КИ ПОШЛИ...
А, ТИ, ЛОРНА, ОСТАНИ ТУ И ДОБРО ПАЗИ!

ЗНАМ ДА ПРИПАДАТЕ **ГЕНЕРАЛОВОЈ** БАНДИ! ХОЋУ ДА ЗНАМ КАД ЋЕ **ГЕНЕРАЛ** ОПЕТ УПОТРЕ-БИТИ СВОЈЕ ЂАВОЛСКЕ ИГРАЧКЕ...

ХА! ХА! УЗМИ ГА И ПУЦАЈ, АКО УОПШТЕ МОЖЕШ ДА ГА ДРЖИШ У РУЦИ!
ГАНГСТЕР ЈЕ ЋУТАО...

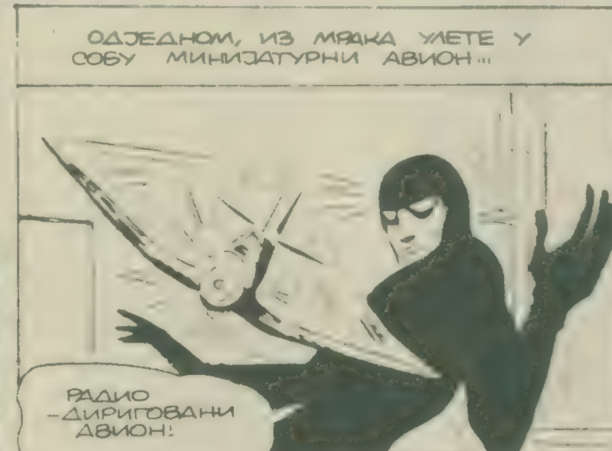

СУТРА УВЕЧЕ... НАПАД НА ВОЗ ИЗ ОКЛАХОМЕ... ВИШЕ НЕ ЗНАМ...

У РЕДУ! А САД ЋУ ВАС ЗАТВО-РИТИ У ЈЕД-НУ СОБУ ПА СЕ КОЦКАЈ-ТЕ!

...А ОНДА ЈЕ НАПЕТОСТ ПОПУСТИ-ЛА И ОН СЕ СРУШИО НА КОЛЕНА...
ДОСТА... НЕ МОГУ ВИШЕ! КАКВУ ТО СИЛУ УПОТРЕБ-ЉАВАТЕ ПРОТИВ НАС?
ДРУГИ ПУТ ЋУ ТИ ТО ОБЈАСНИТИ! А САД ОДГО-ВОРИ НА МОЈЕ ПИТАЊЕ!

САМО ШТО ЈЕ ЗАТВОРИО РАЗБОЈНИКЕ, ЗАЧУО СЕ ЛОРНИН УРЛИК...

ШТА ЈЕ, ЛОРНА?

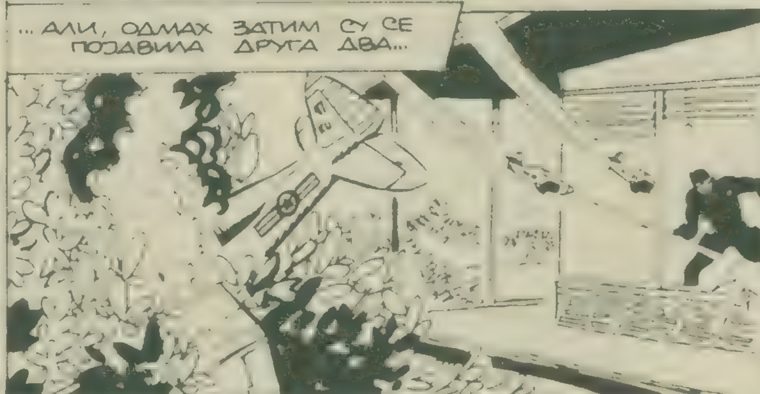

ОДЈЕДНОМ, ИЗ МРАКА УЛЕТЕ У СОБУ МИНИЈАТУРНИ АВИОН...
РАДИО -ДИРИГОВАНИ АВИОН!

АВИОН ЈЕ ЛЕТЕО ПО СОБИ КАО НЕКИ ВЕЛИКИ ИНСЕКТ...
ЗНАЧИ, **ГЕНЕРАЛ** СЕ ЈАВЉА...

НЕШТО СЕ НАПОЉУ ДЕШАВА... МОЖДА ЈЕ ГЕНЕРАЛ НАПАО СЕНКУ...

ПОСЛЕ ПРВОГ ИЗНЕНАЂЕЊА, СЕНКА ЈЕ ИСПАЛИО СРЕБРНАСТИ ЗРАК...
ТО СУ, ЗНАЧИ, ГЕНЕРАЛОВЕ ИГРАЧКЕ!

ПОГОЂЕН, АВИОН СЕ ЗАПАЛИО И ИЗЛЕТЕО КРОЗ ПРОЗОР...

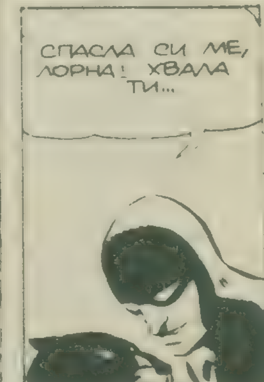

... АЛИ, ОДМАХ ЗАТИМ СУ СЕ ПОЈАВИЛА ДРУГА ДВА...

... И УСТРЕМИЛА СЕ НА КУЋУ...

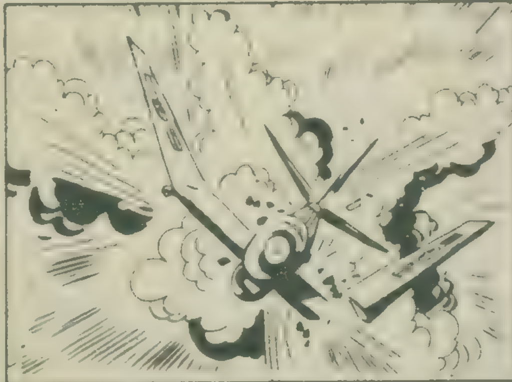

ОХО... ОВО НИЈЕ ШАЛА!

СЕНКА ЈЕ ОШАМУЋЕН СКУПЉАО СНАГУ, ДОК СЕ АВИОН СПРЕМАО ЗА НОВ НАПАД...

АЛИ, ЛОРНА СЕ ЗАШТИТНИЧКИ БАЦИЛА НА СВОГ ГОСПОДАРА...

СПАСЛА СИ МЕ, ЛОРНА! ХВАЛА ТИ...

МОРАМ УНИШТИТИ ТЕ ПРОКЛЕТЕ ИГРАЧКЕ!

ДВА АВИОНА СУ ГОТОВА... ШТА ЈЕ САД, ЛОРНА?

ОСТАНИ ТУ ЛОРНА! ТИ СЕ НЕ МОЖЕШ БОРИТИ ПРОТИВ ЊИХ!

ЗАРОБЉЕНИЦИ СУ ПОБЕГЛИ! ЈЕДАН АВИОН ЈЕ РАЗВАЛИО ВРАТА ЊИХОВЕ СОБЕ! МОРАМ УХВАТИТИ БАР ЈЕДНОГ...

СЕНКА и ЛОРНА СУ ПОЈУРИЛИ КА ХЕЛИКОПТЕРУ, АЛИ БИЛО ЈЕ ПРЕКАСНО...

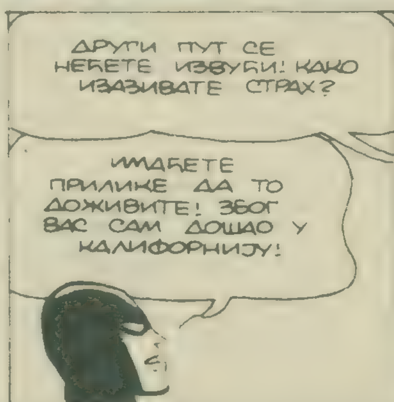

НЕКО ЈЕ ДОШАО ПО ГАНГСТЕРЕ КО-ЈЕ ЈЕ СЕНКА УХВАТИО...

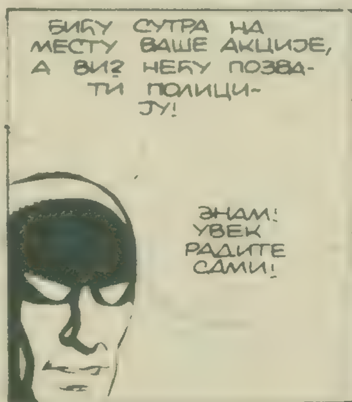

БИЋЕ ЈОШ ПРИЛИКЕ...

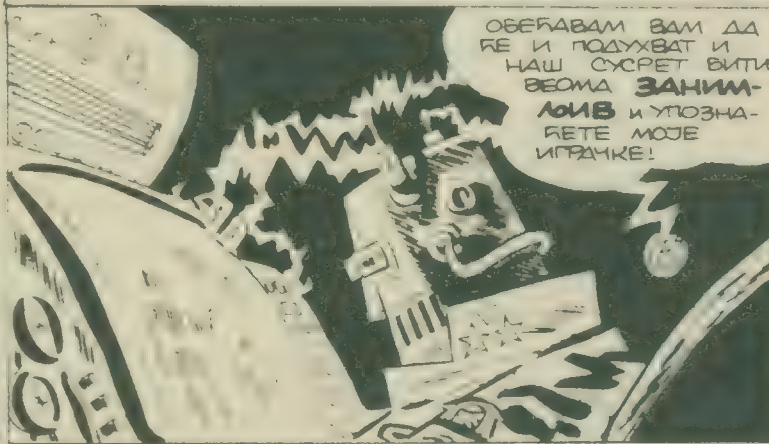

ПИТАМ СЕ КАКО ЈЕ ГЕНЕ-РАЛ ЗНАО ДА САМ ОВДЕ?

МОЖДА ЈЕ У РАДИО-ТЕЛЕВИ-ЗИЈСКОЈ ВЕЗИ СА ОВОМ КУЋОМ? ЗАТО СУ, СИГУРНО, И АВИОНИ СТИГЛИ...
ДРАГО МИ ЈЕ ДА ВАС УПОЗНАМ, СЕНКО!
СОБОМ ЈЕ ОДЈЕКНУО МЕТАЛНИ ГЛАС...

А, ТУ СТЕ, ГЕНЕРАЛЕ!
ДА, ТУ САМ.... ТОЛИКО САМ ЖЕЛЕО ДА СЕ СРЕТНЕМО...

ДРУГИ ПУТ СЕ НЕЋЕТЕ ИЗВУЋИ! КАКО ИЗАЗИВАТЕ СТРАХ?
ИМАЋЕТЕ ПРИЛИКЕ ДА ТО ДОЖИВИТЕ! ЗБОГ ВАС САМ ДОШАО У КАЛИФОРНИЈУ!

БИЋУ СУТРА НА МЕСТУ ВАШЕ АКЦИЈЕ, А ВИ? НЕЋУ ПОЗВА-ТИ ПОЛИЦИ-ЈУ!
ЗНАМ! УВЕК РАДИТЕ САМИ!

МНОГО КИЛОМЕТАРА ДАЉЕ...
ОБЕЋАВАМ ВАМ ДА ЋЕ И ПОДУХВАТ И НАШ СУСРЕТ БИТИ ВЕОМА ЗАНИМ-ЉИВ И УПОЗНА-ЋЕТЕ МОЈЕ ИГРАЧКЕ!

ТИМЕ ЈЕ РАЗГОВОР БИО ЗАВРШЕН...
ИДЕМО КУЋИ, ЛОРНА!

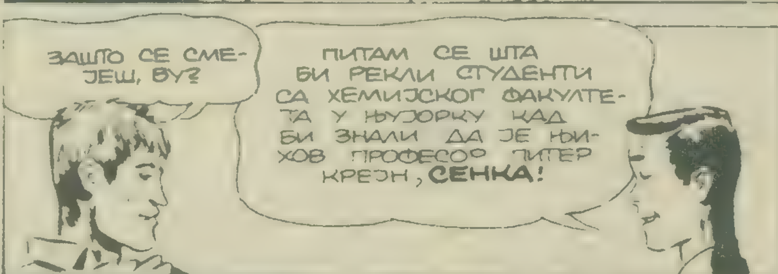

СЕНКА ЈЕ УШАО У КОЛА СКРИВЕНА У ЖБУЊУ И УПУТИО СЕ У САН ФРАНЦИСКО...

УСКОРО СЕ ЗАУСТАВИО ПРЕД ЈЕДНОМ ВИЛОМ...

ХАЈДЕМО, ЛОРНА! ВУ НАС ЧЕКА!

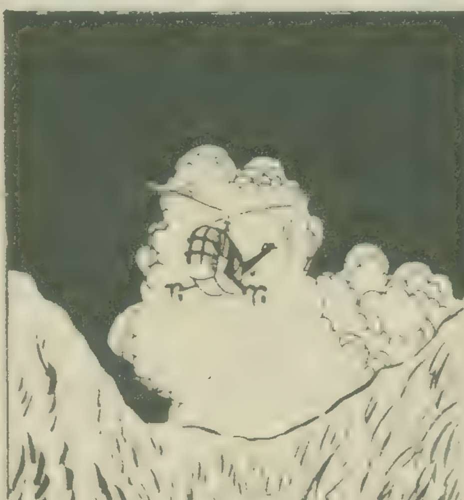

ЗДРАВО, ВУ!
КАКО ЈЕ БИЛО? ЗДРАВО, ЛОРНА!

ТВОЈА ОБАВЕШТЕЊА БИЛА СУ ТАЧНА! ТО СУ ГЕНЕРАЛОВИ ЉУДИ, АЛИ СУ МИ УМАКЛИ!
СЕНКА ЈЕ ИСПРИЧАО ШТА СЕ ДОГОДИЛО И СКИНУО МАСКУ...

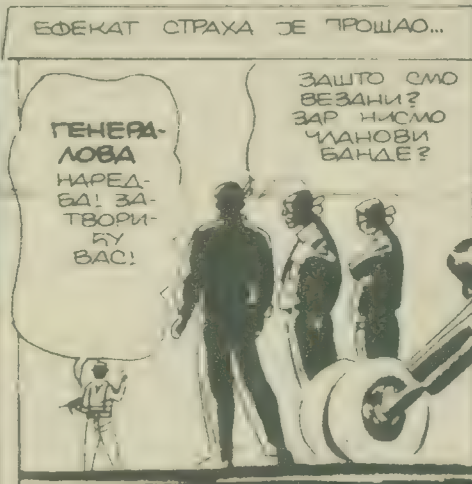

ЗАШТО СЕ СМЕЈЕШ, ВУ?
ПИТАМ СЕ ШТА БИ РЕКЛИ СТУДЕНТИ СА ХЕМИЈСКОГ ФАКУЛТЕТА У ЊУЈОРКУ КАД БИ ЗНАЛИ ДА ЈЕ ЊИХОВ ПРОФЕСОР ПИТЕР КРЕЈН, СЕНКА!

ИЗНЕНАДИЛИ БИ СЕ КАО И ПОЛИЦИЈА! АЛИ, ИМАМО ВАЖНИЈЕ РАЗГОВОРЕ...
СПРЕМАН САМ...

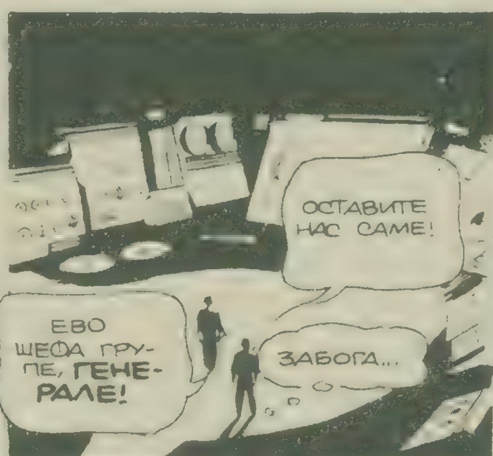

САД МОЖЕТЕ ДА СКИНЕТЕ ПОВЕЗ! ПРИМИЋЕ ВАС НА ДРУГОЈ СТРАНИ ГАЛЕРИЈЕ!
ВАЖИ!

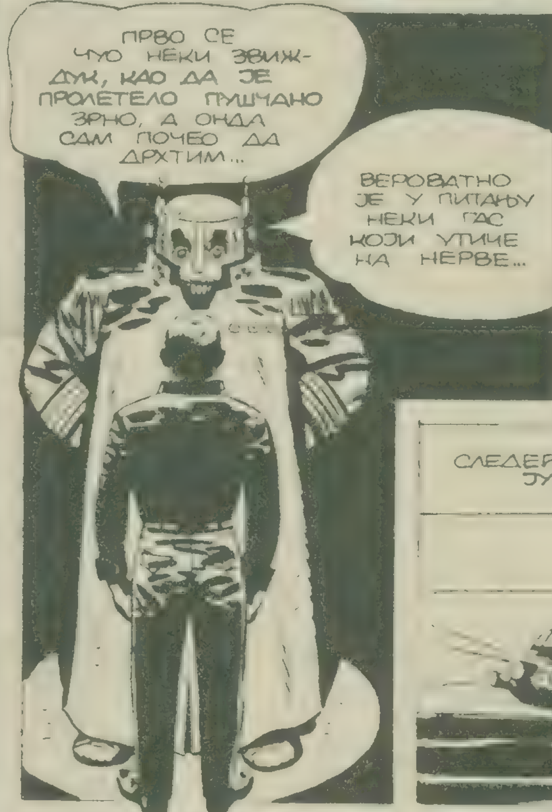

ЗА ТО ВРЕМЕ ХЕЛИКОПТЕР С БАНДИТИМА СЕ СПУСТИО...

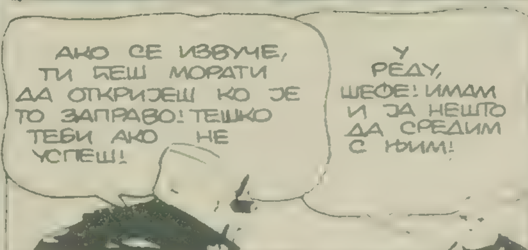

ЗАШТО СМО, ДО ЂАВОЛА, ПОД ЗЕМЉОМ?
БОЉЕ ЈЕ ОВДЕ НЕГО У РУКАМА СЕНКЕ!

ЕФЕКАТ СТРАХА ЈЕ ПРОШАО...
ЗАШТО СМО ВЕЗАНИ? ЗАР НИСМО ЧЛАНОВИ БАНДЕ?
ГЕНЕРАЛОВА НАРЕДБА! ЗАТВОРИЋУ ВАС!

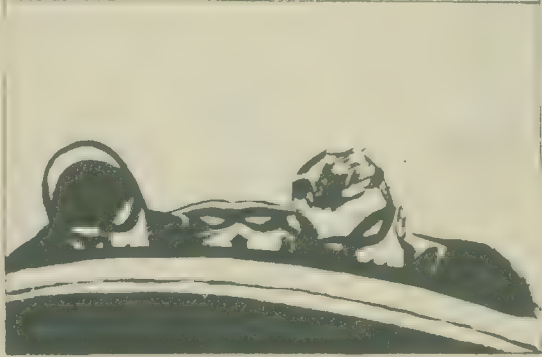

ПУТОВАЊЕ СЕ БРЗО ЗАВРШИЛО...
КО ЈЕ ОВДЕ ШЕФ?
ЈА САМ!

ПОЂИ! ГЕНЕРАЛ ЖЕЛИ ДА ВИДИ САМО ТЕБЕ!

ОСТАВИТЕ НАС САМЕ!
ЕВО ШЕФА ГРУПЕ, ГЕНЕРАЛЕ!
ЗАБОГА...

ПРЕД ШЕФОМ БАНДЕ ПОЈАВИЛА СЕ НЕВЕРОВАТНА СПОДОБА - ГЕНЕРАЛ...
ПОЗВАО САМ ТЕ ДА МИ ПОДРОБНО ОПИШЕШ СТРАХ КОЈИ СИ ДОЖИВЕО...

ПРВО СЕ ЧУО НЕКИ ЗВИЖДУК, КАО ДА ЈЕ ПРОЛЕТЕЛО ПУШЧАНО ЗРНО, А ОНДА САМ ПОЧЕО ДА ДРХТИМ...
ВЕРОВАТНО ЈЕ У ПИТАЊУ НЕКИ ГАС КОЈИ УТИЧЕ НА НЕРВЕ...

НЕЋУ ТЕ КАЗНИТИ ШТО СИ МУ ОТКРИО СУТРАШЊИ ПОДУХВАТ! ТО ЋЕ МИ ПОМОЋИ ДА ГА СРЕДИМ...

АКО СЕ ИЗВУЧЕ, ТИ ЋЕШ МОРАТИ ДА ОТКРИЈЕШ КО ЈЕ ТО ЗАПРАВО! ТЕШКО ТЕБИ АКО НЕ УСПЕШ!
У РЕДУ, ШЕФЕ! ИМАМ И ЈА НЕШТО ДА СРЕДИМ С ЊИМ!

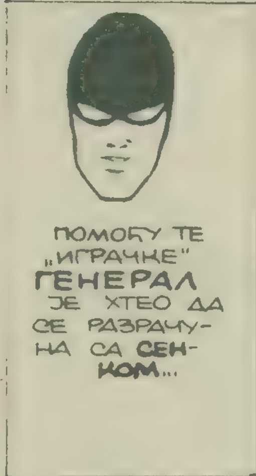
СЛЕДЕЋЕГ ДАНА ВОЗ КОЈИ ЈЕ ПРЕВОЗИО ЗЛАТО ЈУРИО ЈЕ КРОЗ КАЛИФОРНИЈСКУ РАВНИЦУ...

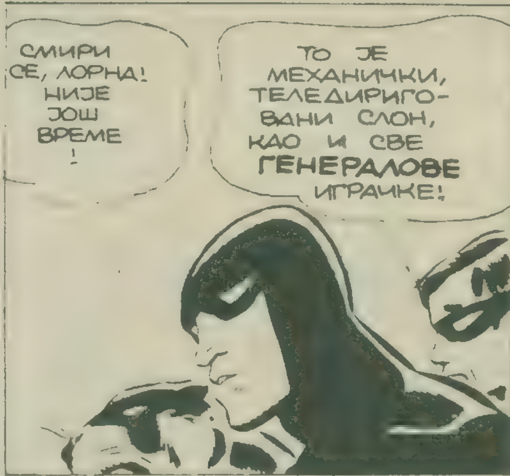
ИМАО ЈЕ ЈАКУ ПОЛИЦИЈСКУ ПРАТЊУ...

АЛИ И ДРУГУ, КОЈУ СУ САЧИЊАВАЛИ ВУ, СЕНКА И ПАНТЕР ЛОРНА...

МАШИНОВОЂА ЈЕ ОДЈЕДНОМ УГЛЕДАО НЕШТО НА ПРУЗИ...

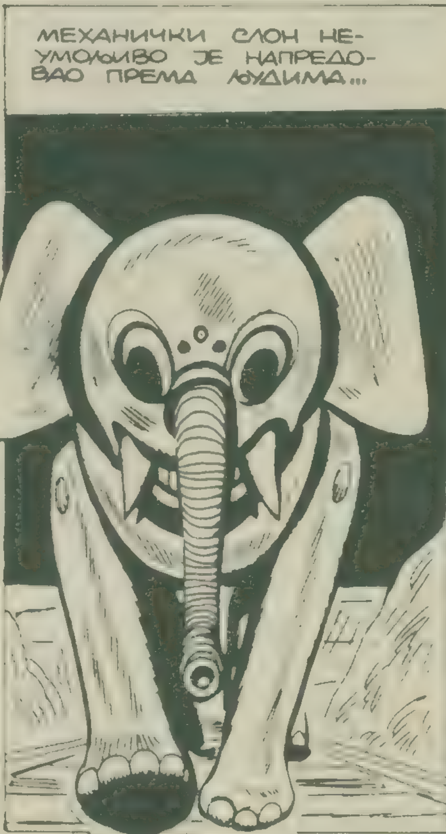
ДАЈТЕ ЗНАК ПРАТЊИ! АЛИ, ШТА ЈЕ ОНО, МАК?

БИО ЈЕ ТО ОГРОМАН МЕХАНИЧКИ СЛОН...

ПОМОЋУ ТЕ „ИГРАЧКЕ" ГЕНЕРАЛ ЈЕ ХТЕО ДА СЕ РАЗРАЧУНА СА СЕНКОМ...

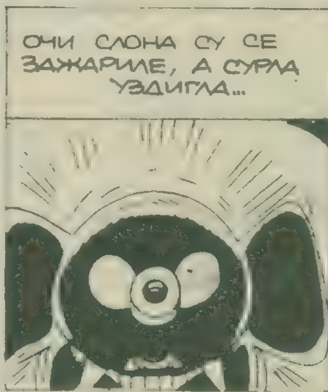

СМИРИ СЕ, ЛОРНА! НИЈЕ ЈОШ ВРЕМЕ!
ТО ЈЕ МЕХАНИЧКИ, ТЕЛЕДИРИГОВАНИ СЛОН, КАО И СВЕ ГЕНЕРАЛОВЕ ИГРАЧКЕ!

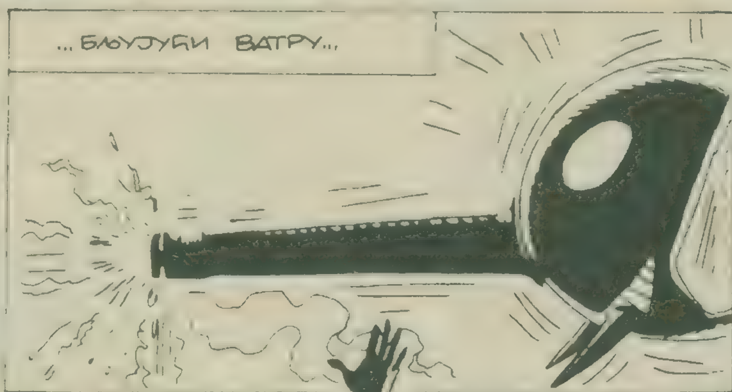

ПОЛИЦАЈЦИ СУ УПРАВО ДОБИЛИ АЛАРМНИ СИГНАЛ...
СВИ ДУЖ ПРУГЕ! ПРИПРЕМИТЕ БАЗУКУ!

МЕХАНИЧКИ СЛОН НЕУМОЉИВО ЈЕ НАПРЕДОВАО ПРЕМА ЉУДИМА...

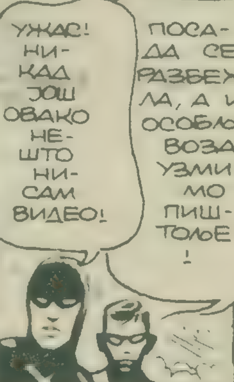

ЕВО ГА! ПАЛИ!

СВЕ ЈЕ БИЛО УЗАЛУД. МЕЦИ СУ СЕ ОДБИЈАЛИ О МЕТАЛНИ ОКЛОП...

ОЧИ СЛОНА СУ СЕ ЗАЖАРИЛЕ, А СУРЛА УЗДИГЛА...

...БЉУЈУЋИ ВАТРУ...

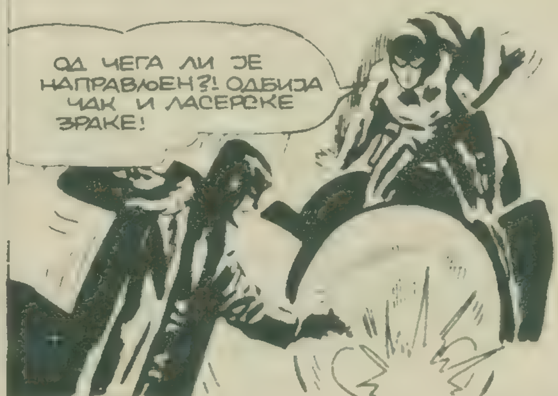

ОООХ!

УЖАС! НИКАД ЈОШ ОВАКО НЕШТО НИСАМ ВИДЕО!
ПОСАДА СЕ РАЗБЕЖАЛА, А И ОСОБЉЕ ВОЗА! УЗМИМО ПИШТОЉЕ!

КАД ЈЕ БИО НЕКОЛИКО КОРАКА ОД ВОЗА, СЕНКА ЈЕ СКОЧИО...

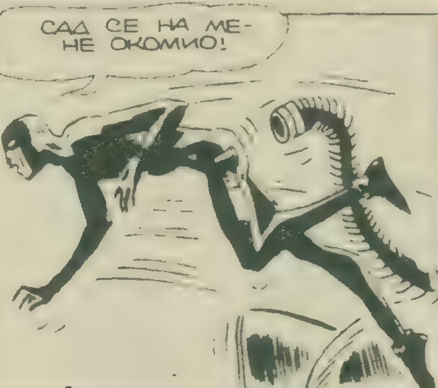

НЕ! ЧЕКАЈ ДА СЕ ПРИБЛИЖИ ПА ГАЂАЈ. У ЊУШКУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ МЕХАНИЧКИ СЛОН СЕ НЕЗАДРЖИВО ПРИБЛИЖАВАО...

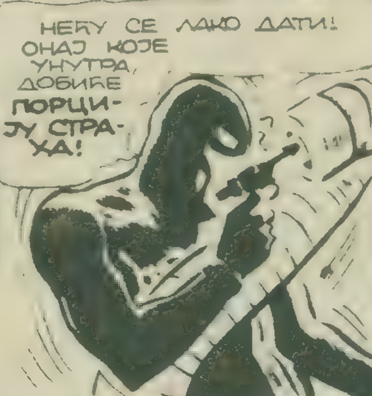

ВУ ЈЕ ПУЦАО СВОЈИМ ЛАСЕРСКИМ ПИШТОЉЕМ...
ОД ЧЕГА ЛИ ЈЕ НАПРАВЉЕН?! ОДБИЈА ЧАК И ЛАСЕРСКЕ ЗРАКЕ!

СЛОН ПОНОВО ДИЖЕ СУРЛУ И ПОЧЕ ДА БЉУЈЕ ВАТРУ ПРЕМА ВУУ...

ВУ ЈЕ ПАО! ОДНЕСИ ГА, ЛОРНА! САМО ДА НИЈЕ РАЊЕН...

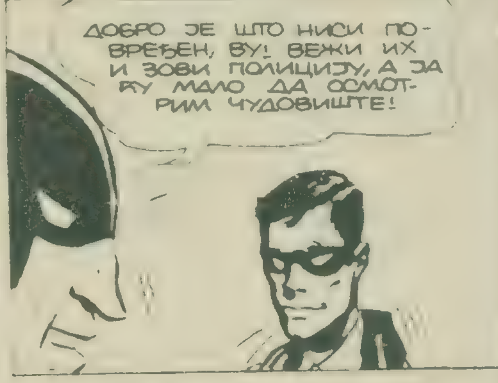

САД СЕ НА МЕНЕ ОКОМИО!

ИСТОГ ЧАСА **СЕНКУ** ЈЕ ШЧЕПАЛА СНАЖНА МЕТАЛНА СУРЛА...
УХ! ДО ВРАГА...

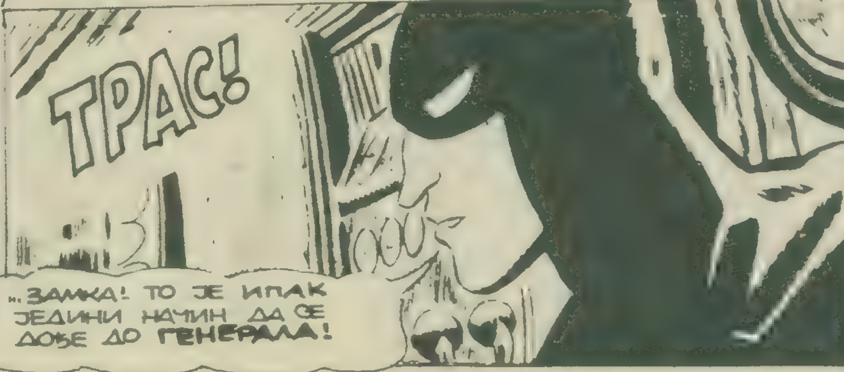

НЕЋУ СЕ ЛАКО ДАТИ! ОНАЈ КОЈЕ УНУТРА, ДОБИЋЕ **ПОРЦИЈУ СТРАХА!**

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ СЛОН ЈЕ СТАО И ИЗ ЊЕГА СУ ИЗАШЛА ДВА ПРЕСТРАШЕНА ЧОВЕКА...
БЕЖИМО ОДАВДЕ! СМЕСТА...

ПИШТОЉ СТРАХА ПОТПУНО ЈЕ ПАРАЛИЗОВАО „ПОСАДУ" СЛОНА...
СМИРИТЕ СЕ, МОМЦИ!
ШТА, УХВАТИО СИ ИХ!

ДОБРО ЈЕ ШТО НИСИ ПОВРЕЂЕН, ВУ! ВЕЖИ ИХ И ЗОВИ ПОЛИЦИЈУ, А ЈА ЋУ МАЛО ДА ОСМОТРИМ ЧУДОВИШТЕ!

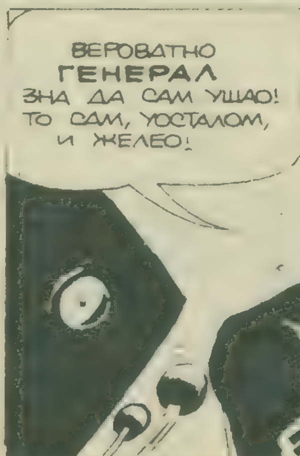

СЕНКА ЈЕ УШАО У ОГРОМНУ УТРОБУ СЛОНА...
КАО ДА НЕМА НИКОГ! ИЛИ ЈЕ ТО МОЖДА...

ОДЈЕДНОМ СУ СЕ ВРАТА НА КОЈА ЈЕ **СЕНКА** УШАО, ЗАТВОРИЛА...
ТРАС!
...ЗАМКА! ТО ЈЕ ИПАК ЈЕДИНИ НАЧИН ДА СЕ ДОЂЕ ДО **ГЕНЕРАЛА!**

СЛОН ЈЕ ОДЈЕДНОМ ПОНОВО „ОЖИВЕО" И УДАЉИО СЕ ОД ВОЗА...
КУДА ЋЕШ, ПРИЈАТЕЉУ? ЛОРНА, ЗА ЊИМ! А ВИ СЕ СПРЕМИТЕ ЗА ПОЛИЦИЈУ!

ВЕРОВАТНО **ГЕНЕРАЛ** ЗНА ДА САМ УШАО! ТО САМ, УОСТАЛОМ, И ЖЕЛЕО!
ПОЗНАТИ МЕТАЛНИ ГЛАС ПОНОВО СЕ ОГЛАСИО...
А ЗАШТО ТИ ЈЕ ТО ТРЕБАЛО, **СЕНКО?**

НА ЈЕДНОМ ЕКРАНУ ПОЈАВИЛА СЕ СЛИКА **ГЕНЕРАЛА...**
ПЉАЧКА ЋЕ ИПАК БИТИ ИЗВРШЕНА! ТИ СИ УХВАЋЕН, ЧЕМУ РАДОСТ, **СЕНКО?**
ЗАТО ШТО ЋУ ДОЋИ ДО ТЕБЕ, НИТКОВЕ!

МИСЛИШ?! УМРЕЋЕШ МНОГО РАНИЈЕ! ШТЕТА ШТО НЕЋЕШ ВИДЕТИ ШТА СЕ ДЕШАВА!

ЗА ТО ВРЕМЕ НАПОЉУ СЕ ИЗНЕНАДА РАЗЛЕГАО ЗВУК...
ДО ЂАВОЛА, ШТА ЈЕ ТО?

ИЗ МРАКА ЈЕ ИЗРОНИО ОГРОМАН ПРЕДМЕТ КОЈИ СЕ ОБРТАО...

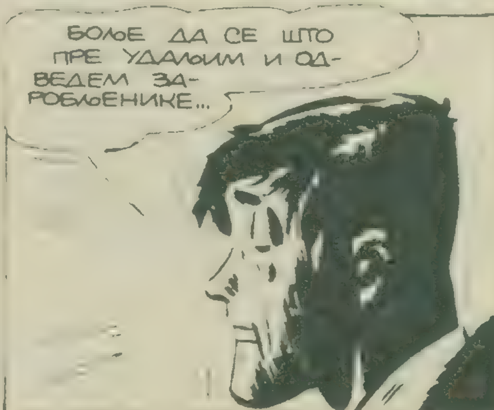
...И ВЕЛИКОМ БРЗИНОМ ИШАО КА ВУУ КОЈИ ЈЕ ОДСКОЧИО У СТРАНУ...
ОДАКЛЕ ЛИ ЈЕ САМО СТИГЛО ОВО ЧУДО?!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ПРЕДМЕТ ЈЕ УДАРИО У ВРАТА ВАГОНА СА ЗЛАТОМ...

...И ПРОБИО ИХ КАО ДА СУ ОД КАРТОНА...

БОЉЕ ДА СЕ ШТО ПРЕ УДАЉИМ И ОДВЕДЕМ ЗАРОБЉЕНИКЕ...

БРЖЕ ОДАВДЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРЕДМЕТ ЈЕ ПРОБИО И КРОВ ВАГОНА...
БРЗО, УЗМИМО ЗЛАТО!

ИСТОГ ТРЕНУТКА...

КАД БИ ВИДЕО ШТА СЕ ДЕШАВА У ВАГОНУ СА ЗЛАТОМ, НЕ БИ ТИ СЕ ДОПАЛО!

НЕ, АЛИ МИ СЕ ДОПАДА ИДЕЈА ДА РАЗБИЈЕМ ЊУШКУ ЈЕДНОЈ ИГРАЧКИ!

ХА! ХА! ГУБИШ СТРПЉЕЊЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ЛОРНА ЈЕ СЛЕДИЛА СЛОНА...

ЧУЈЕМ ЛОРНИНО УРЛАЊЕ, АЛИ НИШТА НЕ МОГУ ДОК НЕ ИЗАЂЕМ ОДАВДЕ!

МОРАМ ПРОНАЋИ И УНИШТИТИ РАДИО-ПРИКЉУЧАК...

СЛОН СЕ И ДАЉЕ КРЕТАО...

И ЗАСТАО ЈЕ НА ЈЕДНОЈ ЛИТИЦИ...

ЛОРНА, ОСЕЋАЈУЋИ ОПАСНОСТ, ОДЈЕДНОМ ЈЕ ЗАРЕЖАЛА...

И ТАДА...

НА БОКОВИМА СЛОНА ПОЈАВИЛЕ СУ СЕ ДУБОКЕ ПУКОТИНЕ...

САД ЗНАМ КАКВУ МИ ЈЕ СУДБИНУ **ГЕНЕРАЛ** ОДРЕДИО!

МОРАМ БРЗО НЕШТО ДА СМИСЛИМ, ИЛИ САМ ПРОПАО!

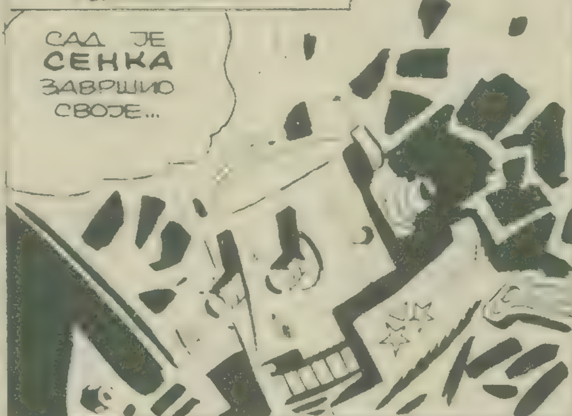
МНОГО КИЛОМЕТАРА ДАЉЕ...
НЕ ЗНАМ НИ САМ КО САМ... ЗНАМ САМО ДА МРЗИМ **ГЕНЕРАЛА**... ХОЋЕШ ЛИ МЕ ОСЛОБОДИТИ ИЛИ ДА ТЕ ОСТАВИМ ДА УМРЕШ?!
ХОЋУ! КУНЕМ СЕ...

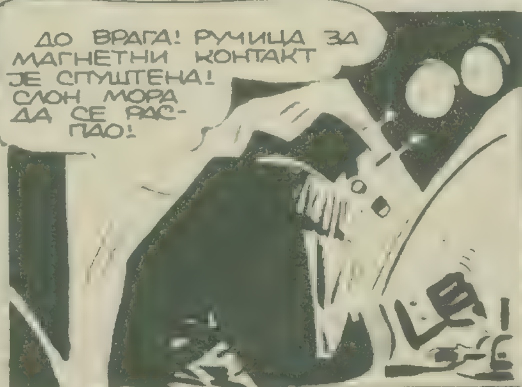

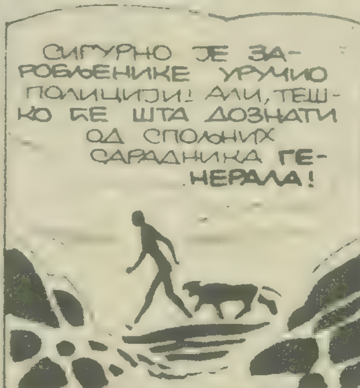

СТАРА БУДАЛО! ЗАВРНУЋУ ТИ ШИЈУ! СТРАЖАРИ!
ТЕШКО МЕНИ!

ВОДИТЕ ГА И НЕ ДАЈТЕ МУ ДА ЈЕДЕ ДО ДАЉЕГ!
НЕ! МОРАМ ДА ЈЕДЕМ!
ДАЋУ ТИ ЈА... ДИЖИ СЕ!

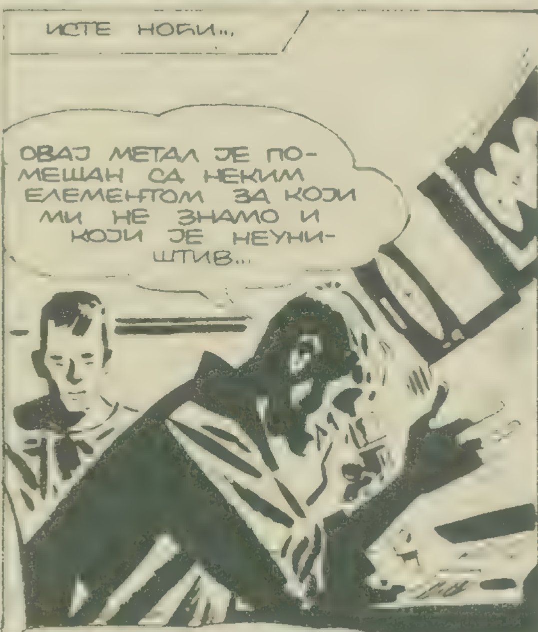

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ХАЈДЕМО, ЛОРНА! ВУ НАС ЧЕКА...

СИГУРНО ЈЕ ЗАРОБЉЕНИКЕ УРУЧИО ПОЛИЦИЈИ! АЛИ, ТЕШКО ЋЕ ШТА ДОЗНАТИ ОД СПОЉНИХ САРАДНИКА **ГЕНЕРАЛА!**

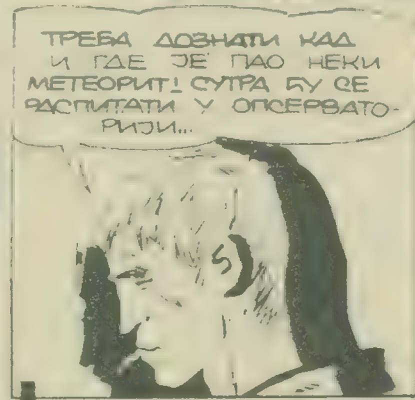

НИШТА?
ОНИ УОПШТЕ НЕ ЗНАЈУ НИШТА О **ГЕНЕРАЛУ!** ОН ИХ ПОЗИВА САМО КАД ТРЕБА ИЗВРШИТИ НЕКУ ПРОВАЛУ...

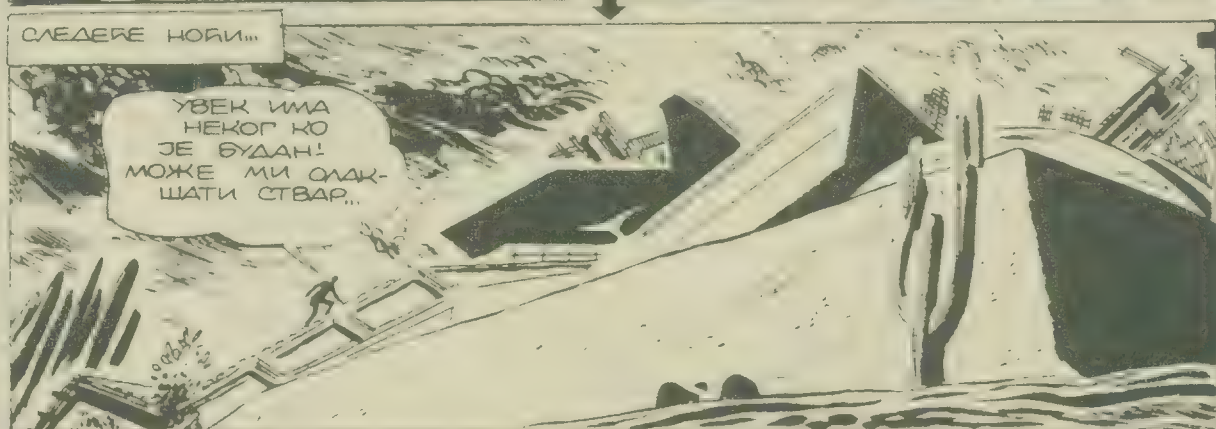

ДА СМО БАР МОГЛИ ДОЋИ ДО **СЕНКЕ...**
АЛИ, ШТА ЋЕ НАМ ТАЈ ТАЈАНСТВЕНИ ТИП?!

И ОН ЈЕ ВАН ЗАКОНА, КАО И **ГЕНЕРАЛ!** СВЕЈЕДНО ШТО ЈЕ НА НАШОЈ СТРАНИ, ПРАВИ ОД НАС БУДАЛЕ!

ИСТЕ НОЋИ...
ОВАЈ МЕТАЛ ЈЕ ПОМЕШАН СА НЕКИМ ЕЛЕМЕНТОМ ЗА КОЈИ МИ НЕ ЗНАМО И КОЈИ ЈЕ НЕУНИШТИВ...

...А ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ДОЛАЗИ ИЗ СВЕМИРА! МОЖДА КАО МЕТЕОРИТ...
ЗАНИМЉИВА ХИПОТЕЗА, АЛИ ТРЕБА ЗНАТИ ФОРМУЛУ!

ТРЕБА ДОЗНАТИ КАД И ГДЕ ЈЕ ПАО НЕКИ МЕТЕОРИТ! СУТРА ЋУ СЕ РАСПИТАТИ У ОПСЕРВАТОРИЈИ...

СЛЕДЕЋЕ НОЋИ...
УВЕК ИМА НЕКОГ КО ЈЕ БУДАН! МОЖЕ МИ ОЛАКШАТИ СТВАР...

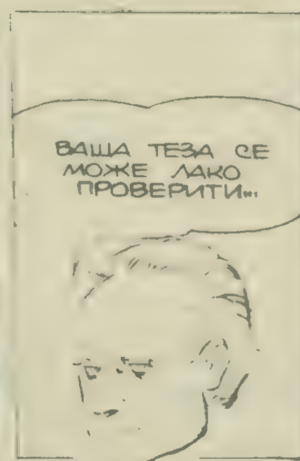

КО СТЕ ВИ, ЗАБОГА?!
НЕ БОЈТЕ СЕ! НЕ СМЕРАМ ЗЛО!

ВИ СТЕ СЕНКА?
ДА! ХТЕО БИХ ДА РАЗГОВАРАМ С УПРАВНИКОМ АСТРОНОМСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ!

ЈА САМ ПРОФЕСОР СПЕНСЕР, УПРАВНИК ОПСЕРВАТОРИЈЕ!
ЗАНИМА МЕ НЕШТО У ВЕЗИ СА БАНДОМ ГЕНЕРАЛА!
СЕНКА ЈЕ ИЗЛОЖИО СВОЈУ ХИПОТЕЗУ...

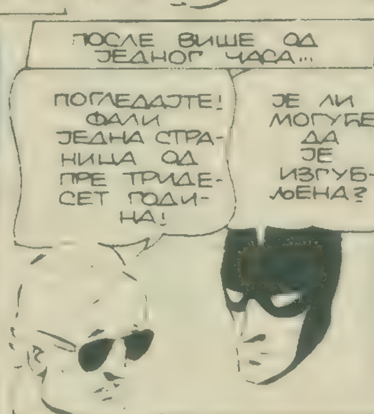
ВАША ТЕЗА СЕ МОЖЕ ЛАКО ПРОВЕРИТИ...

ОВДЕ САМ УПРАВНИК ДВЕ ГОДИНЕ И ЗА ТО ВРЕМЕ НИЈЕ БИЛО ПОЈАВЕ МЕТЕОРА! А РАНИЈЕ, ДА ПОГЛЕДАМО У КЊИГЕ...

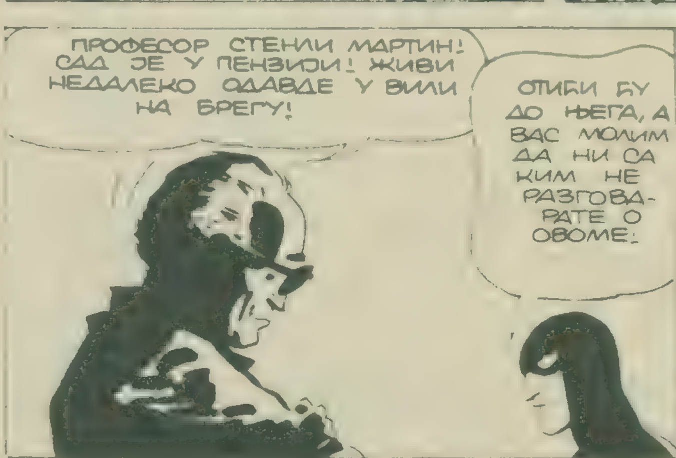
АКО ЈЕ ИКАД НЕШТО ПАЛО, ТУ ЋЕ БИТИ ЗАПИСАНО...
ОНДА НА ПОСАО, ПРОФЕСОРЕ!

ПОСЛЕ ВИШЕ ОД ЈЕДНОГ ЧАСА...
ПОГЛЕДАЈТЕ! ФАЛИ ЈЕДНА СТРАНИЦА ОД ПРЕ ТРИДЕСЕТ ГОДИНА!
ЈЕ ЛИ МОГУЋЕ ДА ЈЕ ИЗГУБЉЕНА?

НЕКО ЈУ ЈЕ, МОЖДА, УЗЕО! АЛИ ОВДЕ СЕ ТАКВЕ СТВАРИ НЕ ДЕШАВАЈУ...
КО ЈЕ ПРЕ ВАС БИО УПРАВНИК?

ПРОФЕСОР СТЕНЛИ МАРТИН! САД ЈЕ У ПЕНЗИЈИ! ЖИВИ НЕДАЛЕКО ОДАВДЕ У ВИЛИ НА БРЕГУ!
ОТИЋИ ЋУ ДО ЊЕГА, А ВАС МОЛИМ ДА НИ СА КИМ НЕ РАЗГОВАРАТЕ О ОВОМЕ!

ЧАК НИ ПОЛИЦИЈИ!
БУДИТЕ БЕЗ БРИГЕ И СРЕЋНО!

МОЖДА ЋУ ДОЋИ ДО НЕКИХ ПОДАТАКА...

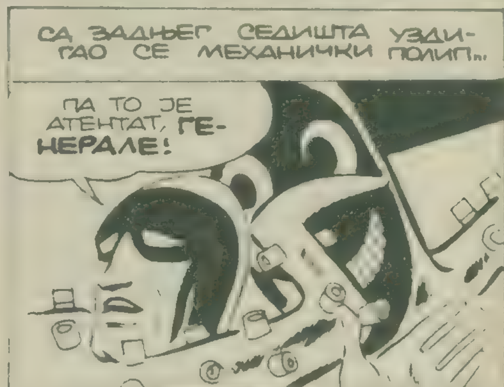

ИДЕМО ДО ПРОФЕСОРА МАРТИНА! СИГУРАН САМ ДА ЈЕ У ПИТАЊУ КРАЂА!
13

САМО ШТО СУ КОЛА ОТИШЛА, ИЗА ДРВЕТА СЕ ПОЈАВИО КУРТ, ГЕНЕРАЛОВ САРАДНИК...
ГЕНЕРАЛ ЈЕ ТАЧНО ПРЕДВИДЕО ДА ЋЕ СЕНКА ИЋИ У ОПСЕРВАТОРИЈУ!

СЕНКА ЈЕ ЖУРИО КА ДОМБЛИ ХИЛУ...

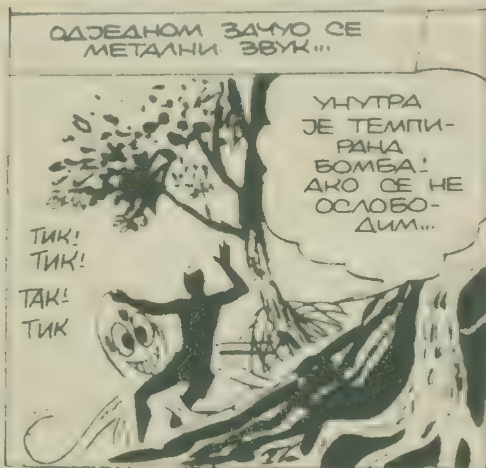

АЛИ, ИЗНЕНАДА...
ШТА ЈЕ, ДО ЂАВОЛА?

СА ЗАДЊЕГ СЕДИШТА УЗДИГАО СЕ МЕХАНИЧКИ ПОЛИП...
ПА ТО ЈЕ АТЕНТАТ, ГЕНЕРАЛЕ!

СЕНКА ЈЕ ИЗГУБИО КОНТРОЛУ НАД КОЛИМА... И...

ПУСТИ МЕ, НАКАЗО!
ПИПЦИ ОГРОМНОГ ПОЛИПА ДОХВАТИЛИ СУ СЕНКУ...

... И СТЕЗАЛИ ГА СВЕ ЈАЧЕ...

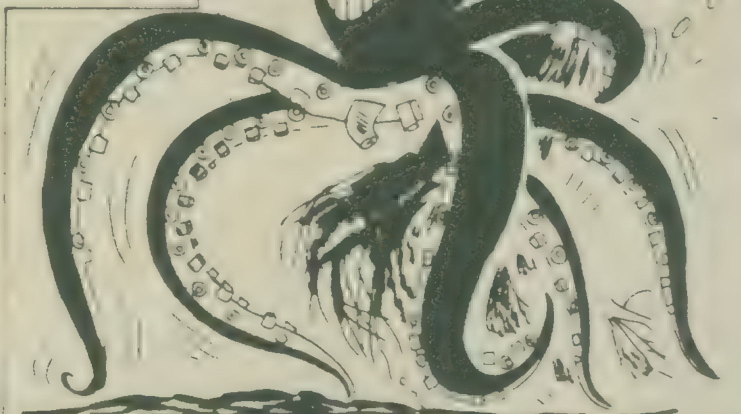

ОДЈЕДНОМ ЗАЧУО СЕ МЕТАЛНИ ЗВУК...
УНУТРА ЈЕ ТЕМПИРАНА БОМБА! АКО СЕ НЕ ОСЛОБОДИМ...
ТИК! ТИК! ТАК! ТИК

НАПРЕГНУВШИ СВУ СНАГУ, СЕНКА СЕ УХВАТИО ЗА ЈЕДНУ ГРАНУ...
НЕЋЕШ МЕ УБИТИ, НАКАЗО!

АЛИ ЈЕ ПОЛИП НАСТАВИО БОРБУ...

ТИК! ТАК! ТИК! ТАК!

...ИШЧУПАО ЈЕ ДРВО ИЗ КОРЕНА...

СЕНКА ЈЕ СКОЧИО СА ДРВЕТА...
ПРЕОСТАЈЕ МИ САМО ЈЕДНО...

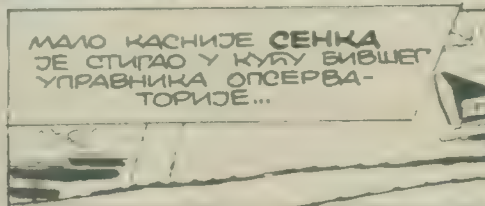

ОДЛИЧНО! НИЈЕ ПРИМЕТИО...
ТИК! ТИК! ТИК! ТИК! ТИК!

МАЛО КАСНИЈЕ ДРВО С ПОЛИПОМ ЈЕ ОДЛЕТЕЛО У ВАЗДУХ...
БУУУМ!

СЕНКА ЈЕ С ОЛАКШАЊЕМ ПРЕДАХНУО...
ГЕНЕРАЛ ЈЕ ЗНАО ДА ИДЕМ У ОПСЕРВАТОРИЈУ! ЗНАЧИ, НА ПРАВОМ САМ ПУТУ...

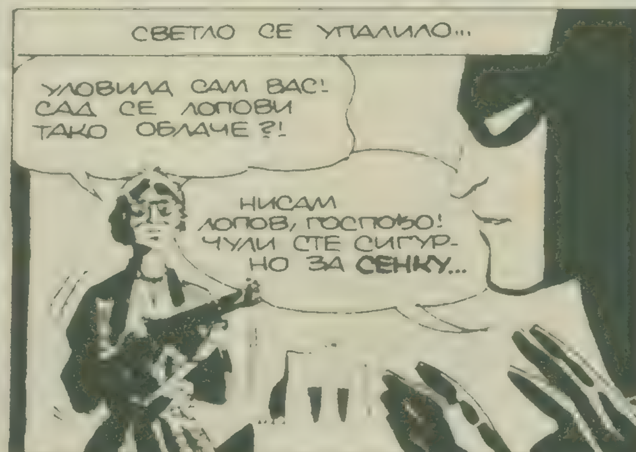

СЕШЋУ У КОЛА, ПА ПРОФЕСОРУ МАРТИНУ!

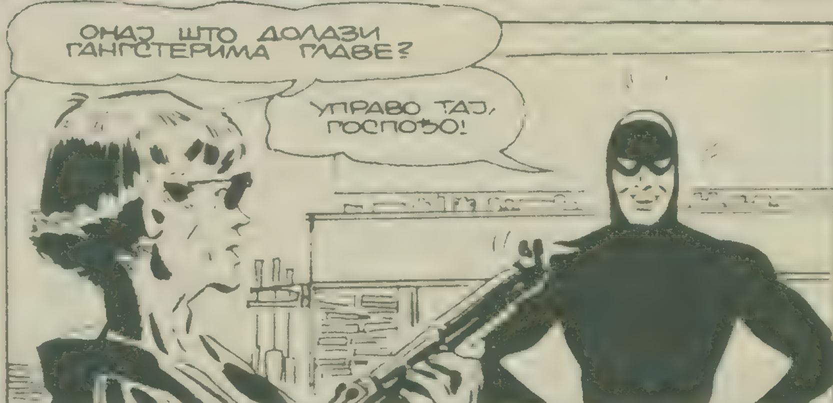

АКО НАСТАВИМ ДА ШЕТАМ УНАОКОЛО ОВАКО ОБУЧЕН, НЕКО ЋЕ ДОБИТИ ИНФАРКТ...

МАЛО КАСНИЈЕ СЕНКА ЈЕ СТИГАО У КУЋУ БИВШЕГ УПРАВНИКА ОПСЕРВАТОРИЈЕ...

АЛИ, НЕМАМ ИЗБОРА!

РУКЕ УВИС, МЛАДИЋУ! У ВАС ЈЕ УПЕРЕНА ПУШКА!

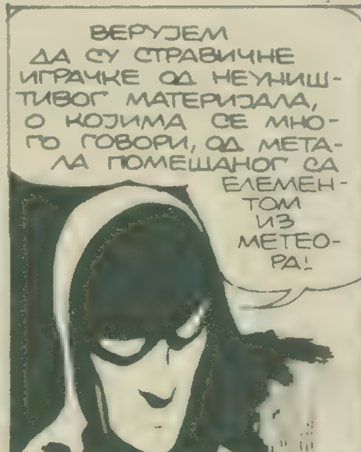

СВЕТЛО СЕ УПАЛИЛО...
УЛОВИЛА САМ ВАС! САД СЕ ЛОПОВИ ТАКО ОБЛАЧЕ?!
НИСАМ ЛОПОВ, ГОСПОЂО! ЧУЛИ СТЕ СИГУРНО ЗА СЕНКУ...

ОНАЈ ШТО ДОЛАЗИ ГАНГСТЕРИМА ГЛАВЕ?
УПРАВО ТАЈ, ГОСПОЂО!

ОНДА У РЕДУ! СИМПАТИЧНИ СТЕ МИ!

АЛИ КАКО ДА ЗНАМ ДА СТЕ ЗАИСТА ВИ СЕНКА? И ШТА ОВДЕ ТРАЖИТЕ?
ХТЕО БИХ ДА ГОВОРИМ С ПРОФЕСОРОМ МАРТИНОМ!

ОН ЈЕ У ЕВРОПИ! ЈА САМ МУ СУПРУГА! РЕЦИТЕ МИ ШТА СТЕ ХТЕЛИ, МЛАДИЋУ!
ХТЕО САМ ДА ДОЗНАМ ДА ЛИ ЈЕ У ЊЕГОВО ВРЕМЕ ПАО НЕКИ МЕТЕОР У ОВОЈ ОБЛАСТИ!

ВЕРУЈЕМ ДА СУ СТРАВИЧНЕ ИГРАЧКЕ ОД НЕУНИШТИВОГ МАТЕРИЈАЛА, О КОЈИМА СЕ МНОГО ГОВОРИ, ОД МЕТАЛА ПОМЕШАНОГ СА ЕЛЕМЕНТОМ ИЗ МЕТЕОРА!

ЧИНИ МИ СЕ ДА ЈЕ ПРЕ ТРИ ГОДИНЕ У ОБЛАСТ ЏУМЕ ПАО МЕТЕОР КОЈИ НИКАД НИЈЕ ПРОНАЂЕН!
ХМ... ЏУМА! ХВАЛА НА ОБАВЕШТЕЊУ, ГОСПОЂО!

ВЕРУЈЕТЕ ДА ЈЕ НЕКО ОДАВДЕ...

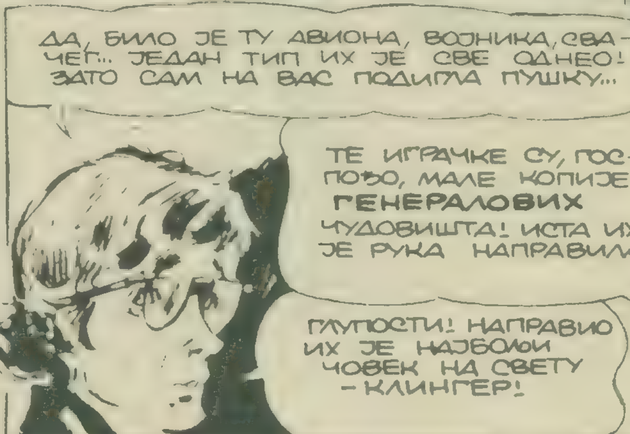

НА ВРАТИМА СЕ ПОЈАВИО МАЛИ МЕХАНИЧКИ СЛОН У СВЕМУ СЛИЧАН ОНОМ ДИВОВСКОМ...
БЗЗЗ! БЗЗЗЗ!

ОДЈЕДНОМ СЕ ЧУО БЛАГИ ЗВУК...

ДО ЂАВОЛА!
НИКАД НИСТЕ ВИДЕЛИ РАДИО-ДИРИГОВАНУ ИГРАЧКУ?! ТО ЈЕ МОЈЕ УНУКЕ! ШАРЛОТА, ДОЂИ!

ЈЕ ЛИ САД ВРЕМЕ ЗА ИГРУ, ШАРЛОТА?! ДВА ЈЕ УЈУТРУ!
ПРОБУДИЛА САМ СЕ, БАКО, ПА СЕ ИГРАМ! КО ЈЕ ОВАЈ ЧИКА?

БАКИН ПРИЈАТЕЉ! ОДАКЛЕ ТИ ОВАКО ЛЕПА ИГРАЧКА?
ДАО МИ ЈЕ ДЕДИН ПРИЈАТЕЉ, ПРОФЕСОР КЛИНГЕР! БИЛО ИХ ЈЕ МНОГО, АЛИ СУ МИ ИХ УЗЕЛИ...

ДА, БИЛО ЈЕ ТУ АВИОНА, ВОЈНИКА, СВАЧЕГ.. ЈЕДАН ТИП ИХ ЈЕ СВЕ ОДНЕО! ЗАТО САМ НА ВАС ПОДИГЛА ПУШКУ...
ТЕ ИГРАЧКЕ СУ, ГОСПОЂО, МАЛЕ КОПИЈЕ ГЕНЕРАЛОВИХ ЧУДОВИШТА! ИСТА ИХ ЈЕ РУКА НАПРАВИЛА!
ГЛУПОСТИ! НАПРАВИО ИХ ЈЕ НАЈБОЉИ ЧОВЕК НА СВЕТУ - КЛИНГЕР!

ГДЕ ГА МОГУ НАЋИ?
КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

УМРО ЈЕ ПРЕ ТРИ ГОДИНЕ!

БИМ И БУМ

ШТА ЈЕ ОПЕТ БИЛО, КАПЕТАНЕ?
А, ТУ СТЕ! ДОЂИТЕ ОВАМО ДА ВАМ НЕШТО КАЖЕМ...
ХМ...

А ОВО ЋЕ ВАС НАУЧИТИ ПАМЕТИ ДА ВИШЕ НИКАД НЕ СТАВЉАТЕ ЖАБЕ У МИС АЛГЕБРИН КУВАР!
НЕЧУВЕНО!
КРЕ -КРЕ -КРЕ!

САМО ДА ЗНАТЕ: МОРАТЕ ТАЧНО ДА РАДИТЕ КАКО ТУ ПИШЕ!
БЕЗ БРИГЕ! БИЋЕ КАКО КАЖЕТЕ!
ТВОЈ СИНЧИЋ ЋЕ ДА ТИ ПОМОГНЕ, МАМА!

НИКАД У ЖИВОТУ НИСАМ ВИДЕЛА ТАКО ЗАВРНУТ РЕЦЕПТ! ШТА ДАЉЕ?
ЕВО, СЛУШАЈ!

...ДРЖЕЋИ ЧИНИЈУ СА СМЕСОМ ВИСОКО У РУЦИ, ПОСКОЧИТЕ НА ЈЕДНУ НОГУ!
И-ЈУ! СВАШТА НА ОВОМ СВЕТУ!

ЗАТИМ БРЗО ИЗВЕДИТЕ ПАР ПИРУЕТА!
ГОСПОДЕ!

ОВО ОКРЕТАЊЕ ОКО СВОЈЕ ОСОВИНЕ МЕ ЈЕ ДОКРАЈЧИЛО!
ТАКО ПИШЕ! А РЕЦЕПТ СЕ ЗОВЕ ХУЛА МЉАЦ!

ОВО ЈОШ НИСТЕ ВИДЕЛИ! НЕКИ ХУЛА -ХУЛА ПЛЕС СА ЧИНИЈОМ!
КО БИ ТО ОЧЕКИВ'О ОД МАМЕ?

И НА КРАЈУ ФРЉНИТЕ ЧИТАВУ ЧИНИЈУ КРОЗ ПРОЗОР!
ЈЕ Л' БАШ ТАКО?

ПЉУС!
11-13

А-УУУ!
ОТКУД МИ УОПШТЕ ИДЕЈА ДА ВИ ИМАТЕ ДОБАР РЕЦЕПТ ЗА ХУЛА МЉАЦ!
ОВО ЈЕ ИПАК ТВОЈЕ МАСЛО, БРАТЕ!

WHAM! ДВОЈАЦ СА ПУНИМ ЈЕДРИМА

Када се почетком овог лета на тржишту појавио сингл дуета Wham! са песмом „Wake Me Up Before You Go Go" то више није било оно изненађење као када је прошле године у исто време њихов деби албум постао једна од најслушанијих музичких подлога за вреле дане и разигране ноге дечака и девојчица широм света. Ендрију Ригли и Џорџ Мајкл упознали су се као петнаестогодишњаци у школи једног лондонског предграђа и одлучили да се заједнички боре музиком. Прича није ни дуга ни узбудљива, једноставно – њихова упорност и Џорџов несвакидашњи ауторски таленат учинили су да ови младићи већ као двадесетогодишњаци постану праве звезде набујале нове енглеске поп-продукције која у својим ритмовима и полетности има доста утицаја „црног" звука са оне стране Атлантика.

Већ први сингл „Young Guns (Go For It)" постигао је муњевит успех који је наредна плоча „Wham Rap: Enjoy What You Do" послушно следила упркос забранама које су је непотребно пратиле. Трећи сингл „Bad Boys" најавио је и појављивање албума „Fantastic" чији је тираж надмашио сва очекивања. Са те колекције издвојена је још једна песма, „Club Tropicana" и дефинитивно својом популарношћу утврдила позицију дуета међу тинејџерима. Турнеја која је следила поновила је одушевљење публике једнако наслову албума: „Фантастично". Осам пратећих музичара, играчице, певачице, пуно ритма, светлости и усред свега двојица згодних момака који самом својом појавом изазивају одушевљење тинејџерки. Овог лета – нови успех. „Wake Me Up Before You Go Go" наговештава да Wham! нису сензација само за једну сезону јер игре, радости и оптимизма никада није доста.

ПРОБУДИ МЕ ПРЕ НЕГО ШТО ОДЕШ (WAKE ME UP BEFORE YOU GO GO)

музика и текст: Џорџ Мајкл
изводе: Wham!

You put the boom boom
into my heart
You send my soul sky high
when your loving starts
Jitterbug into my brain
(yeah yeah)
Goes bang bang bang 'till
my feet do the same
If something's bugging you
If something ain't right
My best friend told me
what you did last night
Left me seething in my bed
I was dreaming but I
should have been with you
instead

Wake me up before you go
go
Don't leave me hanging on
like yo yo
Wake me up before you go
go
I don't wanna miss it when
you hit that high
Wake me up before you go
go
'couse I'm not planing on
going solo
Wake me up before you go
go
Take me dancing tonight
I wanna hit that high yeah
yeah

You put the grey skies
outta my way
You make the sun shine
brighter than Doris Day
Turn a bright spark into
flame yeah yeah
My beats per minute never
been the same.
'couse you're my baby
I'm your fool
It makes me crazy when
you act so cruel
Come on baby let's not
fight
We'll go dancing
everything will be alright

CHORUS
Cuddle up baby move in
tight
We'll go dancing tomorrow
night
It's cold out there but it's
warm in bed
They can dance we'll stay
home instead
CHORUS

НА ЧЕМУ СЛУШАМ МУЗИКУ

Били Ајдол: „Имам Sony Walkman Professional који сам добио за Нову годину. Свиђају ми се вокмени јер омогућују да увек имаш музику око себе. Они су нужно зло. Користим „Професионал" јер има добре басове па могу да слушам реге стварно гласно".

РОК ДАТУМ

20. јул 1966. године – скупили су се Ерик Клептон, Џек Брус и Џинџер Бејкер да би оформили легендарни трио Cream

Била је то прва права супер-група састављена од људи који су већ стекли приличну репутацију у свету музике. Каријера Creama трајала је само до новембра 1968 али је њихов значај и утицај преживео и досеже чак до данашњих дана

● РОК интервју ● РОК интервју ●

НИК ХЕЈВОРД (NICK HEYWARD)

Певача и гитаристу Ника Хејворда у орбиту популарности избацило је његово деловање у оквиру састава Haircut 100, да би већ после једног снимљеног албума дошло до разлаза између њега и остатка групе. Објавио је властиту плочу „North Of A Miracle", док се група без главног аутора очигледно тешко сналази. Ник ипак мора да уложи доста енергије да би побегао од наметнутог „дечачког" имиџа.

– Данас нико не помиње оно што је Боуви радио када је имао 19 година. А мене оптерећују песмама које сам певао са 19, а направио у петнаестој години „Дечко среће девојчицу" и такве ствари. Тако сам почео у овом послу, али сада имам много нових искустава.

● У чему је био проблем са Haircut 100?

– Група је хтела да направи каријеру од почетног успеха. Много људи око нас хтело је то исто. Саветовали су ми да направим песме које ће бити копије ствари са албума „Pelican West" што сам сматрао бесмисленим. Никада нисам желео да направим „Pelican West II" као што никада нећу направити „North Of Miracle II".

● И одлучио си да кренеш самостално?

– Haircut је постао сопствена карикатура. То је била права експлозија у почетку. Уносио сам доста хумора у песме, а онда је све почело да се схвата озбиљно. Говорили су нам: „Држите се мало, зарадите лову, па нестаните на две године." Ја нисам хтео такву каријеру.

● Зар је распад био једино решење?

– Такво је стање данас у послу. Групе више нису самосталне. Ако желиш да се мењаш, мораш растурити групу јер ти другачије не дозвољавају менаџери, продуценти... Нико више нема ону слободу коју су имали Битлси.

● Шта мислиш, какве су ти шансе да сам поновиш успех Haircut 100?

– Код данашњих извођача 95 одсто успеха чини имиџ иза кога се крију. Певају о змијама, сексу и... не дају да се много од њихове личности осети на плочи. Ја бих волео да имам имиџ иза кога би се могао сакрити, али не желим да жртвујем ово што радим, да се одрекнем личних искустава која стављам у песме.

РОК ВЕНЧАЊЕ

Као права бомба у свету шоу-бизниса пукла је вест да се непоновљива певачица групе Pretenders Криси Хајнд удала за вођу групе Simple Minds, Џима Кера. Романса је почела током турнеја њихових састава по Аустралији где су обе поставе наступале на фестивалу. Уговорене обавезе допустиле су заљубљенима на први поглед само три недеље заједно, али је веза настављена честим прекоокеанским телефонским позивима, а онда – венчање 5. маја у Њујорку, у кочији која је кружила Централ-парком. Још увек се не зна каква је реакција Реја Дејвиса, шефа Kinksa, који је са Криси живео две године и отац је њене ћерке Натали.

ЈОШ ЈЕДАН УСАМЉЕНИ ОРАО

Мада у Европи никада није достигла популарност какву је уживала у САД, група Eagles је остала добро запамћена и код нас посебно по сјајном албуму „Hotel California". На жалост свих њихових обожавалаца, састав је престао са заједничким радом пре неколико година, да би свако од чланова појурио ка самосталној каријери. У томе су највише успеха имали гитариста Џо Волш и бубњар Дон Хенли. Пре пар месеци и последњи од Eaglesa објавио је соло албум. Ради се о гитаристи Дону Фелдеру, најмирнијем док је група постојала, који то остаје и у својим изјавама поводом издавања плоче „Airborne". „Ја сам само гитариста који је имао среће да се нађе у групи која је постала ненормално успешна. Зато немам потребу да снимам због новца или каријере. Желео сам да се забављам"

СТАРИ ТАНДЕМ НА ДЕЛУ

Пре извесног времена писали смо да је Род Стјуарт објавио нови албум под називом „Camouflage". Ипак, права узбуђења поштоваоце старих величина у свету рока чекају тек на Родовој промоционалној турнеји. Наиме, у пратећем саставу ће се на свих седамдесет концерата као гитариста појавити легендарни и загонетни Џеф Бек. Тако је и званично закопана ратна секира између двојице великана који су наступали заједно пре много година када је Стјуарт био певач Џеф Бек Бенда.

ДОНА ДОНА

Дона Самер поново мења своје пословне партнере. Пошто је претходни албум „She Works Hard For The Money" објавила под етикетом фирме Mercury, краљица диско музике прешла је под окриље компаније Geffen. Нови албум се очекује ових дана у продаји, а радни наслов плоче је „Framed"

МЕНХЕТН НА ИНДУ

Изгледа као сценографија за неки научнофантастичан филм: гомила рушевина, а изнад њих будистички храм из 12. века. Остаци града зиданог од правоугаоних блокова. Зове се Мохенџо Даро. Велелепан је, кажу, прави Менхетн од пре шест хиљада година. Иако припада почецима историје, у њему се – невероватно али истинито – одвијао сасвим модеран начин живота.

Насеље са вишеспратницама! Свака кућа имала је дневну, спаваћу и гостинску собу, пространо купатило и сопствени бунар. Узидане цеви од печене глине водиле су до огромних колектора за отпадне воде у које се сливала и кишница. Око сваке куће дренажни канали, а ту су и простори резервисани за сакупљање отпадака.

Пре шест хиљада година! А код нас у Европи у средњем веку отпадне воде текле су посред улица и у многим градовима канализација је уведена тек у новије време.

ВИШЕСПРАТНИЦЕ МОХЕНЏО ДАРА ИМАЛЕ СУ ДНЕВНЕ СОБЕ, КУПАТИЛА, КАНАЛИЗАЦИОНУ МРЕЖУ... ДА ЛИ ЋЕ АРХЕОЛОЗИ УСПЕТИ ДА САЗНАЈУ НЕШТО ВИШЕ О ОВОМ СТАРОМ НАСЕЉУ НА ТЛУ ПАКИСТАНА ПРЕ НЕГО ШТО ГА ПРОГУТА ВОДА?

У мини сукњама

Град Мохенџо Даро имао је четрдесет хиљада становника, углавном Азијата. У њему се одвијала жива трговина, памуком највише. Пронађен је читав један велики кварт где се пекла цигла, али и правиле вазе, амфоре и кухињско посуђе од глине свих величина и облика.

Утврђено је да су на овом месту обрађивани метали: злато, сребро, бакар и чак једна легура бронзе која је, кована на топло, постајала тврда као челик. Пронађени су и драгуљи невероватне лепоте, разне алатке, секире, стреле, маказе и тестере вијугавог сечива – све у количинама за оно време невиђених размера.

Жене су носиле мини сукње на фалте, око струка причвршћене великом копчом. Горњи део тела био им је потпуно откривен, али украшен огрлицама. На белој или бакарноцрној кожи блештали су драгуљи: прстење, наруквице, огрлице...

У долини реке Инд, тамо где се данас налази Пакистан, насеља су грађена на површини дугачкој 1800 и широкој 800 километара, већој од старог Египта и Месопотамије заједно. Иако су ископавања Мохенџо Даро почела још 1922. године, екипе археолога из Енглеске, Француске, Немачке и Пакистана сматрају да се налазе на почетку и да велика открића тек предстоје. Мајкл Јансен, који у овом тренутку предводи једну немачку екипу, каже да су ископавања обављена на десетом делу ове археолошке локације, која је и сама тек десети део налазишта. Али, и ово што је досад изнето на видело има велику вредност. Пронађено је тридесет осам хиљада фигурица и мноштво печата величине само неколико центиметара. Стручњаци још нису успели да одгонетну сликовно писмо на њима.

Један од археолога с мапом древног града. Хоће ли заувек нестати ово драгоцено налазиште?

Откривено је још да су становници ове области израђивали предмете од ербовог прућа, да су одећу правили од памука, а од козје коже и палмине коре – ужад. Занатлије су

Печат за обележавање трговачке робе.

Играчке којима су се играла деца Мохенџо Дара.

Остаци града који је изграђен по систему правоугаоних мрежа улица управо као модерна америчка метропола.

Статуа богиње мајке, лево (жена је, као симбол плодности, у то време обожавана) и врховног свештеника, десно.

имале своје квартове, а све улице водиле су или на велики трг или у трговачку улицу дугачку километар а широку десет метара, где се трговало и куда су пролазиле свечане поворке за празнике.

Толико интелигенције и организованости претпоставља и веома висок степен културног развоја. Шта мислити о људима који су пре шест хиљада година измислили систем мера чије су јединице износиле 13.625 грама за тежину, односно 33.526 центиметара за дужину!

Као код куће

Мало је људи у та давна времена који су стизали толико далеко и који су свуда где су одлазили могли да се осећају као код куће као становници Мохенџо Дара јер су их окруживале њима блиске ствари: исти предмети за свакодневну употребу, па чак и начин писања. Лако су се усуђивали да крену у други велики град, Харапу, удаљен око 600 километара. Дугим караванима прелазили су пустиње и стизали до Персијског залива одакле су копном или морем настављали даље до калдејског града Ура, у Месопотамији, према централној Азији, Авганистану северном Ирану, јужној Индији и Раџастану – носећи слоновачу, скупоцено дрво, мирисе, зачине, полудраго камење...

Кад је достигла свој врхунац, после две хиљаде година напредног и мирног живота, ова цивилизација је изненада нестала. О томе како је нестала још се нагађа. Многи сматрају да су за све криве воде Инда мада, изгледа, праве разлоге треба тражити на другом месту.. Познато је да су пре око четрдесет векова у ову равницу продрли номади, ратници из азијских степа и освојили многе земље и градове. На улицама Мохенџо Дара, испред кућа, пронађено је преко педесет скелета људи који су највероватније страдали приликом ове најезде

Иако је изашао на светлост дана, Мохенџо Даро може поново да нестане и то заувек. Тајну његових темеља крије петнаест метара дубока вода. Подизањем бране Сукур недалеко од овог древног града порастао је ниво воде, а пошто тло садржи много соли вода продире у зидове од цигле и разара их Киша и ветар такође уништавају откривене делове Да би се спречило пропадање овог непроцењивог археолошког наслеђа, сада су Пакистан и УНЕСКО покренули међународну акцију за обезбеђење седамнаест милиона долара, колико је потребно да би се налазиште заштитило и сачувало – као оставштина за будућност.

С. И.

Део канализационог система у Мохенџо Дару. Постојао је и посебан систем за уклањање отпадака.

ЗАБАВНИКОВА ШКОЛА ДРЕСУРЕ

ВИКА МОЖЕ ДА БОЛИ

ПСИ НЕ СХВАТАЈУ ЗНАЧАЈ ИЗГОВОРЕНИХ РЕЧИ АЛИ ИХ ДОБРО „РАЗУМЕЈУ" И РАЗЛИКУЈУ ПО ТОНУ. АКО ЈЕ ВЕОМА ВИСОК, МОЖЕ ЧАК И ДА ИМ НАНЕСЕ БОЛ.

За успешну обуку вашег пса неопходно је да знате понешто и о његовим чулима. За разлику од човека, он нема способност да померањем слика процени удаљеност и дубину. Међутим, пас веома добро запажа и најмањи покрет. Просечна удаљеност на коју може да га региструје – око 350 метара. Занимљиво је напоменути да пас, уочи ли неко кретање, обавезно сматра да је у питању живо биће

Добри резултати у обуци пса не могу да се постигну уколико се правилно не користи његово чуло додира најосетљивија нервна влакна налазе му се на горњој и доњој усни, бради и пределу трепавица. Захваљујући њима, ваш пас може да осети и најнежнији додир. Према томе, да бисте му показали колико га волите, не морате да га тапшете свом снагом. Он ће то пре примити као казну.

Најразвијеније чуло пса је чуло мириса које заузима врло мали простор у пределу горњег дела носа и задњег дела ноздрва. Колико ће оно бити изоштрено зависи од осетљивости мирисних ћелија, физичког напора којем је пас изложен и од „кондиције" његовог нервног система. Пас код кога је све то у реду осећа мирис 30.000 пута боље од човека. Осим што је осетљивији на мирисе, пас боље и чује. Док чуло слуха човека региструје до 20.000 трептаја у секунди, пас је у стању да прими читавих 35.000. О томе посебно водите рачуна јер вам управо та оштрина слуха пружа могућност употребе широког спектра тонова. По јачини гласа који изговорите ваш пас ће врло брзо схватити шта од њега захтевате. Због тога током обуке употребљавајте увек исте речи и настојте да име које му дате буде кратко и звучно.

Вика не спада у педагошке мере: врло гласни тонови могу у вашем љубимцу да изазову осећај бола. Њему неће пријати ни тонови чија је јачина испод јачине околних шумова: регистроваће их с тешком муком или их уопште неће „констатовати". Зато ваше команде морају увек бити изнад јачине околних шумова. Водите рачуна и о томе да непрестано деловање тонова на ухо пса замара његово чуло слуха а самим тим и нервни систем. Нека вас не изненади ако после пола часа бомбардовања командама ваш љубимац покаже знаке умора и нервозе: ни он нема живце наластиш. Уосталом, одмор ће сасвим сигурно и вама добро доћи.

Б. Перовић

ТРАГОМ ТАЈНЕ ПЕТРОВАРАДИНСКЕ ТВРЂАВЕ

КАД ЈЕ АЛА ВОЈНИКА ЗАКЛАЛА

РОДИТЕЉИМА СУ САОПШТИЛИ ДА ЈЕ ЊИХОВОГ СИНА УДАВИЛА ЗМИЈА ДУГАЧКА 7 МЕТАРА И ТЕШКА 19 КИЛОГРАМА И У ТУ ПРИЧУ ВЕРОВАЛО СЕ ПУНИХ ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА.

Жарка Бојића, најмлађег сина црногорског сељака Вукосава из села Бојићи крај Колашина, породица и село су испратили у јесен 1923. године у војску. Мајка није засузила, јер народ каже да мајка не сме да плаче кад опрема сина у војску, али та народна забрана није важила за тек доведену младу. Она се, упркос мрким погледима свекра и свекрве, од свог Жарка опростила јецајући и дуго га дуго пратила погледом све док није зашао иза оближњег брда. Старије жене су је тешиле да ће брзо проћи 18 месеци, али њој је мужевљев одлазак још теже пао јер је очекивала дете. Њеној срећи није било краја када је после неколико месеци на свет донела здравог мушкарчића о чему је одмах обавестила мужа који је војни рок служио у Петроварадинској тврђави крај Новог Сада.

Старешина је младог оца пустио на допуст четири дана, али с обзиром на даљину од 400 километара, слабе саобраћајне везе и добар део пута који је морао да пређе пешице, Жарко се у Петроварадин вратио после шест дана. Знао је да ће због тога бити кажњен али не тако строго како је по повратку у касарну капетан одлучио три дана самице!

Петроварадинска тврђава са својим лагумима и подземним ходницима често је била предмет прича и нагађања. Највећа мистерија се плела око затворских ћелија у којима су Аустријанци у своје време затварали војнике и цивиле, па је вест да је у једној таквој ћелији од аждаје страдао и војник Жарко Бојић још више подгрејала већ постојеће приче да у лагумима Тврђаве има свакојаких гмизаваца и огромних змијурина које је овде населила још аустријска војска

Ушло и у народну песму

Поводом овог догађаја народ је одмах и песму срочио а њу нам је ових дана одрецитовала Стана Илић из Сремских Карловаца. У њој под насловом „Кад је ала војника заклала" народ опева трагичну смрт војника и између осталог каже

Капетан га у тамницу
мeће,
тамо, браћо, не сијају
свеће,
већ се сија шаролика
змија
Ту је бедан ко мученик
вико
ал' у помоћ не долаз
нико!
.. Поп Никола орацију чита
и овако за војника пита:
Шта је овај војник учинио
кад је тешку робију
добио?
Шта је овај војник
сагрешио
кад је змију крвљу
напојио?

Песник даље стиховима описује како је војник звао у помоћ, али стражар није смео да отвори врата ћелије јер се и сам плашио капетанове казне а када је старешина чуо за ово у почетку није поверовао, али је на крају ипак отишао да види шта се то у ћелији догађа и када је видео змију како лежи на телу војника и сиса му крв, по речима песника, извадио је пиштољ, убио неман а затим себе

Вест о трагичној смрти војника Бојића априла 1924. године објавила је и штампа. По речима извештача змија је била дугачка 7 метара а тешка 19 килограма

Породица Бојић је ову вест прихватила као тачну јер су и оцу и мајци исто испричали у касарни када су дошли по тело свог сина. У Жарковом селу прича је добила још неколико верзија. Једна од њих је и та како се кратко време пошто су се за војником затворила врата ћелије из једне рупе зачула нека писка. Мало затим из тог отвора је почела да се извлачи огромна змија. Војник је одмах почео да дозива у помоћ али стражар није смео да отвори врата. Ипак, када је наводно чуо да се Жарко бори са нечим обавестио је капетана. Овај томе није придао никакву пажњу, али када су му поново казали да се у ћелији стварно нешто догађа отишао је да извиди ствар. Остале приче су углавном биле сличне овој, само што је народ додавао детаље вазен за Жаркову борбу са аждајом.

Страх од освете

Када смо недавно ову причу чули од једне старе Жаркове рођаке посумњали смо у њену веродостојност па смо се упутили у Музеј који је смештен у Петроварадинској тврђави нећемо ли тамо сазнати како је стварно страдао војник Бојић. Ево шта нам је рекао кустос Музеја Живко Марковић:

– Истинит је само први део приче – дотле док је капетан изрекао казну. Увређен што старешина није хтео да га саслуша и уважи његове разлоге за закашњење – дуг пут и нередован превоз Жарко се успротивио и планула је свађа. Изнервиран војниковом непослушношћу капетан је извадио пиштољ у намери да га заплаши. То је код младог Црногорца прелило, иначе пуну чашу жучи, па је, вероватно да се одбрани насрнуо на старешину физички. Оружје је плануло. Несрећника су брзо однели лекару, али је све било касно – хитац је био смртоносан. Шта сад? Старешина ће под војни суд, али што је још горе, убијени је Црногорац па се командант касарне уплашио крвне освете која у то време није била ретка у Црној Гори. Како зауставити трагедију? Донета је одлука да се родбини не сме казати прави узрок смрти.

Идеју за причу са аждајом дао им је народ који је препричавао да се у затворима налазе разни гмизавци које је, наводно, оставила аустријска војска. Званично саопштење је било, војника је удавила велика змија која је у ћелију ушла из лагума Тврђаве. Капетан је одмах прекомандован у Вировитицу а јавности је речено да се убио. Судбина капетанова је овим била запечаћена.

Ето како је страх од освете створио легенду која се и данас прича не само у Жарковом крају већ и овде подно ове велике, али застрашујући лепе тврђаве. Захваљујући кустосу Марковићу који би о Тврђави и догађајима око ње могао да исприча још много интересантних прича једна легенда је расветљена после равно шездесет година.

З. М.

ГОВОР КОЈИ ЈЕ РУЗВЕЛТУ СПАСАО ЖИВОТ

ПРАВО У СРЦЕ

У ИСТОРИЈИ САД АТЕНТАТИ НА ПРЕДСЕДНИКЕ НИСУ РЕТКОСТ. ЈАНУАРА 1912. ОДИГРАО СЕ ЈЕДАН КОЈИ ЈЕ ЗБОГ ДРЖАЊА ЖРТВЕ ПО МНОГО ЧЕМУ ЈЕДИНСТВЕН.

Јануара 1912. године Теодор Рузвелт (1858 – – 1919) имао је за собом два председничка мандата САД, али се није одрекао амбиција да освоји и трећи. Десетог фебруара исте године у Чикагу су се на његов предлог састала седморица републиканских гувернера који су га замолили да истакне своју кандидатуру. Пошто су тако други обавили формални део посла, Рузвелт је спремно прихватио предлог који је од њега и потекао.

Одлуку је скупо платио, али по свој прилици од ње не би одустао чак и да је знао шта га чека.

То је намештаљка!

Пре него што је по трећи пут могао да заседне у председничку фотељу, Рузвелт је прво морао да победи супарника из редова сопствене партије републиканца Виљема Тафта. У свим државама у којима су се прелиминарни избори одржали Рузвелт је победио са великом већином, али је још био далеко од победе. О коначној номинацији нису одлучивали гласови обичних чланова партије него гласови њихових делегата на Националној конвенцији партије која је у јуну требало да се одржи у Чикагу.

Теодор Рузвелт није био човек који лако одустаје, па је без много увијања нацију обавестио да је Тафтова номинација намештена, те да због тога он и његови следбеници иступају из редова Републиканске партије и оснивају сопствену, Прогресивну. Шестог августа нова партија истакла је свог председничког кандидата: тада већ педесетпетогодишњи Теодор Рузвелт укључио се у изборну трку са младалачким жаром.

Пуна два месеца је крепки кандидат Прогресивне партије држао говоре широм земље. Четрнаестог октобра, три недеље пре избора, Рузвелт се нашао у Милвокију, у држави Висконсин. Те вечери је у највећој градској сали требало да одржи говор који је по његовој оцени решавао исход избора.

Као и увек, говор је исписао на малим листовима хартије, са великим проредом између редова да би лакше читао. Говор је испунио тачно педесет листића. Пре него што је сео у кола која ће га од хотела „Гилпатрик" одвести до конференцијске сале, Теодор Рузвелт је пресавио говор надвоје и угурао га у унутрашњи џеп сакоа. Буквално на срцу му је лежало сто листова хартије.

Неурачунљиви Џон Шренк

На излазу из хотела сачекала га је маса одушевљених присталица. Пре него што је Рузвелт стигао до кола, из гомиле је одједном иступио човек који му је са даљине од три метра, неометан ни од кога, испалио хитац право у груди.

Група Рузвелтових пратилаца одмах је скочила на атентатора (власника кафане по имену Џон Шренк кога ће суд касније прогласити неурачунљивим), док су остали, предвођени Рузвелтовим личним лекаром, угурали рањеног кандидата у аутомобил.

– У болницу! – наредио је лекар.

– Не! У конференцијску салу! Ово би могао да буде мој последњи говор.

Упркос жестоком противљењу својих људи „Теди" је био непоколебљив: атентат му је доносио политичке поене које ни по коју цену није хтео да изгуби.

– Одржаћу тај говор, па макар умро! – одлучно је изјавио.

Конференцијска сала грмела је од одушевљеног аплауза и поклича док је Рузвелт, држећи марамицу на рани, блед као крпа али са смешком на уснама, прилазио говорници. Већ ионако несносна бука експлодирала је у необуздан бес кад је председавајући обавестио скуп о ономе што се догодило.

Веран својој улози јунак дана је драматичним покретом руке из десног џепа сакоа извукао говор и подигао га да га сви виде: на раширеним листовима указале су се две рупе које је направио метак.

– Потребно је нешто јаче од овог да мене докрајчи! – загрмео је рањеник.

Публика је „полудела" од одушевљења. Решен да сјајну прилику искористи до краја, Рузвелт је раширио сако и показао крваву кошуљу. Завладао је тајац који ће следећи сат, колико је говор трајао, бити прекидан само громогласним аплаузом. Теди је до последње речи прочитао свих педесет страница вероватно најузбудљивијег говора свог живота.

Центиметри који живот значе

Чим је завршио, већ потпуно исцрпљеног Рузвелта хитно су пребацили у болницу. Установљено је да је метак промашио десно плућно крило, погодио једно ребро и размрскао га. По мишљењу лекара да није било оних сто листова говора који су успорили метак и променили му правац, он би највероватније прошао кроз срце и усмртио Рузвелта.

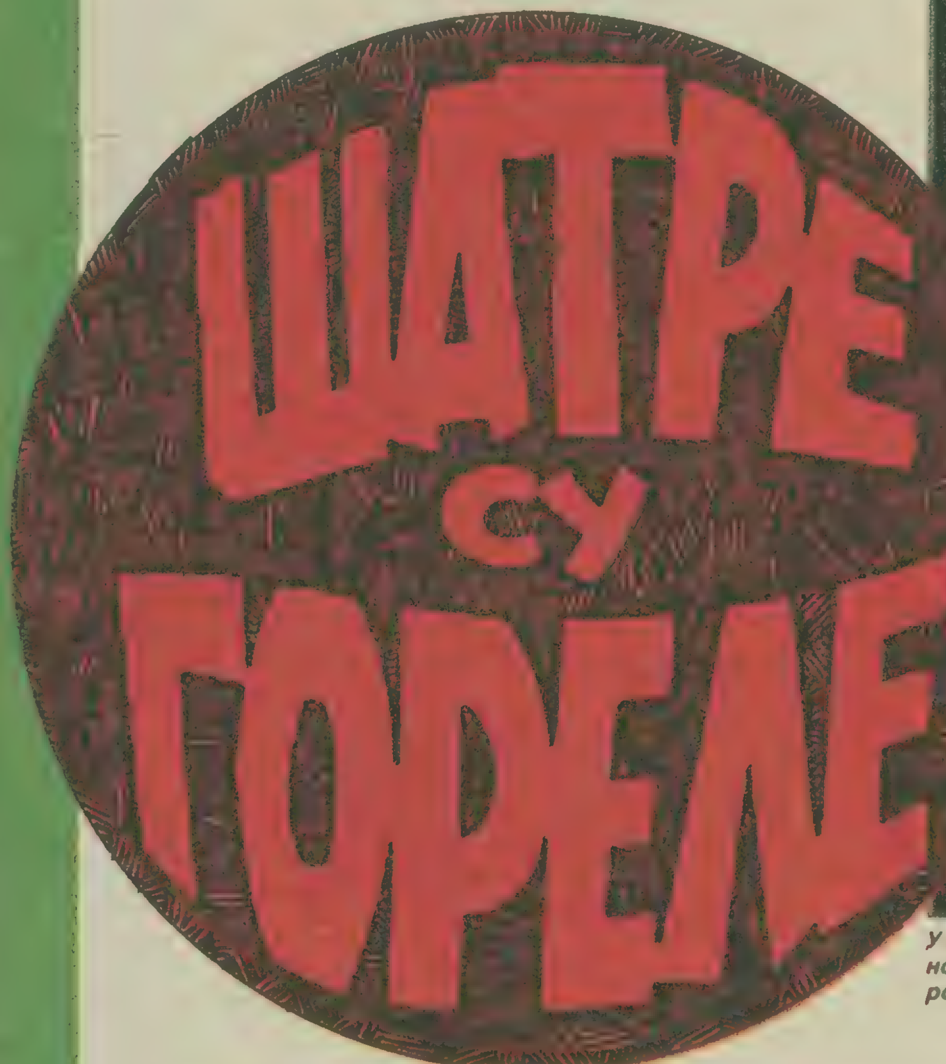
На изборима 5. новембра Теодор Рузвелт освојио је највећи проценат гласова који су икада припали кандидату неке треће партије (поред Демократске и Републиканске), далеко иза себе оставио Виљема Тафта, али је за председника изабран демократа Вудро Вилсон.

Говор који је Рузвелт одржао у Милвокију ипак му није донео председничко место, али му је зато спасао живот.

САД се нису по трећи пут одлучиле за председника кога ће свет запамтити по политици „велике батине" према јужноамеричким земљама, или можда по томе што је започео изградњу Панамског канала. Зато је, 1932. године, земља изабрала његовог презимењака, далеко популарнијег Франклина Делана, Рузвелта.

М. Н.

КАКО ЈЕ СТВОРЕН НАЈВЕЋИ АМЕРИЧКИ ЦИРКУС

У сваком новом граду циркус је свој долазак најављивао живописном парадом и плакатима какав је овај на коме се оглашавају „невероватне вештине храбре мадам Аде Кастело".

Године 1890. власници највећег и најпопуларнијег америчког циркуса „Барнум енд Бејли" коначно су морали да се суоче са непријатном чињеницом: у петорици браће Ринглинг добили су опасну конкуренцију.

Све је било утолико неподношљивије што до пре пар година, изузму ли се провинцијски градићи, за браћу тако рећи нико није ни чуо. Па они су тек пре пет година зарадили довољно да купе праву циркуску шатру! А шта тек да се каже за њихов почетак у родном Мек Грегору негде богу иза леђа у Ајови? Па ти су никоговићи кренули од једног јединог дресираног понија и козе и улазница од мизерних пет центи!...

Ако хоће рат, имаће га!

Хтели то Барнум и Бејли или не, тек нашли су се усред жестоке битке за публику која се полако окретала у корист „никоговићима". То Барнума и Бејлија, међутим, није навело да се одрекну своје девизе по којој је публика ту само зато да се опељеши: навелико се причало и највероватније било тачно да са Барнумовом „Највећом представом на свету" путује екипа продаваца лажних улазница, коцкара-варалица, преварантата свих врста и професионалних џепароша који своје приходе братски деле с управом „Барнум енд Бејлија"!

Насупрот томе, за Ринглингове се знало да су поштени и да чак штите своју публику: године 1890. већ су били довољно богати да у ту сврху ангажују познату детективску агенцију Виљема Бернса.

Ова беспоштедна битка за публику водиће се више деценија: животиње Ринглингових разболевале су се на необјашњив начин ноћ уочи представе, шатре су им се цепале или палиле, сваки час су између конкурената избијали спорови око датума представа и локација.

Године 1895. браћи је свега било преко главе: ако Барнум и Бејли хоће рат, имаће га! Две године касније власници „Највеће представе на свету" огласили су примирје и кренули на петогодишњу турнеју по Европи. Браћа Ринглинг више нису имали конкуренте у САД.

Крајем века њихов циркус био је раван циркусу Барнума и Бејлија како по броју публике тако и по броју тачака и животиња. Представе су даване под огромном шатром тешком шездесет и три тоне.

Кад се Џемс Бејли вратио из Европе, битке више није могло бити – Ринглингови су неприкосновено владали циркуском сценом Сједињених Држава.

Најбогатији у земљи

Статус највећих донео је и проблеме одговарајуће величине: требало је, рецимо, сваки час с једног краја земље на други пребацивати тешку опрему, хиљаду и по запослених и хиљаду животиња. Браћа су, додуше, имала сопствене железничке вагоне тако да их је железница снабдевала само локомотивама и угљем. Пошто су се неколико пута непотребно изнервирали због закашњења, Ринглингови су покуповали више краћих пруга! Тако бар није постојала могућност да их скрену на споредни колосек...

Највећи успех, ипак, дошао је 1907. када су браћа за 410 хиљада долара откупила циркус својих бивших конкурената од удовице Џемса Бејлија. „Никоговићи" из Мек Грегора у Ајови постали су власници два највећа циркуса у земљи или, боље речено, држали су у рукама монопол који је доносио годишњи приход од неколико милиона долара. Ринглингови су се уписали на листу најбогатијих људи у САД. Само један од њих, Џон рецимо, „тежио" је у акцијама 100 милиона долара у некретнинама, акцијама које је имао на железници, нафти, уметничким предметима и приходима од циркуса.

Када је 1926. године умро и Чарлс, од првобитног петочланог братства остао је само Џон Ринглинг, а пред њим су била тешка времена. Иако га велика економска криза 1929. није сасвим уништила, вредност великог броја његових акција драматично је пала. Циркус је пословао на принципу породичне корпорације чији су чланови 1932. године приморали већ остарелог Џона да руковођење место уступи једном од својих нећака, Џону Ринглингу Норту.

Када је 1936. последњи Ринглинг умро, у банци је имао бедних 311 долара што се никако није могло рећи и за вредност некретнина које је оставио за собом: двадесет и три и по милиона долара.

Као што се дало очекивати, уследила је поплава од преко стотину парница. Покојникова бивша жена тражила је трећину поседа. Једна грана породице, Нортови, тврдили су да су они искључиви извршиоци последње воље умрлог. Властима Флориде у којој је умрли последњих десет година живео, припало је тридесет процената акција везаних за циркус, а савезној влади тринаест и по милиона на име пореза.

БИТКА ИЗМЕЂУ ДВА КОНКУРЕНТСКА ЦИРКУСА „БАРНУМ ЕНД БЕЈЛИЈА" И ЦИРКУСА БРАЋЕ РИНГЛИНГ БИЛА ЈЕ БЕСПОШТЕДНА: ЖИВОТИЊЕ СУ СЕ НА НЕОБЈАШЊИВ НАЧИН РАЗБОЛЕВАЛЕ УОЧИ ПРЕДСТАВА А ШАТРЕ СЕ ПАЛИЛЕ И ЦЕПАЛЕ...

Ондашња циркуска публика волела је изнад свега коње и слонове.

Потраживања поверилаца угрозила су даљи опстанак циркуса, али је Џон Ринглинг Норт успео да отплати заостале дугове позајмивши милион долара. „Ринглинг брадерс, Барнум енд Бејли" циркус је спасен.

Испоставило се да у жилама Џона Норта и његовог брата Хенрија заиста тече крв њихових ујака. Видело се то већ у току њихове прве сезоне 1938. Увели су до тада невиђене атракције, уметника на трапезу и купили горилу по имену Гаргантуа због којег су се годинама хиљаде посетилаца гурале пред улазима у велику шатру само да би видели лице животиње које је у једној несрећи унакажено киселином.

Трагедија

Посао је цветао до 4. августа 1942. године кад се догодила несрећа у Кливленду, у Охају. Шатор у коме се налазила менажерија се запалио и пре него што је пожар угашен настрадало је шездесет и пет животиња. Био је то разлог да се распламсају старе породичне размирице. Незадовољни припадници породичне корпорације добили су савршен изговор да браћу Норт смакну, а на руковођење место доведу Роберта Ринглинга.

Алберт, Ото, Алфред, Чарлс и Џон: 1907. уписали су се на листу најбогатијих људи у земљи.

Ринглингови су тврдили да је њихова менажерија највећи зоолошки врт на свету. Највећи можда није био, али је зато чињеница да су на путовањима дивље звери заузимале читавих двадесет железничких вагона.

Следећег лета, 6. јула 1944. догодила се права трагедија. Циркус је гостовао у Хартфорду у Конектикату где је за представу подигнуто преко четрдесет шатора. Како је рат још трајао циркус је патио од хроничног недостатка помоћног особља, па су и мере заштите често занемариване. У тренутку несреће на читавом простору са шаторима налазила су се само два ватрогасна хидранта.

Никада се није утврдило како је ватра избила, али се у тренутку када је пламен захватио врх велике шатре у њој налазило осам хиљада људи. У неописивој паници у хаосу који је уследио људи су умирали под ногама оних који су избезумљено покушавали да се докопају излаза пре него што се читава шатра сруши.

Када се дим разишао, на згаришту је лежало 168 мртвих док је 487 људи рањено.

Судски процеси, новчане нагодбе и породичне свађе потресали су корпорацију следеће три године. Из свих тих трвења као победник је поново изашао Џон Норт који је од осталих откупио највећи део акција и тако себи обезбедио готово апсолутну власт.

Под његовом управом посао је поново цветао. Године 1948. пред „Ринглинг брадерс, Барнум енд Бејли" циркусом стварале су се такве гужве да за све заинтересоване у великој шатри није било места.

Па ипак, времена су се полако али сигурно мењала, породичне размирице и даље шкодиле пословима, трошкови пословања гутали све мршавији породични буџет. После седамдесет и четири године дошло је време да породица Ринглинг власништво „Ринглинг брадерс, Барнум енд Бејли" циркуса преда другима.

Циркус су 1958. године купили Рој Хофхајнц и браћа Ирвин и Израел Фелд. И под новим власницима циркус је задржао старо име а до данас и титулу највећег и најбољег циркуса Сједињених Држава.

М. И.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

АПРИЛ У ПАРИЗУ

Урсула К. Л. Кен

Факултет на ком је предавао француски језик наградио га је бесплатним једногодишњим одмором. Скупио је сву уштеђевину и дошао ту, у Париз, да се подсети на старе студентске дане кад је претраживао библиотеке и музеје, одушевљавао се расцветалим кестенима. Сад му је четрдесет година.

Једва је успео да нађе издавача за своју књигу. Кога се тиче он и његова теорија, теорија Пенивидера о чудном нестанку песника Франсоа Вијона 1463. године. Кога то интересује сад, после 500 година? Коме је, уосталом, био и он сам потребан? Један недруштвен, неожењен, педантан чудак са малим примањима који седи сам у хладној соби и пише следећу досадну књигу. Устао је, збацио с ногу дебело ћебе, потражио упаљач и сипао у њега смрдљив плин. Просипајући по столу, поновно се завио у ћебе и креснуо упаљачем. Пламен је захватио сто и његове руке.

– До ђавола – викнуо је – ништа ми не иде како треба! Било је 8 сати ујутро 2. априла 1961.

ПРВОГ АПРИЛА, БЕЗ ОБЗИРА НА ВРЕМЕ, У ПАРИЗУ СУ ИСКЉУЧИВАЛИ ГРЕЈАЊЕ. ПРОФЕСОР БЕРИ ПЕНИВИДЕР СЕДЕО ЈЕ У ХЛАДНОЈ СОБИЦИ НА МАНСАРДИ СТАРЕ ЗГРАДЕ. НА СТОЛУ ИСПРЕД ЊЕГА ЛЕЖАЛА ЈЕ КЊИГА, ДЕЛО ЊЕГОВОГ ЖИВОТА.

У хладној собици са високом, лучном таваницом седео је за столом Жан Леноар. На столу хлеб, парче сира и књига у кожном повезу са златним словима: „О пламену, најважнијем од четири хемијска елемента". На малој гвозденој пећници кувала се нека течност. Леноар се приближио пећи да загреје руке. Шта ако је погрешио? Можда је вода најважнија? Како то доказати? И тако нико неће да чита ту његову књигу! Ови мудраци са Сорбоне свуда виде само јерес. У беди и самоћи проба да одгонетне законе природе, да докаже то што тако јасно предосећа. Зна да ту нешто није тако како су га учили. Сваки експеримент доноси нове чињенице пуно новог што га је доводило до лудила. Где је право решење?

Е, сад је доста! Сад ће изазвати судбину, која му никад ништа није дала. Сам ће узети. Вреди покушати. Извукао је из полице подебелу књигу.

– То је смешно – помислио је. – Никад нисам могао да замислим да ћу нешто тако пробати. Ја, који у то не верујем.

На поду поред стола нацртао је белом кредом знак пенталфе (звезде са пет кракова).

– Чуј ме... чуј ме... – говорио је полугласно. Застао је на тренутак стидећи се пред самим собом. Пребрзо је изговорио последње речи. Широко отворених уста гледао је високу силуету која је стајала усред звезде осветљена треперавим језицима пламена из пећи.

Бери Пенивидер једва је угасио пламен, а онда поновно сео и увио се у ћебе. Раширених очију гледао је своју књигу. Не, то није била његова танка књига са белим корицама и плавим насловом. Била је то дебела, у корицама од светлобраон коже са златним словима: „Incantatoria Magna". Погледао је аутора: Албертус Магнус. На његовом столу? Драгоцени примерак из 1407. године! Знао је да је једини примерак овог дела сачуван у Амброзијанској библиотеци у Милану. Ни соба у којој се налазио није била његова – то је била лабораторија неког алхемичара. На полицама су стајале тешке књиге у кожним повезима. Само је прозор био исти и гледао на торњеве цркве Нотрдам. Поред врата стајала је нека прилика и гледала га отворених уста. Мора да сам полудео, закључио је Бери.

– Ко си ти? – тихо је упитао после дуго времена.

– Ја сам Жан Леноар.

– А шта радиш у мојој соби?

Онизак крупан човек се мало померио.

– То је моја соба. Ја овде станујем већ двадесет година.

Бери је још једном погледао собу. То није била собица у којој је одсео.

– Откуд ја овде?

– Ја сам те позвао. Био сам научник, доктор природних наука... До ђавола са науком... пробао сам и успео да надмудрим науку помоћу глупе молитве... Смешно, још не могу да поверујем да је то истина. З... ме јеретиком, црним Жаном. Кажу да сам се спетљао са ђаволом, али сам видиш да ова магија делује! Ако је тако, данашња наука је чисто губљење времена... Ипак ми је жао толиког људског знања, рада... – рекао је гледајући полице са књигама.

– А ко си ти?

– Бери Пенивидер, професор француског у једном колеџу у Индијани. Сад сам на одмору у Паризу и обнављам своје знање старофранцуског... која је то година, који је то век, докторе Леноар? Ко је на власти?

– Луј XI.

– Ти си Француз? – питао је алхемичар.

– Не!

– Сигурно си Енглез?

– Не, ја сам Американац из твоје будућности, из 20. века.

– Молим, седи! – рекао је срдачно Леноар – јеси ли уморан? Имам само ово мало хлеба и сира... нисам веровао да ћеш доћи... Објаснићу ти зашто сам прибегао магији. Имам свега доста! Целог живота сам учио, радио, завршио највише школе да бих сазнао, да бих схватио. Али, тајне природе не могу се открити...

– Неке могу, ми смо доста тога открили – прекинуо га је Бери.

– Шта? Знате ли да направите злато?

– Не, то нико не зна – са смешком је одговорио Бери – али праве се, на пример, дијаманти.

– Како?

– Нисам хемичар, али чини ми се из угља помоћу високих температура и великог притиска. И дијаманти су угаљ, његово једињење.

– Једињење?

– Рекао сам да нисам стручњак...

– А знате ли који елеменат је најважнији?

– Постоји око стотину хемијских елемената.

– Колико ти дугујем за све ово што си ми објаснио? – питао је хемичар.

– Можеш да ми кажеш нешто из свог времена. Познајеш ли песника Франсоа Вијона?

– Да, писао је песме на француском, само смеће! Добре песме се пишу на латинском језику!

– Знаш ли кад је и како умро?

– Како да не, обесили су га 1464. заједно са групом истомишљеника који су се борили за права најниже класе.

– Жан, ја сам уморан, пошаљи ме натраг у мој свет.

– Стани на средину ове звезде – рекао је алхемичар тужно.

– Толико сам мало сазнао – викао је Леноар и ударао песницама у отворену књигу – и то такав пријатељ, прави пријатељ, како ме само разумео, колико ме је научио!

Упалио је цигарету коју је Бери оставио на столу, затим другу, па трећу... Одједном је поново отворио књигу „Incantatoria" и почео гласно да чита:

– Чуј ме...

– Баш лепо што си ме опет позвао – рекао је Бери излазећи из звезде.

– Остаћеш? – питао је Леноар гласом пуним наде.

– Могу ли остати с тобом? Гледај шта сам ти донео! Извадио је из торбе осам пакли цигарета, неколико књига и златан сат.

– Знам да паре немају овде никак-

ву вредност, али сат увек може да се уновчи.

Леноар је пажљиво гледао штампане књиге и ничим није показивао своје велико изненађење.

- Осећај се као код своје куће.

Кроз прозор су се видела два торња Нотрдам. Било је јутро 3. априла 1482.

Доручковали су остатке хлеба и сира а онда заједно изашли у град. Њихово пријатељство било је искрено. Једне вечери Бери је упитао:

- Да ли си икада помислио да се ожениш?

- Никада. Завршио сам, између осталог, и школу за свештенике па сам мислио да на то немам права...

- Код нас је то скупо. Осим тога, ниједна жена не би се удала за некога ко живи као ја. Америчка жена воли удобност, сигурност, то је чудно створење... увек сам се плашио...

- Овдашње жене су мале, црне као инсекти и имају покварене зубе - рекао је тихо Леноар.

Сутрадан, после флаше доброг вина, вратили су се истој теми.

- Знаш шта, Жан, позовимо жену! - рекао је Бери пијаним баритоном.

- А ако се појави ђаво? - смејао се Леноар.

Смејући се нацртали су велику звезду на средини собе.

- Чуј ме... - почео је Леноар а Бери довршио реченицу.

Осетио се талас хладног ваздуха. Насред звезде појавила се, уплашено вичући, прилика са дивљим великим очима, коврџавом црном косом, потпуно нага.

Бери јој је додао мантил.

- Gratias ago, domine - говорила је кроз сузе.

- Латински - зачудио се Леноар. - Жена која говори латински!

Бота је била робиња потпрефекта северне Галије у градићу Lutetia Parisiorum. Говорила је латински и није знала ко у њеном времену влада Римским Царством.

- Кога треба да слушам? - питала је гледајући покорно час једног час другог мушкарца.

- Само не мене - рекао је Леноар љутито и изашао из собе. Бота је подигла поглед према Берију. Нико од Гала није био тако висок. Можда само неколицина Римљана, али они нису били тако пријатни.

За два сола годишње власник куће дозволио им је да користе потковље које су претворили у још једну собу. Леноар је опет становао сам у приземљу.

Гледао је замишљено заљубљеног професора и келтску робињу. Бота, навикла на тежак живот, за само неколико дана потпуно се променила, постала весела, видело се да је срећна.

- Постајеш права Парижанка - говорио јој је често Бери. Леноар је гледао њихову срећу и све чешће грижељкивао да буде на Беријевом месту.

Једне ноћи, у потпуној тишини, Леноар је нацртао звезду и сасвим тихо прочитао молитву.

Ујутро, кад је Бери силазио из потковља, застао је зачуђен на вратима. Леноар је седео на ивици свог кревета и разговарао са црвенокосом лепотицом обученом у сребрнасти комбинезон.

- Добар дан, откуд ви овде?

- Ја сам из Алтара, око 7 хиљада година унапред. Зовем се Кислк.

Говорила је горе него студент прве године који је дошао на студије француског језика као стипендиста фудбалског клуба.

- Радила сам на ископинама Париза III. Извините што говорим француски тако лоше, али овај мртав језик учила сам само пола године.

- Ви сте из звезде Алтара? Али, очигледно сте људске расе!

- Да, на нашу планету колонизовани су Земљани пре око 4.000 година.

- Кислк, - питао је Бери - наука је код вас сигурно на високом нивоу, где ту онда има места за магију. Сортирала сам овде остатке старих судова на ископинама неке старе стамбене зграде. Планета Земља, континент II, острво 2, сектор D. Био је диван пролећни дан. Како дивно цвета дрвеће на вашој планети. Али, ја нисам била срећна. Нисам волела ни тај рад ни људе око себе. Целу ноћ покушавала сам то објаснити Леноару. У мом свету сви смо савршени, здрави, лепи, високи. Имамо зубе који се никада не кваре. Физички савршена раса. Код нас су сви физички и психички спремни за живот, способни за рад и перспективни. Занимање и степен способности има свако генетски планиран. Спремају нас за живот још од предшколских домова. Ипак, некада се дешава генетска грешка, као на пример код мене. Ја не волим људе, не свиђа ми се мој свет. Решено је да мене школују за археолога, да не морам да радим у колективу. Сад сам усамљена, али сви људи су ми туђи. Зашто? Зато што су сви исти, без обзира да ли су црни, бели или жути. Сви имају исте луксузне куће, са истим уређајима и намештајем. Коју од ових кућа могу назвати својим домом?

Сада сам на Земљи угледала прљаву, лоше загрејану собу са прозором који гледа на катедралу Нотрдам. Срела сам мушкарца, другачијег од осталих, нижег од мене, са поквареним зубима, емотивног, експлозивног, ту је моје место, ту могу да будем слободна, ту више нећу бити усамљена, имаћу за шта да се борим...

- Усамљена - рекао је са осмехом Леноар - усамљеност... то је та магија јача од ... ту стварно нема ништа неприродно.

Кроз врата је вирила Бота. Њено лице уоквирено црним локнама имало је боју бреске. Насмешила се и рекла добар дан на латинском.

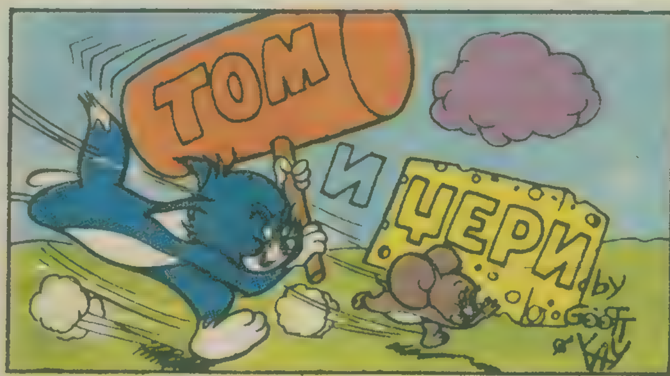
- Кислк не зна латински - рекао је Леноар - мораћемо њих две да научимо добро француски.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	СВЕ РЕДОМ ИЗВЕСТИТИ	ЈАВНО ОБАВЕШТАВАЊЕ	ДРЖАВА НА ЈУГУ МАЛИХ АНТИЛА	ПОТРИЧАЦ, ПАЗИТЕЉ	БЕЗБОЈНА ОТРОВНА ТЕЧНОСТ	АМЕРИЧ. ГЛУМИЦА ("ИМИТАЦИЈА ЖИВОТА")	ДРВО ОБРАСЛО ТРЊЕМ
ПОТПАЉИВАЊЕ							
ТАЊА ГРАНА							
МАЛА УДАЉЕНОСТ							
ОСОБА КОЈА РАНО УСТАЈЕ							
ПОСТАТИ ОХОЛ, ДРЗАК							
ЗНАК ЗА ЈОД		ОСНИВАЧ КРАЉЕВИНЕ АРГ / ДРЕВНИ ПЛУГ					
СТАНОВНИК ИРСКЕ					"РАДИЈУМ" / ОГЛАС, ОБЈАВА (СТР.)		
ОНДА / "МЕТАР"				АНТУН НАЛИС / ЧИСТОЋА			ОКАМЕНОТИНЕ ОБЛИКА КОРЕНА
БОГАТАШ	СУПРОТСТАВЉАЊА / ЗАНОС						
"ЕАСТ"		РЕКА У ФРАНЦ. / СЛАБОСТ, КЛОНУЛОСТ				ДЕЧЈЕ ВОЗИЛО, РОЛОМОБИЛ	
ГЛОМАЗНО, НЕЗГРАПНО							
ОНИ КОЈИ ЖИВЕ У СТАНУ							
РЕПУБЛИКА У ЗАПАДНОЈ АФРИЦИ					ПРЕДЛОГ / "ФИНО" ИСМЕЈАВАЊЕ		
ГОВОРИТИ СТРАНИМ НАГЛАСКОМ / ЗАЈЦ ИВАН			З / ГОРКИ ЛЕКОВИ				САВЕТНИК У ПОСЛАНСТВУ
СВЕТА (ТУР.)				ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА / ЈЕДНО ОД ИМЕНА СЕНЕКЕ			
ОСТРВО НА ЈАДРАНУ	УСМЕНИ ТЕСТАМЕНТ						
ЗНАК ЗА ИТАЛИЈУ		ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРГ / "ПРИМЕР"					
РАСПРШИВАЧ						30. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ / 17. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ	
ПРОТЕЗАЊЕ НА ДУЖИ ПЕРИОД							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: плакати, родомел, осушити, паладин, Инари, сђ, Книн, Нера, Га, оле, прт, емисар, Исидора, р, Рип, Италија, голијат, опека, и, савези, КО, раса, о, а, тн, поносит, Истрани, јеретик, ател, Та.

ТОМ
И
ЏЕРИ

А, ТУ СИ, ТОМЕ! БАШ ТЕ САД СПОМИЊЕМО!
ДОЛАЗИ НАМ ДАНАС СЕСТРА ОД ТЕТКЕ!
СЕСТРА ОД ТЕТКЕ, А?

А КАД СТИЖЕ?
ЧЕКАМО ЈЕ СВАКОГ ТРЕНУТКА!

ЗНАШ, ОНА ЈЕ ИЗ ПОРОДИЦЕ КЕНГУРСКИХ МИШЕВА!
МЉАЦ! МЉАЦ! НИКАД НИСАМ ПРОБАО **ПРАВОГ** АУСТРАЛИЈСКОГ МИША!
© METRO-GOLDWYN-MAYER INC.

НЕМОЈ ОДМАХ ТАКО! НАША ХОДИНКА ЈЕ ЉУБАЗНА!
ВОЛИМ ЉУБАЗНЕ!

ЗДРАВО, РОЂАЦИ!
ЗДРАВО, СКОЧКО! ПАЗИ, ТАМО ЈЕ ЈЕДНА МАЧКА!

ЗДРАВО, МАЦО!
ЗДРАВО, СЛАТКИ МИШИЋУ!

А ОВО ЈЕ НАША РОЂАКА ХОДИНКА, СКОЧКОВА МАМА!

ЦИЦА НА ЛЕТОВАЊУ

КУПАЋИ КОСТИМ СА БАДЕМАНТИЛОМ

ХАЉИНА ЗА ДИСКОТЕКУ

ХАЉИНЕ ЗАЛЕПИ НА ПАПИР И ИСЕЦИ

КОМПЛЕТ ЗА ТУРИСТИЧКИ ОБИЛАЗАК ГРАДА

ПАНТАЛОНЕ ЗА ПОПОДНЕВНУ ШЕТЊУ У ПРИРОДИ

ЦИЦУ ЗАЛЕПИ НА ТАЊИ КАРТОН И ИСЕЦИ

БЕОГРАД * * * 11001 МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

КИНЕСКИ САТ

Волеле бисмо да нам одговориш кад је направљен први сат и где? О томе раније нисмо размишљале, али нам је недавно, када смо у једној урарској радњи угледале диван старински керамички сат, то питање пало на памет.

Санела И САБИНА
Босански Брод

Најстарији је сунчани часовник, он се заснива на померању сенке неког предмета по одређеној плочи или линији издељеној на подеоке. Овакви сатови били су позна-

ти још у старој Кини и Египту. Усавршенија варијанта сунчевог сата били су такозвани гномони помоћу којих су стари Грци одређивали меридијан места и време. Био је то један вертикалан штап учвршћен на хоризонталној равни. Меридијан се одређује смером најкраће сенке (у подне), а време смером и дужином сенке штапа. У антици су се такође употребљавали пешчани и водени часовници код којих се време мерило према протицању воде или песка кроз тесан отвор једне посуде у другу.

Први механички сат (то јест сат са зупчаником и ходним регулатором) конструисали су 725. године Кинези И Хсинг и Лианг Лианг-тсау. У Европи, механички сат први пут се помиње око 1300 године у Дантеовој „Божанственој комедији". Ови сатови покретали су се системима тегова, били су огромни и уграђивали су се обично у торњеве и звонике цркава. Један такав сат и данас се може видети на звонику катедрале у Селзбери-

ју у Енглеској. Тамо је постављен 1396. године али је вероватно направљен и раније.

Први сат који је могао да се носи (нека врста џепног сата) направио је Петар Хеле из Нирнберга у Немачкој око 1504. године. Већ десетак година касније изграђен је први прави џепни сат јајоликог облика, такозваног „нирнбершко јаје".

Први ручни сатови почели су да се израђују много касније, тек 1790. године. Њихови творци били су Жак Дроз и Пешо из Женеве.

НОЈЕ – УТ НАПИШТАМ

Молим те да ми одговориш да ли је постојала Нојева барка и како је стигла на врх Арарата?

Срдачан поздрав

ВЕСЕЛИН АНЂЕЛИЋ
село Косорић
81450 Шавник

Ноје је личност из библијске легенде о општем потопу, а ево шта нам та легенда казује:

Видевши да је неваљалство људско велико Бог је одлучио да уништи све живо на земљи. Поштедео је самоНоја, човека праведног и безазленог. Наредио му је да сагради дрвени ковчег и у њега смести своју породицу и по пар различитих животиња. Седмог дана после тога дође потоп – „развалише се сви извори великог бездана и отворише уставе небес-

ке". Киша је лила четрдесет дана и ноћи, а ковчег је пловио. Најзад се зауставио на планини Арарату (на граници Турске и Ирана), а када је вода опала, Ноје је ту почео да обрађује земљу.

Према овој легенди Ноје је после потопа поживео још триста педесет година. Познато је да су легенде често поетизована историја и да садрже неку историјску истину. Тако је енглески археолог Лајонард Вули на основу ископавања закључио да је поплава огромних размера заиста уништила непознату људску насеобину у Месопотамији и да су касније ту област населили Сумерци. За ондашње становништво простор који је задесио потоп представљао је цео свет, а прича о томе преносила се вековима. Да је управо та прича унета и у Библију открио је седамдесетих година прошлог века Џорџ Смит из Британског музеја. На сумерским таблицама с клинастим писмом он је пронашао готово истоветну легенду о потопу, само што се сумерски Ноје звао Ут Напиштам.

ЛЕПТИР ПОД СТАКЛОМ

Читао сам ваше рубрике о занимљивим колекцијама и видим људи заиста сакупљају свакојаке ствари. Мене посебно привлаче лептирови и волео бих да имам богату збирку. Зато те молим

да ми одговориш где могу да набавим опрему за ловљење лептирова, за њихово препарирање као и посебно застакљене кутије за њихово чување? Напиши ми још како се лептирови препарирају, а да им се прах не скине и крила не оштете.

ЧИТАЛАЦ
Београд

На жалост све што је потребно за ловљење, препарирање и чување лептирова код нас не може да се купи већ ћеш све то морати сам да направиш. У тај прибор спадају мрежице за лов, посебне челичне чиоде које су два и по пута веће од обичних, застакљене кутије, разапињачи за сушење ових инсеката и тако даље.

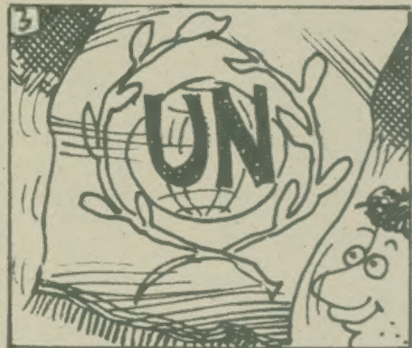
Да се прах са лептирових крила не би избрисао, не смеш их додирнути руком већ лептира хватај само за груди, а чиоду забадај на леђну страну, између крила.

Дневни лептирови се не препарирају на неки посебан начин већ се само суше, док се у ноћне шприцем убризгава неколико капи амонијака да не би иструлили.

Ово свакако није све што треба знати о препарирању лептирова, па ти зато предлажемо да набавиш Приручник за музејске лаборанте-препараторе које је штампао Завод за издавање уџбеника. Исто тако сврати и до Природњачког музеја који се налази у Његошевој улици број 59 и замоли кустоса да ти да неки користан савет и објасни како да направиш потребан прибор.

НЕЗАВИСНЕ И ЗАВИСНЕ

Јављам се други пут и надам се да ћеш одговорити на моје питање. Желела бих знати колико држава има на Земљи. Тај податак још нигде нисам прочитала, а мислим да је занимљив. Учимо у

школи како је Земља настала, какав је састава, о фауни и флори континената, колику која држава има површину или њен број становника, а ни у једном уџбенику нисам нашла колико земаља има на свету.

Унапред хвала

НЕВЕСИЊКА

Према подацима којима сада располажемо на Земљи има 221 држава. У ову бројку, урачунато је 179 независних држава (са становишта међународног права) које слободно одлучују о свом друштвеном државном и политичком уређењу и свом међународном положају. Такве независне државе су, рецимо, наша земља, Француска, Шпанија, Алжир, Аргентина и тако даље. За разлику од њих постоје још 42 несамоуправне територије под старатељством за чију је управу одговорна нека друга држава. То је, рецимо, Андора, мала република у источним Пиринејима која је под суверенитетом председника Републике Француске и шпанског бискупа од Урхела, или Малвинска (Фокландска) острва у јужном делу Атлантског океана која представљају најважнију британску војнопоморску и ваздухопловну базу у овом делу света. У такве територије спадају и тихоокеанска острва Каролинска, Маријанска и Маршалска која су под управом Сједињених Америчких Држава, а под старатељством Уједињених нација.

БОЖЈА СНАГА

Одакле води порекло моје име?

ГАБРИЈЕЛА,
Чаковец

Габријела је женски облик библијског имена Габријел (наше Гаврило) које значи „божја снага" или „божја помоћ".

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Мајић Милисав и Иван Гудељ су основали Клуб пријатеља Забавника. У Клубу је могућа размена значака, стрипова и маркица, као и склапање нових познанстава. Адреса је **Иван Гудељ, Трг Вице Буљана 7/2, 58230 Сињ.**

Мелита Видовић, 55300 Славонска Пожега, С. Колара 18 – моли све читаоце који имају текст, слику или постер о уметничком клизању да јој пошаљу, а у замену нуди разгледнице и салвете.

Кораљка Мезулић, Видиковац 7, 52000 Пула – има 12 година, сакупља папирнате лутке, марке, разгледнице и честитке, одговара на свако писмо.

Иванов Александар, Димитрија Чуповски бр. 17 19/II, Н. Дарчево, 91000 Скопје – има 13 година, сакупља значке, марке и стрипове.

Роберта Тот, Подравска 1, 54000 Осијек – има 12 година, игра тенис, сакупља постере и значке.

Тања Секулић, 37. дивизије 6б, 84210 Пљевља – има 14 година, воли спорт и музику, сакупља оловке, постере група и певача, значке и салвете, воли музику и спорт.

КОРЊАЧА У БАШТИ

Имам викендицу на селу. У близини има много бара, а у барама много корњача.

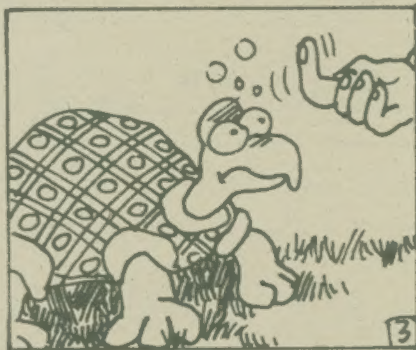
Вољела бих да имам такву корњачу, па те молим да ми напишеш да ли она може да се гаји, где бих могла да је држим и чиме да је храним. И још нешто, како бих могла да знам колико има година или барем је ли млада или стара?

Немој да бациш моје писмо јер чим добијем одговор, јурим на бару да ухватим коју корњачу.

Унапред захвална

МАРТИНА
41000 Загреб

Слободно одјури до баре и ухвати корњачу. Али, можда би ипак најбоље било да заградиш један део баре уз обалу и покушаш тамо да је чуваш, а ако нећеш, онда је држи у свом дворишту. Барска корњача може да живи и на сувом, али ће јој свакако бити пријатније ако јој у дворишту направиш неку барицу или базенчић и оградиш га да ти не побегне. У базен стави и неки стари натрули пањ како би на њему корњача могла да се сунча. Овај створ највише воли да се храни живим пленом тако да ће најрадије јести пуноглавце, жабе, рибу, али неће одбити ни ако јој бациш комад меса. Да би помислила да је жив плен и нагонски загризла храну, месо или рибу закачи на канап. Немој да мислиш да корњачу треба хранити као дете. Ова животиња је заправо јако отмена и мало једе, па јој зато храну понуди свега два до три пута недељно.

Веома је тешко одредити старост корњаче, а једини начин да ти то сама установиш јесте њена величина. Јасно је, ако је млада, онда ће бити мала, ако је велика – онда је старија. Стручњаци старост корњаче приближно могу да одреде према таковазним прираштајним зонама на оклопу јер се на местима где срастају плоче оклопа могу видети шаре сличне годовима на дрвету. Најсигурнији метод је на основу пресека кошчица на прстима, али то раде само стручњаци...

Вероватно знаш да су барске корњаче веома дуговечне и да живе много дуже од свих других кичмењака. Забележено је, рецимо, да је једна барска корњача доживела чак 120 година.

НИ РЕТКА, НИ СКУПА

Имам медаљон из 1889. године. На њему је с једне стране угравирано „Видовданска 100. годишњица 1889" а с друге је лик кнеза Лазара и година 1837. Желео бих да ми кажете шта представља овај медаљон и колико вреди?

ТОМИСЛАВ,
Ћуприја

Медаља (а не медаљон) коју имаш направљена је од месинга и не спада ни у ретке ни у скупе: вредност јој се креће од 200 до 500 динара. Кована је поводом петстоте годишњице косовске битке.

НАЈБОЉИ У ЕВРОПИ

Хоћеш ли да ми напишеш ко су били најбољи фудбалери Европе 1976, 1977, 1978, 1979, 1980. и 1982.

СЛОБОДАН ЗЛАТКОВИЋ
Ивана Цанкара 11,
18230 Сокобања

За најбољег фудбалера Европе у 1976. години изабран је Франц Бекенбауер из клуба „Бајерн" (СР Немачка), у 1977. најбољи је био Ален Симонсен из „Менхен Гладбаха" (СР Немачка), у 1978. и 1979. Кевин Киген из „Хамбурга", а у 1980. и 1981. „Бајерн" опет има најбољег фудбалера – Карла Хајнца Руменигеа. У 1982. и прошлој години фудбалер Европе био је Паоло Роси из италијанског „Јувентуса".

ЗАШТО НЕМА ЛАТИНИЦЕ?

Твој сам редовни читалац као и моји родитељи и сестра. Идем у седми разред и замолио бих те да ми одговориш зашто се јубиларни Забавник „Срце од лубенице" не штампа латиницом или се можда случајно такво издање у Загребу није појавило?

БОРИС
41000 Загреб

Прекоредни рођендански број „Срце од лубенице" штампан је само ћирилицом, па се латинично издање, на које си ти иначе навикао, није могло ни појавити у твом граду. Додуше, првобитни планови редакције били су да као и обично објави и латинично и словеначко издање, али то нам из како се то каже „техничких" разлога није било могуће. Вероватно си прочитао да је у то време експлодирала штампарска машина на којој се наш лист штампа, па смо имали великих невоља и око излажења редовних бројева. Поред тога, тада је владала и несташица хартије. Надамо се ипак да си у овом ћириличном „Срцету" уживао исто као и да је штампано латиницом.

БЕОГРАД – ЧИКАГО

Волела бих да ми кажеш колико има километара од Београда до Чикага.

МОЧЕВИЋ ЏОН
Тетовска 13/13
71000 Сарајево

Претпостављамо да си мислио на ваздушну раздаљину између ова два града. У Оперативном центру ЈАТ-а рекли су нам да најкраће ваздушно растојање од Београда до Чикага износи 8135 километара. Али, авиони не иду том најкраћом линијом него по унапред утврђеним путевима тако да прелазе и веће растојање. Ваздушни коридори, односно нека врста ваздушног тунела, преко Европе и Америке су строго утврђени, а преко Атлантског океана одређују се свакодневно, према временским приликама.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$	29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	76.–
ШВЕДСКА	Шкр.	225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр.	231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

УФ, ДОБРО ЈЕ! БИО ЈЕ ТО САМО САН!

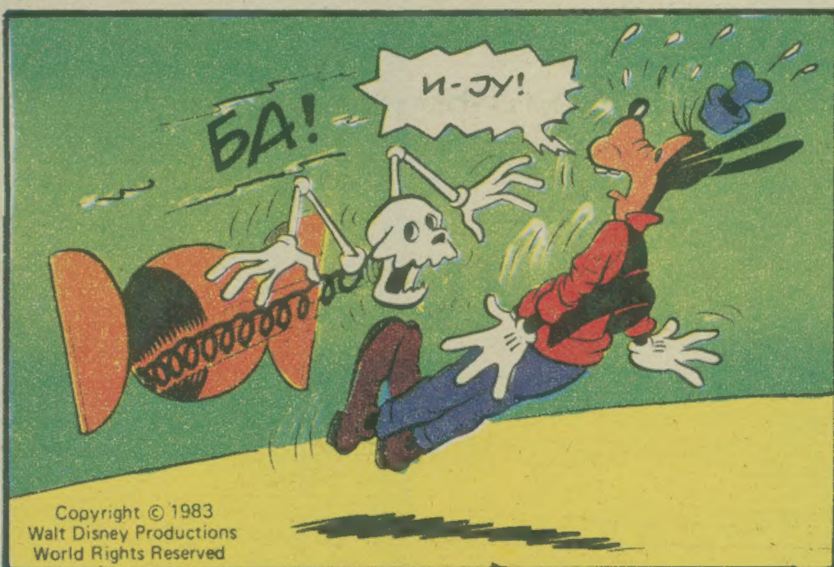

САЊАО САМ ДА МИ СЕ ОПЕТ ПОВРАТИЛА ОНА ГРОЗНА ШТУЦАВИЦА!

ХИК!

ХИК! ДОБИО САМ, ИЗГЛЕДА, НЕКИ ШТУЦ - ВИРУС ... ХИК!
ТРЕБА САМО ДА СЕ ЈАКО УПЛАШИШ!

ИДИ У ЗАБАВНИ ПАРК, ПА ПОКУШАЈ СА КУЋОМ СТРАХА!
ХИК! ХВАЛА ТИ!

КУЋА СТРАХА
ХИК!

БА!
И-ЈУ!

ИЗЛАЗ
УСПЕЛО ЈЕ! ИЗЛЕЧЕН САМ!

ХВАЛА ТИ, МИКИ! ВИШЕ НЕ ШТУЦАМ!

ЗНАШ, САМО СЕ ПИТАМ КУД СЕ ДЕДЕ МОЈА ШТУЦАВИЦА?

ХИК!
12-25